

**การใช้ระบบข้อมูล กพร. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย,
จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี**

**THE UTILIZATION OF THE NATIONAL RURAL DEVELOPMENT DATA SYSTEM
(NED DATA SYSTEM) FOR CHANGWAD RURAL DEVELOPMENT PLANNING :
CASE STUDY OF CHANGWAD NAKHON RATCHASIMA, CHANGWAD NONG KHAI,
CHANGWAD KHON KAEN AND CHANGWAD UBON RATCHATHANI**

วิทยานิพนธ์

โดย

นางสาวอุทุมพร ศิลปบุรุษ

**เสนอต่อคณะพัฒนาลังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)**

พ.ศ. 2534

วิทยานิพนธ์

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัด
ขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี

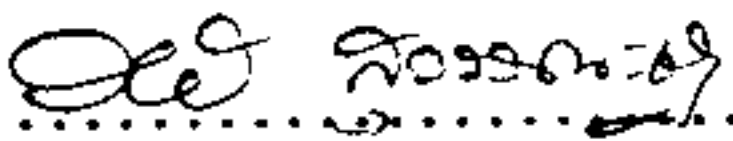
THE UTILIZATION OF THE NATIONAL RURAL DEVELOPMENT
DATA SYSTEM (NRD DATA SYSTEM) FOR CHANGWAD RURAL
DEVELOPMENT PLANNING : CASE STUDY OF CHANGWAD
NAKHON RATCHASIMA, CHANGWAD NONG KHAI, CHANGWAD
KHON KAEN AND CHANGWAD UBON RATCHATHANI

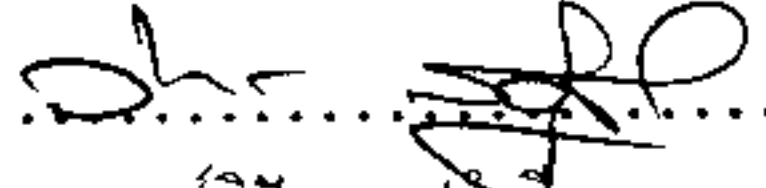
โดย

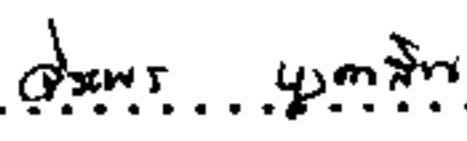
นางสาวอุทุมพร ศิลปะนุรักษ์
Miss Utumporn Sillapanurak

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม วันที่ 4 รหัส 520065

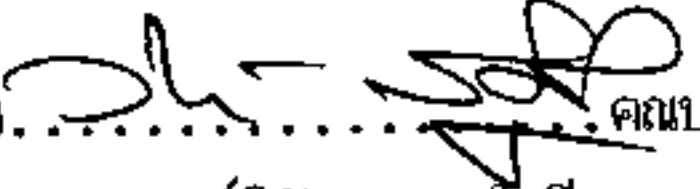
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางพัฒนาสังคม ได้

ลงนาม..........ประธานกรรมการ วันที่ 4 กันยายน 2534
(รองศาสตราจารย์ ดร.รพี สุวรรณะชัย)

ลงนาม..........กรรมการ วันที่ 4 กันยายน 2534
(อาจารย์วิชัย รูปขำดี)

ลงนาม..........กรรมการ วันที่ 4 กันยายน 2534
(อาจารย์จิระพร บุรณสิน)

คณะพัฒนาสังคมอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิตทางพัฒนาสังคม

ลงนาม..........คณบดี
(อาจารย์วิชัย รูปขำดี)

วันที่ 4 เดือน กันยายน พ.ศ. 2534

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งของ รศ.ดร.รพี สุวรรณะชฏ อาจารย์จิระพร บุรณสิน และอาจารย์วิชัย รูปขำดี ที่ให้ความกรุณาแนะนำ ตรวจสอบ และ คณาจารย์คณะพัฒนสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่แผนกที่ทำกรการพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานจังหวัด ของจังหวัด นครราชสีมา จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ตลอดจนให้ความคิด ให้การชี้แนะแก่ผู้ศึกษา

ขอบคุณทุกคนที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอาจเอ่ยนามได้หมด ผู้ขอความช่วยเหลือและกำลังใจ ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจอันเปี่ยมล้นที่มีให้และเป็นแรงผลักดันสำคัญในความสำเร็จนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อ แม่ พี่ น้อง และพี่น้อง รัตนคร ผู้ให้ "โอกาส" และ "ความหวัง" แก่ผู้ศึกษาเสมอมา

อุทุมพร ศิลปบุรุษ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง : การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น
และจังหวัดอุบลราชธานี

โดย : นางสาวอุทุมพร ศิลปบุรุษ

ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

วิชาเอก : นโยบายและการวางแผนทางสังคม

ปีการศึกษา : 2534

การศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี" เป็นการศึกษาถึงประเภทของข้อมูล กษช. และปัจจัยที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ตลอดจนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของหน่วยงานหลักในระดับจังหวัด 5 หน่วยงาน คือ 1) ที่ทำการพัฒนาชนบทจังหวัด 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ 5) สำนักงานจังหวัด

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนส่วนใหญ่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ทั้งในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดมากกว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ในเรื่องประเภทข้อมูลที่ใช้และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการใช้ระบบข้อมูล กษช. สรุปได้ ดังนี้

1. ประเภทข้อมูล กขช. ที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

สรุป : ประเภทข้อมูล กขช. ที่ใช้ (/) ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด จำแนกตาม
ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและตามจังหวัด

ประเภทข้อมูลที่ใช้	ขั้นตอนการกำหนด กรอบนโยบายจังหวัด				ขั้นตอนการจัดทำแผน พัฒนาชนบทประจำปี ระดับจังหวัด			
	นค.	ชก.	อบ.	นม.	นค.	ชก.	อบ.	นม.
1. ผลการประเมินระดับการพัฒนาของ หมู่บ้านระดับจังหวัด	/	/	/	/	/	/	/	
2. บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนา ระดับจังหวัด	/	/	/	/	/	/	/	/
3. ผลการประมวลข้อมูล กขช. 2ค. ระดับจังหวัด	/	/	/	/				
4. บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุ ตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว		/	/					
5. ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติ การจำแนกตามอำเภอ			/		/		/	
6. กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของกระทรวงหลัก (กรอบนโยบายกระทรวง)	/	/		/				
7. กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของจังหวัด (กรอบนโยบายจังหวัด)					/		/	/
8. คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบท ของกระทรวงหลัก								
9. แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ					/	/		/

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

"การยอมรับระบบข้อมูล กชช." เป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ส่วน "ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช." "ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์" และ "ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล" เป็นปัจจัยที่ไม่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

3. ปัญหาในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่สำคัญมีดังนี้

- 3.1 ข้อมูล กชช. มีจำนวนน้อย ขาดความถูกต้อง และไม่ทันสมัย
- 3.2 ความล่าช้าในขั้นตอนต่าง ๆ ของขบวนการวางแผน และหน่วยงานระดับล่างตั้งแต่อำเภอลงไปไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท
- 3.3 ศูนย์ข้อมูลมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนน้อยและมีประสิทธิภาพต่ำ พนักงานบันทึกข้อมูลมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้มีความขัดข้องด้านระบบ และมีความจำกัดของโปรแกรม

4. ข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

- 4.1 ควร ส่งเสริมและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูล กชช. ทุกระดับตระหนักในความสำคัญของระบบข้อมูล กชช. และใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดควบคู่ให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ โดยจะต้องมีการชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีความรู้ความเข้าใจในแบบสอบถาม กชช. 2ค.
- 4.2 บันทึกข้อมูลที่มีความทันสมัยเพิ่มเติมอยู่เสมอ และใช้ข้อมูลที่ได้รับเปลี่ยนแปลงนี้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชนบทให้มากที่สุด
- 4.3 สบช. ควรทำการปรับปรุงโปรแกรมระบบข้อมูล กชช. ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และให้สามารถใช้งานต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น
- 4.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แผนงานเรื่อง การวางแผน, การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด และการใช้ประโยชน์เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง

ABSTRACT

THESIS TITLE : THE UTILIZATION OF THE NATIONAL RURAL DEVELOPMENT DATA SYSTEM (NRD DATA SYSTEM) FOR CHANGWAD RURAL DEVELOPMENT PLANNING : CASE STUDY OF CHANGWAD NAKHON RATCHASIMA, CHANGWAD NONG KHAI, CHANGWAD KHON KAEN AND CHANGWAD UBON RATCHATHANI

BY : Miss Utumporn Sillapanurak

DEGREE : Master of Art (Social Development)
M.A. (Social Development)

MAJOR : Social Policy and Planning

ACADEMIC YEAR : 1991

The study aimed to analyze (1) NRD data (2) factors and (3) Problems in the process of utilizing NRD data system for Changwad 1992 Rural Development Plan by officers at:-

1. The Provincial Community Development Office
2. The Provincial Agricultural Extension Office
3. The Provincial Education Office
4. The Provincial public Health Office
5. Office of the governor

The Research findings were as followed:-

The NRD data system were utilized by Officers in planning Changwad Annual Development Plan rather than in formulating Changwad's Policy Framework.

The utilization of NRD data system for Changwad Rural Development Planning

1. Types of NRD data used.

Summary : NRD data used for Changwad Rural Development Planning classified by stages of Planning and by Changwads.

NRD data used	CHANGWAD POLICY FRAMEWORK FORMULATION				CHANGWAD ANNUAL DEVELOPMENT PLANNING			
	NONG KHAI	KHON KAEN	UBON RATCHA THANI	NAKORN RATCHA SIMA	NONG KHAI	KHON KAEN	UBON RATCHA THANI	NAKORN RATCHA SIMA
1. Changwad's Evaluation on Village Development Level	/	/	/	/	/	/	/	
2. Changwad's listings of Villages required immediate development activities	/	/	/	/	/	/	/	/
3. Result of Village Data Base Processing at Provincial Level	/	/	/	/				
4. Listings of Five Development Indicators		/	/					
5. Assessment of Amphurs' Annual Development Plan approved by Changwad			/		/		/	
6. Main Ministries' Policy Framework	/	/		/				
7. Changwad's Policy Framework					/		/	/
8. Manual of Selecting the Main Ministries' Rural Development Projects								
9. Amphurs' Annual Development Plan					/	/		/

2. Factor encouraged the utilization of NRD data system was officers' acceptance of the utilization of NRD data system for Changwad Rural Development Planning.

3. Problems occurred:-

3.1 NRD data : inadequate, invalid and not up-date.

3.2 The utilization of NRD data for Changwad Rural Development Planning : delayed and underemployed.

3.3 Data Base Centre : inefficient data processing system, insufficient data program and unskilled personnel.

4. Recommendation

4.1 To encourage officers' realization of the advantages of NRD data system.

4.2 To encourage officers' utilization of NRD data for rural development planning and evaluation.

4.3 Information Processing Institute for Education and Development should improve the NRD data system programs.

4.4 To provide training programs for officers' better understanding about electronic data processing system and rural development planning process.

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
สารบัญเรื่อง	(2)
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญแผนภูมิ	(7)
<u>บทคัดย่อภาษาไทย</u>	(8)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(11)
<u>บทที่ 1</u> บทนำ	1
1. ความสำคัญของปัญหา	1
2. ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท (ระบบข้อมูล กชช.)	5
2.1 ฐานข้อมูลของระบบข้อมูล กชช.	7
2.2 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช. ในการบริหารงานพัฒนาชนบท	9
2.3 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ	16
2.4 การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบท	17
3. ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศบช.จ.)	19
4. การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด	24
5. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	27
6. ขอบเขตในการศึกษา	27
<u>บทที่ 2</u> แนวความคิดทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	34
1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	34
1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนและขั้นตอน การวางแผน	34
1.2 ตัวแบบ (MODEL) ในการวิเคราะห์นโยบาย	42
1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับการบริหาร	45

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
2. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	48
2.1 การวางแผนพัฒนาตำบล	48
2.2 การวางแผนพัฒนาอำเภอ	50
2.3 การวางแผนพัฒนาจังหวัด	52
2.4 ระบบข้อมูล	53
<u>บทที่ 3</u> เปรียบเทียบวิธีการศึกษา	56
1 ประชากร (POPULATION)	56
2 กลุ่มตัวอย่าง	56
2.1 การเลือกและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง	56
2.2 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	58
3 เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล	59
3.1 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	59
3.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล	61
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	61
5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	61
5.1 ตัวแปรตาม (DEPENDENT VARIABLE)	62
5.2 ตัวแปรอิสระ (INDEPENDENT VARIABLE)	63
6. นิยามศัพท์	63
<u>บทที่ 4</u> ผลการศึกษา	64
ตอนที่ 1	64
1. ลักษณะทั่วไปของเจ้าหน้าที่	64
2. การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท ระดับจังหวัด	67
3. ศูนย์ข้อมูล	77
4. ความคิดเห็นทั่วไปของเจ้าหน้าที่	79
4.1 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช.	79
4.2 การฝึกอบรม	81
4.3 ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช.	81

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการใช้ระบบข้อมูล กชช.	83
5.1 ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช.	83
5.2 การยอมรับระบบข้อมูล กชช.	91
5.3 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	101
5.4 ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล	101
6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ	103
กับหน่วยงานต้นสังกัด	
6.1 ระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผน	103
6.2 การเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช.	103
6.3 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	103
6.4 ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	104
ในศูนย์ข้อมูล	
6.5 การเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผน	104
ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษา	104
<u>บทที่ 5</u> สรุปและข้อเสนอแนะ	113
1 สรุป	113
2 ข้อเสนอแนะ	127
<u>บรรณานุกรม</u>	133
<u>ภาคผนวก ก.</u>	ap 138
<u>ภาคผนวก ข.</u>	q 153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการวิเคราะห์ของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย (สนผ.) พ.ศ. 2533	29
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ทดสอบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่จำแนกตามหน่วยงานและจังหวัด	58
ตารางที่ 3 แสดงการใช้ประโยชน์ข้อมูล กษช. ของเจ้าหน้าที่	75
ตารางที่ 4 ปัญหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ใน สบช.จ.	77
ตารางที่ 5 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่ระบุประเภท ของข้อมูล กษช. ที่ใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดได้ถูกต้อง	84
ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช.	88
ตารางที่ 7 การรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กษช. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด	91
ตารางที่ 8 แสดงปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กษช.	92
ตารางที่ 9 แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช.	98
ตารางที่ 10 แสดงความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่	101
ตารางที่ 11 แสดงประสิทธิภาพในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่	102
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด	118
ภาคผนวก	
ตารางที่ 1 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด	139
ตารางที่ 2 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามเพศ, อายุ, การศึกษา	140
ตารางที่ 3 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามระดับตำแหน่ง	141
ตารางที่ 4 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 5	142
ตารางที่ 6	142
ตารางที่ 7	143
ตารางที่ 8	144
ตารางที่ 9	145
ตารางที่ 10	146
ตารางที่ 11	147
ตารางที่ 12	148
ตารางที่ 13	149
ตารางที่ 14	150
ตารางที่ 15	150
ตารางที่ 16	151
ตารางที่ 17	151
ตารางที่ 18	152

สารบัญแนกนุญ

	หน้า
แนกนุญที่ 1 โครงสร้างของศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด	23
แนกนุญที่ 2 การนํานโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทางด้านการจัดการ	44

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง : การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด :
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น
และจังหวัดอุบลราชธานี

โดย : นางสาวอุทุมพร ศิลปบุรุษ

ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

วิชาเอก : นโยบายและการวางแผนทางสังคม

ปีการศึกษา : 2534

การศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี" เป็นการศึกษาถึงประเภทของข้อมูล กษช. และปัจจัยที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ตลอดจนความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของหน่วยงานหลักในระดับจังหวัด 5 หน่วยงาน คือ 1) ที่ทำการพัฒนาชนบทจังหวัด 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ 5) สำนักงานจังหวัด

จากการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนส่วนใหญ่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ทั้งในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดมากกว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ในเรื่องประเภทข้อมูลที่ใช้และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการใช้ระบบข้อมูล กษช. สรุปได้ ดังนี้

1. ประเภทข้อมูล กขช. ที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

สรุป : ประเภทข้อมูล กขช. ที่ใช้ (/) ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด จำแนกตาม
ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจังหวัดและตามจังหวัด

ประเภทข้อมูลที่ใช้	ขั้นตอนการกำหนด กรอบนโยบายจังหวัด				ขั้นตอนการจัดทำแผน พัฒนาชนบทประจำปี ระดับจังหวัด			
	นค.	ชก.	อบ.	นม.	นค.	ชก.	อบ.	นม.
1. ผลการประเมินระดับการพัฒนาของ หมู่บ้านระดับจังหวัด	/	/	/	/	/	/	/	
2. บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนา ระดับจังหวัด	/	/	/	/	/	/	/	/
3. ผลการประมวลข้อมูล กขช. 2ค. ระดับจังหวัด	/	/	/	/				
4. บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุ ตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว		/	/					
5. ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการ การจำแนกตามอำเภอ			/		/		/	
6. กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของกระทรวงหลัก (กรอบนโยบายกระทรวง)	/	/		/				
7. กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของจังหวัด (กรอบนโยบายจังหวัด)					/		/	/
8. คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบท ของกระทรวงหลัก								
9. แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ					/	/		/

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

"การยอมรับระบบข้อมูล กชช." เป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ส่วน "ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช." "ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์" และ "ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล" เป็นปัจจัยที่ไม่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

3. ปัญหาในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่สำคัญมีดังนี้

- 3.1 ข้อมูล กชช. มีจำนวนน้อย ขาดความถูกต้อง และไม่ทันสมัย
- 3.2 ความล่าช้าในขั้นตอนต่าง ๆ ของขบวนการวางแผน และหน่วยงานระดับล่างตั้งแต่อำเภอลงไปไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท
- 3.3 ศูนย์ข้อมูลมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนน้อยและมีประสิทธิภาพต่ำ พนักงานบันทึกข้อมูลมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้มีความขัดข้องด้านระบบ และมีความจำกัดของโปรแกรม

4. ข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่สำคัญ ดังนี้

- 4.1 ควร ส่งเสริมและผลักดันให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูล กชช. ทุกระดับตระหนักในความสำคัญของระบบข้อมูล กชช. และใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดควบคู่ให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ โดยจะต้องมีการชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีความรู้ความเข้าใจในแบบสอบถาม กชช. 2ค.
- 4.2 บันทึกข้อมูลที่มีความทันสมัยเพิ่มเติมอยู่เสมอ และใช้ข้อมูลที่ได้รับเปลี่ยนแปลงนี้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชนบทให้มากที่สุด
- 4.3 สบช. ควรทำการปรับปรุงโปรแกรมระบบข้อมูล กชช. ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และให้สามารถใช้งานต่าง ๆ ได้กว้างขวางขึ้น
- 4.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แผนงานเรื่อง การวางแผน, การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด และการใช้ประโยชน์เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง

ABSTRACT

THESIS TITLE : THE UTILIZATION OF THE NATIONAL RURAL DEVELOPMENT DATA SYSTEM (NRD DATA SYSTEM) FOR CHANGWAD RURAL DEVELOPMENT PLANNING : CASE STUDY OF CHANGWAD NAKHON RATCHASIMA, CHANGWAD NONG KHAI, CHANGWAD KHON KAEN AND CHANGWAD UBON RATCHATHANI

BY : Miss Utumporn Sillapanurak

DEGREE : Master of Art (Social Development)
M.A. (Social Development)

MAJOR : Social Policy and Planning

ACADEMIC YEAR : 1991

The study aimed to analyze (1) NRD data (2) factors and (3) Problems in the process of utilizing NRD data system for Changwad 1992 Rural Development Plan by officers at:-

1. The Provincial Community Development Office
2. The Provincial Agricultural Extension Office
3. The Provincial Education Office
4. The Provincial public Health Office
5. Office of the governor

The Research findings were as followed:-

The NRD data system were utilized by Officers in planning Changwad Annual Development Plan rather than in formulating Changwad's Policy Framework.

The utilization of NRD data system for Changwad Rural Development Planning

1. Types of NRD data used.

Summary : NRD data used for Changwad Rural Development Planning classified by stages of Planning and by Changwads.

NRD data used	CHANGWAD POLICY FRAMEWORK FORMULATION				CHANGWAD ANNUAL DEVELOPMENT PLANNING			
	NONG KHAI	KHON KAEN	UBON RATCHA THANI	NAKORN RATCHA SIMA	NONG KHAI	KHON KAEN	UBON RATCHA THANI	NAKORN RATCHA SIMA
1. Changwad's Evaluation on Village Development Level	/	/	/	/	/	/	/	
2. Changwad's listings of Villages required immediate development activities	/	/	/	/	/	/	/	/
3. Result of Village Data Base Processing at Provincial Level	/	/	/	/				
4. Listings of Five Development Indicators		/	/					
5. Assessment of Amphurs' Annual Development Plan approved by Changwad			/		/		/	
6. Main Ministries' Policy Framework	/	/		/				
7. Changwad's Policy Framework					/		/	/
8. Manual of Selecting the Main Ministries' Rural Development Projects								
9. Amphurs' Annual Development Plan					/	/		/

2. Factor encouraged the utilization of NRD data system was officers' acceptance of the utilization of NRD data system for Changwad Rural Development Planning.

3. Problems occurred:-

3.1 NRD data : inadequate, invalid and not up-date.

3.2 The utilization of NRD data for Changwad Rural Development Planning : delayed and underemployed.

3.3 Data Base Centre : inefficient data processing system, insufficient data program and unskilled personnel.

4. Recommendation

4.1 To encourage officers' realization of the advantages of NRD data system.

4.2 To encourage officers' utilization of NRD data for rural development planning and evaluation.

4.3 Information Processing Institute for Education and Development should improve the NRD data system programs.

4.4 To provide training programs for officers' better understanding about electronic data processing system and rural development planning process.

บทที่ 1 บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหา

นับแต่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการวางแผนเรื่อยมาตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงไปในช่วงของแผนพัฒนาแต่ละฉบับ ทั้งยังเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผน หรือแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2505-2509) ถึงการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นการวางแผนที่เน้นให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาไปที่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของประเทศเป็นสำคัญ (จักรกฤษณ์ นรนิติติกุลการ, 2525:112) โดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนายุทธศาสตร์และการเมืองควบคู่กันไป จนอาจจะกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ "การพัฒนา" หมายถึง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนา คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือการวางแผนที่เน้นให้ความสำคัญกับปัจจัยทางเศรษฐกิจนี้ ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาหลายประการด้วยกัน ที่สำคัญคือการขยายความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท การก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นในฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในระหว่างภาค ระหว่างพื้นที่ ความเสื่อมโทรมของฐานเศรษฐกิจของประเทศ และความเสื่อมโทรมทางด้านต่าง ๆ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแนวความคิดเรื่องการพัฒนาและการวางแผนพัฒนา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับหลัง ๆ

หากพิจารณาในแง่การวางแผนแล้ว การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ซึ่งอยู่ในช่วง "ทศวรรษแห่งการพัฒนา" ขององค์การสหประชาชาติ นั้น ทำให้เห็นถึงปัญหาในด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผนหลายประการ เช่น การขาดแคลนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การจัดทำโครงการที่มีประโยชน์และประหยัด ความสามารถในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ การประสานความสัมพันธ์ระหว่างโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ในแผน และการยอมรับ

ความสำคัญของการวางแผน (สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525:95) การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 2 นั้น ถึงแม้จะมีความพร้อมในกระบวนการวางแผนและดำเนินงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นกว่าในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องการผนึกกำลังเพื่อการพัฒนา ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพของข้าราชการ และการตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติซึ่งในปัจจุบัน คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีบทบาทเพียงแต่การรวบรวมความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกันเท่านั้น (สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525:95) และในขณะนี้ยังมีปัญหาเรื่องการขาดแคลนข้อมูลที่จะใช้ในการวางแผนและการใช้ข้อมูลในการวางแผนอยู่ ในช่วงของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 3 การวางแผนมีลักษณะเป็นการคัดเลือกโครงการที่คิดว่าเหมาะสมจากหลาย ๆ โครงการที่มีอยู่ โดยไม่ได้ใช้ข้อมูลประกอบในการวางแผนหรือคัดเลือกโครงการ แต่เป็นการเลือกโครงการจากหลายโครงการที่มีรายละเอียดพร้อม (สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525:97) และในช่วงปลายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 3 นี้ ได้เริ่มมีความตระหนักในความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะใช้ในการวางแผน มีการกระจายอำนาจการบริหารการพัฒนาจากส่วนกลางไปให้องค์กรประชาชนในระดับตำบล คือ สภาพตำบลให้มีบทบาทในการพัฒนามากขึ้น (สุจิตรา ธนพันธ์, 2529:35) อันส่งผลต่อเนื่องไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 คือ เริ่มมีนโยบายการพัฒนาชนบทที่สำคัญ คือ โครงการพัฒนาระดับหมู่บ้านภายใต้คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) นอกจากนั้นเป้าหมายในการพัฒนาสังคมก็ได้ขยายขอบเขตมากขึ้น แต่รูปแบบหรือวิธีการวางแผนก็ยังคงเป็นแบบเดิม คือ เป็นการกำหนดนโยบายจากส่วนกลาง และกระบวนการบริหารงานพัฒนาชนบทก็ยังคงเป็นระบบ "โครงการ" เช่นเดิม ดังนั้น การนำเอาข้อมูลสถิติต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 นี้ จึงนับว่ายังมีน้อย จนกระทั่งในช่วงปลายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2524) หรือช่วงต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการพัฒนาชนบทจากระบบ "โครงการ" มาเป็นระบบที่ใช้ "แผน" เป็นแกนนำในการพัฒนา หรือ "ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทภายใต้ระบบ กชช." ด้วยความคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสาขา (INTER SECTORAL) ในทุกระดับของการพัฒนาชนบท และเชื่อมโยงองค์การพัฒนาในทุกระดับอย่างต่อเนื่องกัน อันจะช่วยให้การวางแผนพัฒนาชนบทของไทยเป็นการวางแผนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงรวมทั้งมีแนวทาง ทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานพัฒนา โดยระบบการบริหารการพัฒนา

ชนบทแนวใหม่ที่ใช้แผนเป็นแกนนำในการพัฒนา (ระบบ กชช.) นี้ จะใช้ระบบข้อมูลในการจัดทำโครงการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหของแต่ละพื้นที่ มีการบันทึกพื้นที่ปฏิบัติการอย่างมีระบบ โดยเฉพาะในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีแนวทางในการพัฒนาชนบทที่ยึดปัญหาในแต่ละพื้นที่เป็นหลัก เพื่อให้การพัฒนาชนบทสนองต่อความต้องการและปัญหาในแต่ละพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และให้มีการกระจายอำนาจให้จังหวัดเป็นผู้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท โดยแบ่งพื้นที่เพื่อการพัฒนาออกเป็นพื้นที่ก้าวหน้า ปานกลาง จ้าหลัง โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค.) และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเกณฑ์ และรัฐจะให้การสนับสนุนงบประมาณแก่พื้นที่ล้าหลัง และปานกลาง เป็นหลัก

ระบบข้อมูลนับได้ว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะกำหนดถึงความสำเร็จ ล้มเหลวของการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ และโดยครั้นถึงขั้นนี้รัฐบาลจึงได้ทุ่มเทงบประมาณและมาตรการต่าง ๆ ในอันที่จะพัฒนาระบบข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ รวมทั้งการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับการวางแผนพัฒนาจังหวัดให้กับจังหวัดต่าง ๆ แต่การมีระบบข้อมูลและเครื่องมือเครื่องใช้ที่สมบูรณ์ครบถ้วน มิได้เป็นหลักประกันถึงความสำเร็จในการใช้ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท ดังจะเห็นได้ว่า การใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช. ในอดีตอยู่ในขอบเขตที่จำกัด คือ ข้อมูล กชช. แต่ละประเภทจะถูกใช้ประโยชน์เฉพาะเรื่องตามวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการจัดเก็บเท่านั้น ไม่มี การนำข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บในแต่ละครั้งไปประมวล วิเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์ในงานอื่น ๆ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น ๆ หรือเมื่อหน่วยงานอื่นมีความต้องการใช้ข้อมูล ก็ต้องจัดเก็บข้อมูลใหม่เป็นคราว ๆ ไป

การพัฒนาชนบทในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 จะบรรลุผลตามแนวทางเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับระบบข้อมูลที่สมบูรณ์แล้วยังขึ้นอยู่กับองค์การที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทุกระดับ ว่าได้มีการนำเอาระบบข้อมูลมาใช้ในการวางแผนมากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การการวางแผนในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นองค์การที่ทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบท เป็นเสมือนตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างส่วนบน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย งบประมาณ คือ กระทรวง/กรม กับส่วนล่าง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ คือ อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การวางแผนในระดับจังหวัดที่เป็นหน่วยงานของ 4 กระทรวงหลัก และผู้ที่มิใช่บทบาทกำหนดระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของแต่ละองค์การ ได้แก่ เจ้าหน้าที่แผนขององค์การ จึงอาจกล่าวได้ว่า เจ้าหน้าที่แผนเป็นผู้มีบทบาทกำหนดระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขณะที่ เจ้าหน้าที่แผนแต่ละคนมีความพร้อมใน

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่เท่ากัน โดยที่บางคนยังติดยึดกับระบบการวางแผนแบบเดิมที่ไม่ต้องใช้ระบบข้อมูลประกอบในการวางแผน ทำให้มีความรู้สึกว่าการวางแผนแบบเดิมมีความสะดวกรวดเร็วกว่าการวางแผนโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. เกิดความรู้สึกต่อต้านระบบๆ ในขณะที่การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูล กชช. เพิ่มขึ้น เช่น ความรู้ความสามารถในการรวบรวม การวิเคราะห์ การแปลผลข้อมูล หรือความรู้ความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันลักษณะงานที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงานทำให้มีความแตกต่างในความต้องการข้อมูลทั้งด้านชนิด ปริมาณ และคุณภาพของข้อมูล ในขณะที่ระบบข้อมูล กชช. มีความจำกัดในเรื่องนี้ในระดับหนึ่ง จึงน่าจะมีผลให้เกิดความแตกต่างในระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของต่างหน่วยงาน

ด้วยสาเหตุความสำคัญดังกล่าว จึงก่อให้เกิดความสนใจในอันที่จะศึกษาถึงการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยศึกษาเฉพาะกรณีของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 ของหน่วยงานหลัก 5 หน่วยงาน คือ

1. ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
5. สำนักงานจังหวัด

โดยในการศึกษานี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด เฉพาะในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (การกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด) และขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด เท่านั้น โดยกำหนดประเด็นที่จะศึกษาข้อมูลในรายละเอียด แยกเป็น

1. มีข้อมูล กชช. ไต่บ้างที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
2. มีปัจจัยใดบ้างที่คาดว่าจะมีส่วนช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช.

ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ลักษณะที่มีผู้วิจารณ์ว่า ระบบสนเทศในประเทศไทยมีลักษณะกระจายและรวมอำนาจ (สุจิตรา ธานันท์, 2529:38) ที่ว่ากระจายคือ ในทางปฏิบัติส่วนราชการเกือบทุกแห่งจัดเก็บสถิติ ทะเบียนประวัติ เอกสารต่าง ๆ ตามระบบของตน เป็นผลให้เกิดปัญหาข้อมูลไม่ตรงกัน เมื่อเจ้าหน้าที่วางแผนประสงค์จะวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนโดยอาศัยข้อมูลที่ต่างหน่วยงานต่างจัดเก็บก็ไม่สามารถหาข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ได้ ส่วนลักษณะ "รวมอำนาจ" คือ สำนักงานสถิติแห่งชาติ มีหน้าที่รวมบริการทางสถิติเอาไว้ อันก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น ปัญหาในการวางแผน ปัญหาความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ปัญหาการขาดการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาในระหว่างสาขาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริหารงานพัฒนาชนบทของหน่วยงานแต่ละระดับ ยังต้องการประเภทของข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น ข้อมูลเพื่อการวางแผน การบริหารโครงการ และข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผล และในแต่ละขั้นตอนของการบริหารงานยังต้องการข้อมูลประเภทต่าง ๆ ตามกระบวนการปฏิบัติของแต่ละขั้นตอน (ชาติชาย ณ เชียงใหม่, เอกสาร ไร่เขียว) นั่นคือ ความต้องการใช้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น ลักษณะของหน่วยงาน ลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ วัตถุประสงค์และขอบเขตของงาน เป็นต้น

ด้วยสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ประกอบกับระบบการบริหารการพัฒนาชนบท แนวใหม่ตามระบบ กชช.ซึ่งเริ่มขึ้นในช่วงต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จะบรรลุเป้าหมายของระบบที่วางไว้ คือ การผนึกกำลังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ให้มีการประสานงานกันตั้งแต่ระดับชาติลงไปถึงจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยมีการดำเนินงานร่วมกันเป็นแผนอย่างมีระบบ (กรมการพัฒนาชนบท, 2530) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารการพัฒนาชนบทจากระบบ "โครงการ" มาเป็นระบบ "แผน" ด้วยความคาดหวังที่จะให้เกิดการทำงานแบบร่วมมือกันระหว่างสาขา (INTERSECTORAL) ในทุกระดับของการพัฒนาชนบท และเชื่อมโยงองค์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องกัน ได้ขึ้น จำเป็นต้องมีระบบข้อมูลที่สมบูรณ์ ถูกต้อง มีความทันสมัย เป็นระบบข้อมูลกลางที่ทุกหน่วยงานสามารถใช้อย่างร่วมกันได้ และเป็นระบบข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ คือ ทั้งระดับส่วนกลาง จังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานพัฒนาชนบท ในการวางแผน การประสานแผน และการติดตามประเมินผล ซึ่งระบบข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท (ระบบข้อมูล กชช.)

การจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลกลางสำหรับการวางแผนพัฒนาชนบท ภายใต
หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลโดยเฉพาะ เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2527 โดย
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มอบหมายให้กรมการ
พัฒนาชุมชนดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเป็นการทดลอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 จึงได้มีการจัด
เก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน หรือข้อมูล กชช.2ค. ในทุกจังหวัด ที่อยู่ในเขตพื้นที่ชนบทยากจน
ข้อมูล กชช.2ค. ที่ได้นำมาประมวลและวิเคราะห์โดยสถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและ
พัฒนา (สปช.) ซึ่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยหน่วยงานนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 23
มิถุนายน 2525 เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นหน่วยงานที่ทำ
หน้าที่เกี่ยวกับข้อมูลโดยเฉพาะ และในปี พ.ศ. 2531 ได้มีการขยายพื้นที่ดำเนินการจัดเก็บ
ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค.) ให้ครอบคลุมถึงพื้นที่ปกคิ้วด้วย โดยที่ข้อมูล กชช.2ค. นี้
จะมีการจัดเก็บทุก 2 ปี และในขณะเดียวกันก็มีการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่จังหวัดต่าง ๆ
และหน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บและประมวลผลข้อมูลพื้นฐาน
ในการวางแผน ประสานแผน ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลโครงการตามแผนพัฒนา
ชนบทได้เต็มที่ นอกจากนั้น เครื่องคอมพิวเตอร์ยังสามารถใช้ในการจัดเก็บข้อมูลสนับสนุนอื่น ๆ
นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน
และการประสานแผน ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนและประสานแผนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2531:1)
นอกจากนั้น ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (สพช.จ.) ขึ้น เพื่อทำ
หน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) และคณะกรรมการพัฒนาชนบทระดับ
จังหวัด (อกช.) ในการปฏิบัติงาน

2.1 ฐานข้อมูลของระบบข้อมูล กชช.

ระบบข้อมูล กชช. ประกอบด้วย ฐานข้อมูลต่าง ๆ 4 ประเภท (สพช., 2531:15) ได้แก่

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานการวางแผน ซึ่งใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดระดับ
การพัฒนาของพื้นที่ ประกอบด้วย

- 1) แบบ จปฐ. 2 และ 3
- 2) แบบ กชช.2ค. (แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน)
ซึ่งสามารถประมวลออกมาใช้ประโยชน์ในรูปของข้อมูลแบบ
ต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล
- (2) สรุปผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล
- (3) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนาระดับประเทศ ภาค จังหวัด และอำเภอ
- (4) ตัวดัชนีจำแนกสาเหตุของปัญหา 5 ตัว

2.1.2 ข้อมูลแผนปฏิบัติการ ซึ่งข้อมูลประเภทนี้ใช้เฉพาะงานการวางแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย

- 1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับตำบล
- 2) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ
- 3) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
- 4) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับกระทรวง
- 5) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับกระทรวง
- 6) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
- 7) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ
- 8) แนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวง
- 9) แบบขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบท

2.1.3 ข้อมูลติดตามผลของโครงการ ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับติดตามผลการปฏิบัติงานของโครงการพัฒนาชนบทประจำปี ประกอบด้วย

- 1) แบบ ง.302 (แบบการติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของสำนักงานประมาธ)
- 2) แบบการติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของกระทรวง/กรม

2.1.4 ข้อมูลการประเมินผลของโครงการ ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลการประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทระดับกระทรวง จังหวัด อำเภอ และตำบล (กชช.3 เทียบกับ กชช.5)

- 2) ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท (แบบ กขช.1ก.)
- 3) ข้อมูลการประเมินผลกระทบของแผนพัฒนาชนบท (เทียบกับ กขช.2ค. ปีปัจจุบัน กับ 2 ปีที่แล้ว)

ข้อมูลทั้ง 4 ประเภทดังกล่าวนี้ ข้อมูลประเภทที่นับว่ามีความสำคัญที่จะใช้ในการวางแผนคือข้อมูลพื้นฐานการวางแผน และข้อมูลพื้นฐานการวางแผนที่สำคัญที่สุดอันเป็นข้อมูลที่จะบอกให้ทราบถึงสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน หรือข้อมูล กขช.2ค. ซึ่งเป็นข้อมูลที่จัดเก็บจากหมู่บ้านต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน โดยข้อมูล กขช.2ค.นี้ นอกจากจะเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นข้อมูลที่ใช้สำหรับการเปรียบเทียบให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาของหมู่บ้านต่าง ๆ ด้วย และนอกจากนั้น ยังเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผน เพื่อแก้ปัญหาของหมู่บ้าน ตำบล ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กขช. ในการบริหารงานพัฒนาชนบท

ระบบข้อมูล กขช. มีประโยชน์ต่อการบริหารงานพัฒนาชนบทของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับ ในขั้นตอนการบริหารงาน 4 ขั้นตอน คือ

2.2.1 ขั้นตอนการวางแผน

ระบบข้อมูล กขช. มีประโยชน์ในขั้นตอนการวางแผนของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การกำหนดนโยบายการพัฒนาชนบทระดับชาติ ของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กขช.) ประเภทของข้อมูล กขช. ที่ใช้คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับประเทศและภาค
 - (2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับประเทศและภาค
 - (3) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามภาค
 - (4) การประเมินผลกระทบของแผนงานจำแนกตามภาค

- 2) การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของ
กระทรวง ประเภทย่อยข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับ
ประเทศและภาค
 - (2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับประเทศ ภาค และ
จังหวัด
 - (3) ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับประเทศ ภาค
และจังหวัด
 - (4) บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุหลัก 5 ตัว
 - (5) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตาม
จังหวัด
 - (6) การประเมินผลกระทบของแผนงานจำแนกตามจังหวัด
 - (7) นโยบายพัฒนาชนบทประจำปี ของ กชช.
- 3) การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
ประเภทย่อยข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด
 - (2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด
 - (3) ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด
 - (4) บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุหลัก 5 ตัว
 - (5) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตาม
อำเภอ
 - (6) กรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวง
(กรอบนโยบายกระทรวง)
 - (7) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของกระทรวงหลัก
- 4) การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ
ประเภทย่อยข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับอำเภอ
 - (2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับอำเภอ
 - (3) ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับอำเภอ

- (4) บัณฑิตวิทยาลัยย่อยจำแนกสาขาเหตุผลหลัก 5 ตัว
- (5) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามตำบล
- (6) กรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัด (กรอบนโยบายจังหวัด)
- (7) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของกระทรวงหลัก

2.2.2 ขั้นตอนการประสานแผน

ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในขั้นตอนการประสานแผนของ
หน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับตำบล ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับตำบล
 - (2) บัณฑิตสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนาระดับตำบล
 - (3) กรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ
 - (4) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของ 5 กระทรวงหลัก
 - (5) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามหมู่บ้านในตำบล
- 2) การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับอำเภอ
 - (2) บัณฑิตสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนาระดับอำเภอ
 - (3) กรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ
 - (4) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของ 5 กระทรวงหลัก
 - (5) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามตำบล
 - (6) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของตำบล

- 3) การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ประเภทของข้อมูล กขช. ที่ใช้ คือ
- (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด
 - (2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดการพัฒนาระดับจังหวัด
 - (3) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ
 - (4) กรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัด
 - (5) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของ 5 กระทรวงหลัก
 - (6) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ
- 4) การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับกระทรวง ประเภทของข้อมูล กขช. ที่ใช้ คือ
- (1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
 - (2) กรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวง
 - (3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับภาคและจังหวัด
 - (4) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับประเทศและภาค
 - (5) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามจังหวัด

2.2.3 ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

ระบบข้อมูล กขช. มีประโยชน์ในขั้นตอนการดำเนินโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับกระทรวง ประเภทของข้อมูล กขช. ที่ใช้ คือ
- (1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวง
- (2) เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีของโครงการพัฒนาของกระทรวง

- 2) การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับ
จังหวัด ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
กระทรวง
- 3) การจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับ
อำเภอ ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับ
จังหวัด

2.2.4 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในขั้นตอนการติดตามและประเมินผล
ของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการในระดับชาติ ประเภท
ของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
 - (2) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
กระทรวง
 - (3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านจำแนกตาม
จังหวัด
- 2) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการระดับกระทรวง
ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
 - (2) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
กระทรวง
 - (3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน จำแนก
ตามจังหวัด

- ของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
- 3) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด ประเภท
(1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัด
(2) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
จังหวัด
(3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน จำแนก
ตามอำเภอ
 - 4) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการระดับอำเภอ ประเภท
ของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
(1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ
(2) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
อำเภอ
(3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านจำแนก
ตามตำบล
 - 5) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการระดับตำบล ประเภท
ของข้อมูล กชช. ที่ใช้คือ
(1) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของตำบล
(2) แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีของ
อำเภอในส่วนของตำบล
(3) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านในตำบล
 - 6) การติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการในระดับชาติ
ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
(1) แบบรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ
ในแต่ละงวดงบประมาณ (แบบ ง.302 และแบบ
รายงานของกระทรวงที่รายงานให้ กชช. ทราบ)
 - 7) การติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการระดับ
กระทรวง ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้คือ

- (1) แบบรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ
ในแต่ละงวดงบประมาณ (แบบ ง.302 และแบบ
รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของกรม
ต่าง ๆ)
- 8) การติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการระดับจังหวัด
ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แบบรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ
ในแต่ละงวดงบประมาณ (แบบ ง.302 และแบบ
รายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของกรม
ต่าง ๆ)
- 9) การติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการระดับอำเภอ
ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แบบรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ
ในแต่ละงวดงบประมาณ (แบบ ง.302 และแบบ
รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของ
กรมต่าง ๆ)
- 10) การประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ประเภทของ
ข้อมูล กชช. ที่ใช้ คือ
 - (1) แบบการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ
(กชช.1ก.)
 - (2) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านจำแนก
ตามภาค จังหวัดและอำเภอ
- 11) การประเมินผลกระทบของแผนงาน ประเภทของข้อมูล กชช.
ที่ใช้ คือ
 - (1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านในปัจจุบัน
ในภาพรวมทั้งประเทศและจำแนกตามภาคและจังหวัด

- (2) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน เมื่อ 2 ปี
ที่แล้วในภาพรวมทั้งประเทศและจำแนกตามภาคและ
จังหวัด

2.3 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ

ข้อมูล กชช. สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือสนับสนุนงานต่าง ๆ ได้
4 ประการ โดยสรุป ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์และประเมินปัญหา ข้อมูล กชช. ช่วยในเรื่อง

- 1) การสำรวจและการวัดสภาพปัญหาของระดับหมู่บ้าน
- 2) การติดตามและประเมินความสัมฤทธิ์ผลของแผนงาน
- 3) การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลง
ระดับการพัฒนา
- 4) การสำรวจ วัด และประเมินระดับการพัฒนาของอำเภอ
- 5) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการ

2.3.2 การจัดเตรียมโครงการ ข้อมูล กชช. ช่วยในเรื่อง

- 1) การกำหนดโครงการและจัดระบบโครงการ ซึ่งใช้ผลจาก
การประเมินความสัมฤทธิ์ผลของแผนงาน และผลการ
วิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงระดับ
การพัฒนาเข้ามาร่วมในการพิจารณา
- 2) การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการซึ่งอาศัยข้อมูล
สภาพปัญหาของหมู่บ้านมาประกอบการพิจารณา
- 3) การประเมินผลโครงการ ซึ่งอาศัยผลจากการวัด และ
ประเมินสภาพปัญหาระดับหมู่บ้าน มาช่วยในการพิจารณา
คาดคะเนประโยชน์ของโครงการ

2.3.3 การกำหนดแผนจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ข้อมูล กชช. ช่วยในเรื่อง

- 1) การกำหนดและปรับอำเภอเป้าหมาย ซึ่งเป็นกรอบจัดทำแผนปฏิบัติการในด้านพื้นที่ ซึ่งใช้ข้อมูลจากการประเมินผลการพัฒนาระดับอำเภอ และระดับหมู่บ้านประกอบการพิจารณา
- 2) การกำหนดกรอบนโยบายด้านพื้นที่ และการปรับกรอบงบประมาณของโครงการ
- 3) การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการในแผนพัฒนาประจำปีของจังหวัด ซึ่งครอบคลุมการใช้ข้อมูล กชช. เกือบทุกประเภทมาผสมผสานประกอบการพิจารณา

2.3.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ข้อมูล กชช. อาจนำมาใช้ประโยชน์ในการเสนอแผนของพื้นที่ในระดับต่าง ๆ คือ

- 1) การจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดปัญหา และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- 2) การจัดทำแผนในระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วย การทบทวนปัญหาของหมู่บ้าน และการจัดสรรโครงการ
- 3) การจัดทำแผนในระดับอำเภอ ซึ่งกลั่นกรองแผนของตำบล และจัดทำนโยบายต่าง ๆ ของอำเภอ
- 4) การจัดทำแผนในระดับจังหวัด ซึ่งมีลักษณะเดียวกับการจัดทำแผนในระดับอำเภอ หากแต่มองภาพที่กว้างกว่า

2.4 การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบท

ข้อมูล กชช. ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (ข้อมูล กชช. 2ค.) ซึ่งได้ดำเนินการจัดเก็บทั่วประเทศตั้งแต่ ปี 2531 นั้น เคยมีการจัดเก็บในรูปแบบเอกสารทำให้การนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์เป็นไปด้วยความลำบาก และไม่สามารถใช้ประโยชน์ข้อมูลได้เต็มที่ การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ก็ทำได้ยาก เช่น การใช้ในการประเมินผลการพัฒนา ด้วยสภาพปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว และความต้องการที่จะให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูล กชช. 2 ค. ได้สูงสุด ทำให้เกิดแนวคิดในการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลและประมวลข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการวางแผน การประสานแผน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผลโครงการ นอกจากนั้นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้จะ

ทำให้สามารถจัดเก็บข้อมูลสนับสนุนอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและการประสานแผน ซึ่งจะทำให้การวางแผนและการประสานแผนเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ศูนย์บริการวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2531)

หน่วยงานที่รับผิดชอบการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ คือ ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (สพช.จ.) ภายใต้การมอบหมายของ กชช. โดยการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์นี้ทำการติดตั้งในหน่วยงาน 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัดและระดับกรม โดยการติดตั้งได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกติดตั้งให้แก่ 10 จังหวัด 16 หน่วยงานในระดับกรม ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2531 ระยะที่ 2 ติดตั้งให้แก่ 62 จังหวัด และ 5 หน่วยงานในระดับกรมที่เหลือ

ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผน การประสานแผน การติดตาม และประเมินผลการพัฒนาชนบท ได้แก่ สถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษและพัฒนา (สพช.) ซึ่งตั้งอยู่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากจะรับผิดชอบในการพัฒนาระบบข้อมูลดังกล่าวแล้ว สพช. ยังรับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านด้วย

2.4.1 ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์

1) ระดับจังหวัด

- (1) ใช้ประกอบการกำหนดโครงการลงพื้นที่ตามกรอบนโยบายกระทรวง ได้อย่างเหมาะสม
- (2) ใช้ในการบันทึกความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ
- (3) ใช้ในการประเมินผลโครงการ

2) ระดับกรม

- (1) ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาของจังหวัด อันมีประโยชน์ต่อการกำหนดกรอบนโยบาย
- (2) ทำให้สามารถอนุมัติโครงการต่าง ๆ ที่จังหวัดเสนอขอได้อย่างเหมาะสม

3. ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศปช.จ.)

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศปช.จ.) จัดตั้งขึ้นตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ครั้งที่ 3/2529 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2529 เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) และคณะกรรมการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (อกช.) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัดนี้ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยอำนาจของ กพจ. มีลักษณะการปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการ โดยระดมเอาบุคลากรจาก 5 กระทรวงหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดตามดุลยพินิจของ กพจ. มาร่วมกันทำงาน โดยที่ ศปช.จ. จะทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กพจ. และ อกช.

โครงสร้างของศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศปช.จ.) มีดังนี้

- 1) รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ
- 2) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด เป็นเลขานุการศูนย์ฯ และหัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการของสำนักงานจังหวัด เป็นผู้ช่วยเลขานุการศูนย์ฯ
- 3) คณะทำงานต่าง ๆ 5 คณะ ได้แก่
 - (1) คณะทำงานประสานการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
 - (1.1) วิเคราะห์แนวโน้มทางการแปลงกรอบนโยบายของกระทรวง เป็นกรอบนโยบายของจังหวัดให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่จังหวัดเสนอ อกช. และ กพจ. พิจารณา
 - (1.2) ประสานงานกับคณะทำงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันจัดทำกรอบนโยบายของจังหวัด เสนอ อกช. และ กพจ. พิจารณาตามลำดับก่อนแจ้งให้อำเภอทราบ
 - (1.3) ช่วยเหลือ อกช. ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของทุกหน่วยงาน โดยประสานงานกับคณะทำงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนเกิดความสอดคล้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แล้วเสนอให้ กพจ. พิจารณา

- (1.4) ช่วยเหลือ อกช. และ กพจ. ในการพิจารณาถ่วงถ่วง
ความถูกต้องของแผนงาน/โครงการ ให้ตรงกับปัญหาในพื้นที่
 - (1.5) ภารกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนพัฒนาชนบทระดับ
จังหวัด ซึ่ง อกช. หรือ กพจ.มอบหมาย
- (2) คณะทำงานบริหารและประสานการฝึกอบรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
ดังนี้
- (2.1) รวบรวมโครงการและข้อมูลการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาชนบท
ประจำปี จากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อใช้ในการ
ประสานการฝึกอบรม
 - (2.2) วิเคราะห์ข้อมูลจากที่รวบรวมไว้ แล้วจัดทำแผนการฝึกอบรม
ประจำปีของจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการประจำปี
ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดโดยคำนึงถึงความสอด
คล้องของเนื้อหาหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย และช่วงระยะเวลา
ดำเนินการ แล้วเสนอ อกช. และ กพจ. พิจารณา
 - (2.3) กำหนดปฏิทินและแผนการดำเนินงานฝึกอบรมของจังหวัด
 - (2.4) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการฝึกอบรมของผู้
เกี่ยวข้องในจังหวัด เสนอ อกช. และ กพจ. เพื่อเป็น
เครื่องมือในการพิจารณาจัดทำแผนการฝึกอบรม
 - (2.5) จัดหาและสร้างวิทยากรในจังหวัด
 - (2.6) เสนอแนะแนวทางการกำกับติดตามและประเมินผลการฝึก
อบรมประจำปีของจังหวัดให้ อกช.และ กพจ. พิจารณา
 - (2.7) งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมที่ อกช. หรือ กพจ.
มอบหมาย
- (3) คณะทำงานบริหารข้อมูล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
- (3.1) เป็นแกนกลางประสานงานกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาชนบทและข้อมูลอื่น ๆ
ของจังหวัด

- (3.2) ประมวล วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอแนะวิธีการใช้ข้อมูล
เพื่อการพัฒนาชนบทของจังหวัด ให้ อกช. และ กพจ.
พิจารณา
- (3.3) เป็นคลังรวบรวมข้อมูลของจังหวัด
- (3.4) งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท ที่ อกช.
หรือ กพจ. มอบหมาย
- (4) คณะทำงานติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาชนบท มีหน้าที่
ความรับผิดชอบ ดังนี้
 - (4.1) เสนอนแนะระบบและวิธีการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนา
ชนบทของทุกหน่วยงานในจังหวัด ให้ อกช. และ กพจ.
พิจารณาสั่งการให้มีแนวปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
 - (4.2) รวบรวมและวิเคราะห์ความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคใน
การดำเนินโครงการพัฒนาชนบทของทุกหน่วยงาน เสนอให้
อกช. และ กพจ. พิจารณาสั่งการปรับปรุง
 - (4.3) ประเมินผลกระทบของการพัฒนาชนบทตามกลุ่มปัญหาต่าง ๆ
เพื่อปรับปรุงการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัดใน
โอกาสต่อไป
 - (4.4) งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล ซึ่ง
อกช. หรือ กพจ. มอบหมาย
- (5) คณะทำงานประชาสัมพันธ์การพัฒนาชนบท มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้
 - (5.1) จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์การพัฒนาชนบทประจำปี เสนอ
กพจ.
 - (5.2) ดำเนินการประชาสัมพันธ์การพัฒนาชนบท
 - (5.3) เร่งเร้า ชักจูง ภาคเอกชนให้เข้าร่วมในโครงการพัฒนา
ชนบท
 - (5.4) คัดเลือกผลงานพัฒนาดีเด่นของทุกหน่วยงานออกเผยแพร่ต่อ
สื่อมวลชนและประชาชน
 - (5.5) งานอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ที่ อกช. หรือ
กพจ. มอบหมาย

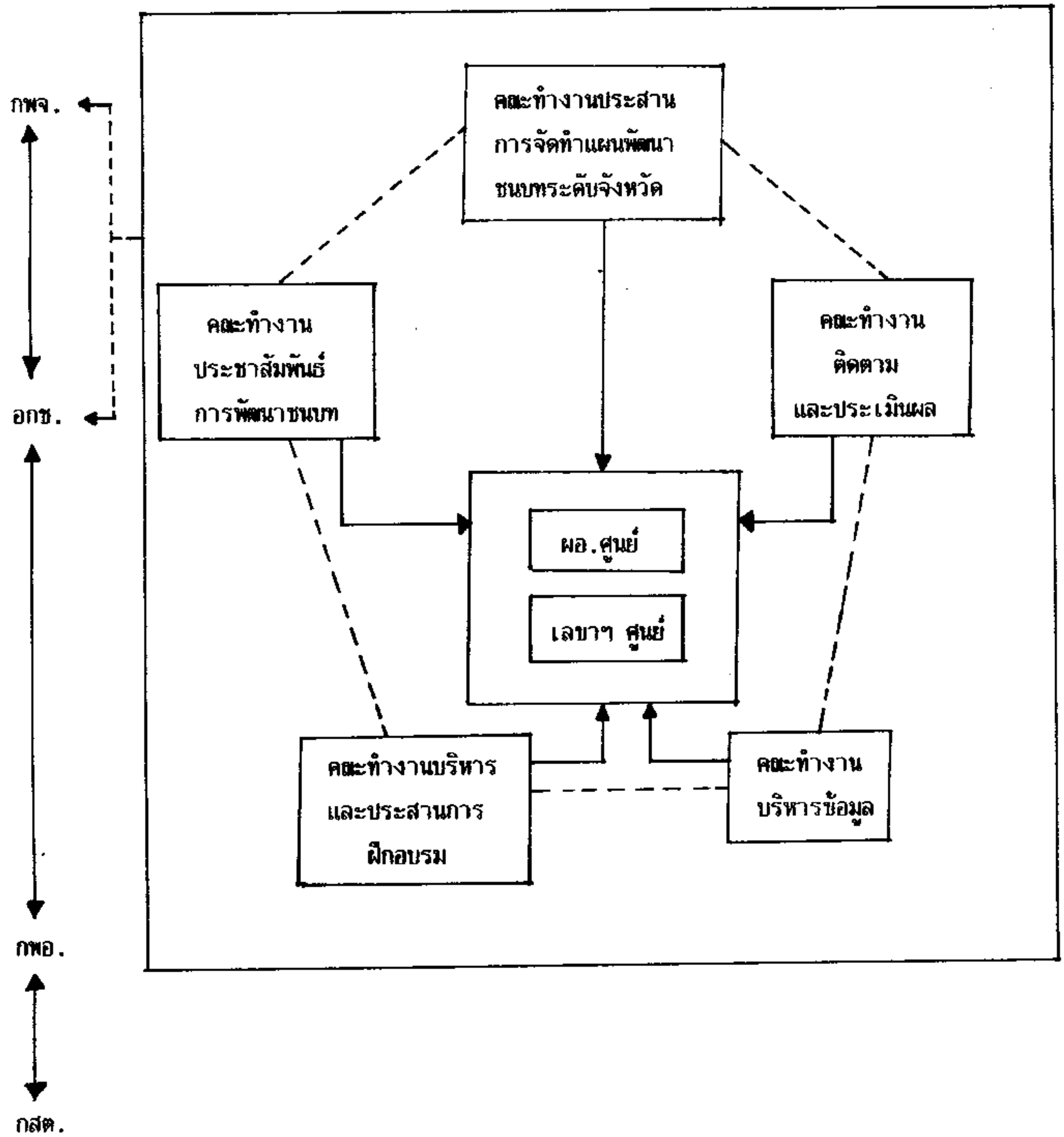
ในแต่ละคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย

- (1) หัวหน้าคณะกรรมการ แต่งตั้งจากผู้นำแทนของแต่ละกระทรวงในระดับจังหวัด
- (2) ผู้ทำงาน แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติจากหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด
- (3) เลขานุการ แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของ 5 กระทรวงร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัด

งบประมาณของศูนย์ คือ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ของสำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย และงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท โดยศูนย์ฯ จะต้องประสานแผนการใช้งบประมาณร่วมกันตามกลยุทธ์ของ กพจ.

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการต่าง ๆ ของศูนย์ฯ ซึ่ง กพจ. แต่งตั้ง จะต้องถูกยืมตัวจากส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัด เพื่อดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดแผนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละคณะกรรมการ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ และนำไปปรับแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้สอดคล้องกัน โดยการกำหนดแผนปฏิบัติงานดังกล่าวอยู่ในกลยุทธ์ของ กพจ.

แบบรูปที่ 1 โครงสร้างของศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ที่มา : คู่มือการจัดทำแผนการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาชนบท

4. การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

แนวความคิดเรื่องการวางแผนพัฒนาจังหวัด เริ่มมีขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2510-2514) ในปี พ.ศ. 2512 เนื่องจากความต้องการที่จะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ในระหว่างภาค และความต้องการให้เกิดการกระจายผลของการพัฒนาไปสู่ชนบท ในขณะเดียวกันก็ต้องการให้มีการวางแผนมาจากเบื้องล่าง เพื่อให้ตรงตามความต้องการของประชาชน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525:55) โดยการวางแผนพัฒนาจังหวัดในช่วงนี้อยู่ในการสนับสนุนช่วยเหลือของศูนย์พัฒนาภาค จังหวัดที่เริ่มวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นโครงการทดลอง คือ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีศูนย์พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งจัดตั้งเป็นการชั่วคราว คอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านวิชาการ และมีคณะกรรมการวางแผนพัฒนาจังหวัดซึ่งมีอธิบดีกรมการปกครองเป็นประธาน ทำหน้าที่ค้นคว้าหาแนวทางพร้อมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติ เพื่อช่วยให้จังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการวางแผนพัฒนาจังหวัดได้

คณะกรรมการวางแผนพัฒนาจังหวัดได้สนับสนุนให้จังหวัดต่าง ๆ จัดตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาระดับจังหวัดขึ้นมา โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในระดับจังหวัด ประธานสภาจังหวัด นายกเทศมนตรี และผู้ทรงคุณวุฒิในจังหวัด เป็นกรรมการ คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่ในการวางแผน ประสานแผน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการเป็นการชั่วคราว มีปลัดจังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงาน และหัวหน้าส่วนแผนงานของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ทำหน้าที่เป็นเลขานุการสำนักงาน

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515-2519) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็สามารถจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (2520-2524) ขึ้นได้สำเร็จ และได้มีการวางแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2522, 2523 และ 2524 ด้วย และจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดก็ได้รับเอาวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนพัฒนาจังหวัด ในขณะเดียวกันก็มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาภาคขึ้นเป็นการชั่วคราวในภาคต่าง ๆ ที่เหลือ จึงมีผลให้ทุกจังหวัดสามารถวางแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ได้สำเร็จเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี ที่ตรงกับระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524)

ในช่วงแรกของการริเริ่มให้มีการวางแผนพัฒนาจังหวัดนั้น ยังไม่มีการก่อตั้งสถาบันทางการวางแผนในระดับจังหวัดอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2517 จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องขึ้นอย่างเป็นทางการ จึงอาจกล่าวได้ว่าการวางแผนพัฒนาจังหวัดเริ่มได้รับความสนใจและมองเห็นความสำคัญ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนในการดำเนินงานจากรัฐบาลอย่างแท้จริงในปี พ.ศ. 2517 นี้เอง (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525:57)

การวางแผนพัฒนาจังหวัดได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง รูปแบบ วิธีการ และ คณะทำงานที่เกี่ยวข้องมาโดยลำดับ ด้วยความต้องการที่จะให้ได้แผนพัฒนาจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ตามแนวคิดการวางแผนในขณะนั้นให้มากที่สุด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2524 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ รัฐบาลได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2524 โดยระบุวัตถุประสงค์ว่า เพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารการพัฒนาชนบท ผลจากการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ทำให้การวางแผนพัฒนาจังหวัดที่เริ่มมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี และเริ่มเข้ารูปเข้ารอยต้องหยุดชะงักขาดตอน แล้วมาเริ่มต้นใหม่โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดขึ้นใหม่แทนชุดเดิม ออกระเบียบว่าด้วยการวางแผนพัฒนาจังหวัดใหม่แทนระเบียบเดิม และหน่วยงานประจำที่เคยเป็นที่เลี้ยงให้การวางแผนพัฒนาจังหวัด คือ กองวางแผนภาค และศูนย์พัฒนาภาคต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็มิได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดภายใต้ระเบียบใหม่แต่อย่างใด การวางแผนพัฒนาจังหวัดที่ได้กำหนดขึ้นใหม่นี้ ได้มีการปรับปรุงในสาระสำคัญของการวางแผนที่แตกต่างไปจากเดิมหลายประการ คือ (ประสิทธิ์ คงยงศิริ ใน จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, บรรณาธิการ, 2527:114)

4.1 มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการวางแผนจากที่เคยเป็นการวางแผนสมบูรณ์แบบเป็นการวางแผนผสมผสานใน 3 มิติ ด้วยกัน คือ การประสานระหว่างระดับของการวางแผน การประสานระหว่างสาขาหรือแผนงาน และการประสานในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ หรือประชากรกลุ่มต่าง ๆ ระหว่างชนบทที่ยากจนและชนบททั่วไป

4.2 มีการเปลี่ยนแปลงขอบข่ายของการวางแผนไปจากเดิม ที่เคยมีทุกสาขาการพัฒนา และมีการวางแผนเพื่อพัฒนาทั้งชนบทและในเมืองควบคู่กันไปมาเป็นการวางแผนที่มุ่งเน้นเฉพาะเพื่อพัฒนาชนบท

4.3 มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการงบประมาณ เพื่อสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดจากเดิมที่ กทจ. เป็นผู้ขอเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นปี ๆ ไป ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้จัดตั้งงบประมาณรายจ่ายตามแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด ที่ กชช. ให้ความเห็นชอบแล้ว

4.4 มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานดำเนินการตามแผนซึ่งแต่เดิมกำหนดให้เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาตำบลเป็นหน่วยงานดำเนินการ แต่ปัจจุบันมีหน่วยงานระดับกรม จังหวัด อำเภอ และตำบล ร่วมดำเนินการ แต่ไม่ได้กำหนดให้เทศบาล และ สุขาภิบาล เป็นหน่วยงานดำเนินการ

4.5 การวางแผนพัฒนาจังหวัด ตามที่ปรับปรุงใหม่นี้แม้จะพยายามให้สภาตำบล มีบทบาทอย่างเต็มที่ โดยกำหนดแผนพัฒนาตำบลระยะ 5 ปี ที่มีผลให้อำเภอและจังหวัด ต้องนำไปจัดลำดับความสำคัญเพื่อปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเน้นการวางแผนจากเบื้องล่างขึ้นไปก็ตาม แต่ในแง่การอนุมัติงบประมาณก็ยังมีลักษณะการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2524 ทำให้เกิดคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) ขึ้น โดยคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดแนวทางวิธีการดำเนินงานพัฒนาชนบท โดยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการจะรวมทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดด้วย และต่อมาก็มีการประกาศให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2526 ขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดครั้งนี้ ปรากฏว่าไม่ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปี แต่อย่างใด มีเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีเท่านั้น (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525) จึงอาจจะกล่าวได้ว่าตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา การวางแผนพัฒนาจังหวัดมีเฉพาะการวางแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี เท่านั้น

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยให้แผนพัฒนาจังหวัดมีขอบเขตครอบคลุมในทุกพื้นที่ภายในจังหวัด ดังนั้น ภายใต้มันพัฒนาจังหวัดจึงประกอบไปด้วย 2 แผนงานย่อย คือ

1) แผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด สำหรับการพัฒนาในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาล และ/หรือสุขาภิบาล โดยการดำเนินการตามแผนพัฒนาชนบทนี้ให้ดำเนินการภายใต้ระบบ กชช.

2) แผนพัฒนาเมืองระดับจังหวัด สำหรับการพัฒนาในเขตเทศบาล และ/หรือสุขาภิบาล โดยดำเนินการภายใต้ระบบการบริหารการพัฒนาเมืองที่จัดรูปแบบขึ้นใหม่ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

5. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้ศึกษามุ่งศึกษา

5.1 ประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

5.2 ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. 2) การยอมรับระบบข้อมูล กชช. 3) ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ 4) ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล

5.3 ปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

5.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดในบางประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ 1) คุณสมบัติของข้อมูล กชช. ในด้านความทันสมัย ความถูกต้อง และความครอบคลุมความต้องการในการใช้ 2) หน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. 3) ความพร้อมของศูนย์ข้อมูลในด้านวัสดุอุปกรณ์ พนักงานบันทึกข้อมูล และระเบียบการใช้ศูนย์ข้อมูล 4) ความต้องการในการฝึกอบรม

6. ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535" เป็นการศึกษาถึงการนำข้อมูล กชช. ไปใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของ 5 หน่วยงานระดับจังหวัด

คือ 1) ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 5) สำนักงานจังหวัด ใน 4 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธาธานี้ สาเหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดต่าง ๆ ดังกล่าว เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ เป็นภาคที่มีจำนวนจังหวัดมากที่สุด (17 จังหวัด) และเป็นภาคแรกที่เริ่มทดลองวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2512 นอกจากนั้นผู้ศึกษาได้พิจารณาจากคะแนนผลการประเมินการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศของสำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย ซึ่งจังหวัดที่มีคะแนนจากการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดของ ส.น.พ. ในระดับเดียวกันน่าจะมีสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่ส่งต่อการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่ใกล้เคียงกัน โดยไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างด้านพื้นที่

ผลการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2533 ของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยสำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย (ส.น.พ.) ได้แบ่งระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดต่าง ๆ ออกเป็น 4 ระดับ คือ

<u>ระดับดีมาก</u>	ได้แก่ จังหวัดที่มีคะแนนผลการประเมินระหว่าง 85-100%
<u>ระดับดี</u>	ได้แก่ จังหวัดที่มีคะแนนผลการประเมินระหว่าง 72-84%
<u>ระดับปานกลาง</u>	ได้แก่ จังหวัดที่มีคะแนนผลการประเมินระหว่าง 50-71%
<u>ระดับต้องปรับปรุง</u>	ได้แก่ จังหวัดที่มีคะแนนผลการประเมินต่ำกว่า 50%

ตารางที่ 1 ระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จากการวิเคราะห์ของสำนักงานนโยบายและแผนมหาดไทย (สนพ.) พ.ศ. 2533

ระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด	จังหวัด	ร้อยละ
ดีมาก	1. สุรินทร์	85
	2. บุรีรัมย์	74
	3. หนองคาย	73
ปานกลาง	4. ร้อยเอ็ด	70
	5. สกลนคร	70
	6. ยโสธร	68
	7. กาฬสินธุ์	67
	8. ขอนแก่น	66
	9. ศรีสะเกษ	66
	10. อุบลราชธานี	66
	11. มุกดาหาร	65
	12. ชัยภูมิ	63
	13. เลย	62
	14. มหาสารคาม	61
	15. นครพนม	60
	16. อุดรธานี	59
	17. นครราชสีมา	53

ในการเลือกจังหวัดที่ศึกษา ผู้ศึกษาได้คัดเลือกจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด
ดีมาก คือ จังหวัดสุรินทร์ (85%) ออกไป เนื่องจากมีผลการวิเคราะห์ระดับการวางแผนพัฒนา
จังหวัดแตกต่างจากจังหวัดส่วนใหญ่มาก และเลือกจังหวัดหนองคาย (73%) เป็นจังหวัดตัวแทน
ของจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ดี" นอกจากนั้นผู้ศึกษาเลือกจังหวัดนครราชสีมา

(53%) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง" แต่มีผลการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดต่ำสุดเป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ต่ำ" และใช้ค่ามัธยฐาน (MEDIAN) เป็นเกณฑ์เลือกระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง" ซึ่งมี 3 จังหวัดที่มีผลการวิเคราะห์เท่ากัน คือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดศรีสะเกษ (66%) แต่ในการ ศึกษาครั้งนี้ได้เลือกจังหวัดตัวแทนในกลุ่มนี้เพียง 2 จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทั้งจังหวัดที่อยู่ในเขตอีสานเหนือและอีสานใต้ (จังหวัดขอนแก่น/อีสานเหนือ, จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดศรีสะเกษ/อีสานใต้) และสาเหตุที่เลือกจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง" จำนวน 2 จังหวัด เนื่องจากจังหวัดส่วนใหญ่ (82.35%) เป็นจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง"

ผู้ศึกษาได้ใช้จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดตัวแทนที่มีคะแนนผลการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ดี" เป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "สูง" จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดตัวแทนที่มีคะแนนผลการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง" เป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ปานกลาง" และจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดตัวแทนที่มีคะแนนผลการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ต่ำ" เป็นตัวแทนจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ต่ำ" ทั้งนี้เพราะการใช้ระบบข้อมูล กชช. เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะส่งผลให้การวางแผนพัฒนาจังหวัด "ดี" หรือ "ไม่ดี" การวางแผนพัฒนาจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูล กชช. ประกอบในการวางแผนในทุกขั้นตอน ดังจะเห็นได้จากในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด จำเป็นต้องใช้ข้อมูล กชช. ถึง 7 ประเภท และในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี ระดับจังหวัดจำเป็นต้องใช้ข้อมูล กชช. ถึง 6 ประเภท อย่างไรก็ตามทางปฏิบัติข้อมูล กชช. ที่แต่ละจังหวัดนำมาใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาจังหวัดย่อมมีจำนวน (ประเภท) แตกต่างกัน ผู้ศึกษามีความเห็นว่า จังหวัดที่ใช้จำนวน(ประเภท) ข้อมูล กชช. ประกอบในการวางแผนพัฒนาจังหวัด "สูง" น่าจะมีส่วนช่วยให้การวางแผนพัฒนาของจังหวัดนั้น "ดี" และเมื่อ สนม. ทำการประเมินผล จังหวัดนั้นจึงได้รับคะแนนการประเมินการวางแผนพัฒนาจังหวัดอยู่ในระดับ "ดี" ในทางตรงกันข้ามจังหวัดที่ใช้จำนวน (ประเภท) ข้อมูล กชช. ประกอบในการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ต่ำ" จึงได้คะแนนการประเมินการวางแผนพัฒนาจังหวัดอยู่ในระดับ "ต่ำ"

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ 1) การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "สูง" จากเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดหนองคาย

2) การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ปานกลาง" จากเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานี และ 3) การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ต่ำ" จากเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดในบทที่ 3 เรื่องระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ "การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด" ดังนี้

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง ตัวเลขต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจ ประเมินและจดบันทึกไว้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

ข้อมูล กชช. หมายถึง ข้อเท็จจริง ตัวเลขต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ ภายใต้ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบทภายใต้ช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา (ปีงบประมาณ 2535) ได้แก่ 1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด 2) บัญชีสรุบบ้านเร่งรัดการพัฒนาระดับจังหวัด 3) ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด 4) บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว 5) การประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ 6) กรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวงหลัก (กรอบนโยบายกระทรวง) 7) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ 8) กรอบแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัด (กรอบนโยบายจังหวัด) 9) คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของกระทรวงหลัก

ข้อมูล กชช.2ค. หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน ซึ่งได้จากการจัดเก็บของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) โดยทำการจัดเก็บในระดับหมู่บ้าน

ระบบข้อมูล หมายถึง ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบทตามระบบการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ หรือ ระบบ กชช. ซึ่งได้มาจากการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บในพื้นที่และการวิเคราะห์ มาจัดรวมเข้าเป็นหมวดหมู่และทำการประมวลผลโดยสถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา (สพข.)

ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท (ระบบข้อมูล กษช.) หมายถึง เฉพาะระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หรือนำมาใช้เฉพาะในขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดเท่านั้น

การใช้ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท (การใช้ระบบข้อมูล กษช.) หมายถึง การนำเอาระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท (ระบบข้อมูล กษช.) ไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินปัญหา, การจัดเตรียมโครงการ, การกำหนดแผนและการจัดทำแผนปฏิบัติการ ใน 2 ขั้นตอนของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือ 1) ขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด 2) ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด

การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด หมายถึง เฉพาะการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด (การกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด) ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ 1) การตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด 2) พิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบาย 3) จัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัด และการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลกำหนดประเด็นปัญหาในการพัฒนา กำหนดแนวทางการพัฒนาและวิธีการแก้ไขปัญหา 2) ศึกษาปัญหาความต้องการของประชาชนจากแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอประจำปี 3) จัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา 4) จัดหมวดโครงการและแยกรายกระทรวงให้เป็นไปตามเค้าโครงที่กำหนดแล้วนำเสนอ กพจ. ออุมติ

เจ้าหน้าที่ หมายถึง ข้าราชการฝ่ายแผนของ 5 หน่วยงานหลักด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ได้แก่ 1) ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด จำนวน 14 คน 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 8 คน 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 9 คน 4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จำนวน 12 คน 5) สำนักงานจังหวัด จำนวน 10 คน

ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศปช.จ.) หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามมติ กษช. ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2530 โดยใช้อำนาจของ กพจ. ในการจัดตั้งให้มีฐานะเป็นสำนักงานเลขานุการของ อกช. และ กพจ. มีหน้าที่ช่วยเหลือ อกช. และ กพจ. ในการปฏิบัติงานในรายละเอียดของการบริหารการพัฒนาชนบท โดยมีลักษณะการปฏิบัติงานในรูปคณะ

ทำงาน ซึ่งมีอยู่ 5 คณะ ได้แก่ 1). คณะทำงานประสานการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
2) คณะทำงานบริหารและประสานการฝึกอบรม 3) คณะทำงานบริหารข้อมูล 4) คณะทำงานติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาชนบท 5). คณะทำงานประชาสัมพันธ์การพัฒนาชนบท

บทที่ 2

แนวความคิดทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนและขั้นตอนการวางแผน

1.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผน

การวางแผน (PLANNING) มาจากภาษาละตินว่า PLANUM ซึ่งหมายถึงพื้นราบ (PLAT SURFACE) และได้นำมาใช้ในภาษาอังกฤษในความหมายดั้งเดิมว่า "การกำหนดแบบฟอร์มในทางราบ" เช่น แผนที่ ตลอดจนแบบพิมพ์ของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ (BLUE PRINT) (THE RANDOM HOUSE, 1967:1,100)

ความหมายของการวางแผน นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน เช่น "การวางแผน คือ กระบวนการขึ้นหนึ่งในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ แผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ในทางวิทยาการวินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วยังกำหนดวิธีการโดยถูกต้องและมีเหตุผล เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนเป็นไปโดยเรียบร้อยสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพมากที่สุด" (มัลลีย์ หุนันท์, 2528:20) ในขณะที่ ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ (2517:36) ได้สรุปว่า "การวางแผนคือการที่เราต้องการให้เกิดผล อย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต (ซึ่งเราเรียกว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย) แล้วก็มีการคิดค้นหาวิธีที่จะทำให้บังเกิดผลที่ต้องการนั้นจะทำอย่างไรบ้าง ซึ่งปกติก็ต้องทำหลาย ๆ วิธี แล้วเลือกตัดสินใจเอาวิธีที่ดีที่สุดในการดำเนินงาน"

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2525) ได้กำหนดความหมายของการวางแผนว่า "การวางแผนคือกระบวนการของการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่ไม่มีความแน่นอน หรือกระบวนการของการเลือกกลวิธีอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีความแน่นอนได้"

GEORGE R. TERRY (1968:157) ให้ความหมายว่า การวางแผนคือการเลือกและจัดความเกี่ยวเนื่องของข้อเท็จจริง และจัดวางสมมติฐานซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการมองภาพในอนาคตที่จะเกิดขึ้น และการจัดทำข้อเสนอในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าจำเป็นต่อผลสำเร็จที่ได้วางไว้"

HERBERT A. SIMON (1961:423-424) ให้ความหมายว่า "การวางแผน คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดเรื่องที่จะปฏิบัติในอนาคตและการประเมินข้อเสนอต่าง ๆ ที่มีให้เลือก ตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามข้อเสนอ"

PRESTON P. LE BRETON, PALE A. HENNING (1961:7) ให้ความหมายว่า "การวางแผนเป็นการพิจารณาล่วงหน้าสำหรับงานที่จะปฏิบัติ"

DAVID I. CLELAND และ WILLIUM R. KING (1961:5) ให้ความหมายว่า "การวางแผนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับยุทธวิธีในการตัดสินใจ เพื่อเลือกใช้หรือจัดสรรทรัพยากรให้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้"

JAN TINBERGEN (1967:33) ให้ความหมายว่า "การวางแผน หมายถึง การเตรียมการปฏิบัติต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้"

KOONTZ และ O'DONNELL (1968:81) ให้ความหมายว่า "การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อไร โดยใคร การวางแผนเป็นเสมือนสะพานเชื่อมช่องว่างจากปัจจุบันไปสู่อนาคตตามที่เรต้องการ และทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามต้องการ ถึงแม้ว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสิ่งที่ยากต่อการคาดหมาย แต่ก็ดีกว่าที่จะปล่อยให้เหตุการณ์เหล่านั้นเกิดขึ้นตามยถากรรม"

KAST และ ROSENWEIG (1970:435-436) ให้ความหมายว่า "การวางแผน คือ กระบวนการพิจารณาคัดสินใจว่าจะทำอะไร อย่างไร ล่วงหน้า มีการเลือกวัตถุประสงค์ นโยบาย โครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น"

RUSSELL L. ACKOFF (1981) ให้ความหมายว่า "การวางแผน คือ การกำหนดรูปแบบของอนาคตตามที่ต้องการ รวมตลอดถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

JOSEPH L. MASSIE (1971:82) ให้ความหมายว่า "การวางแผนเป็นกระบวนการที่นักบริหารมองเข้าไปในอนาคต แล้วเลือกหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อไปสู่อนาคตนั้น"

HERBERT G. HICKS (1967) ให้ความหมายว่า "การวางแผน คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ การกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ"

จากความหมายอันหลากหลายของ "การวางแผน" ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ล้วนแล้วแต่เป็นความหมายที่กล่าวถึงลักษณะร่วมที่สำคัญของ "การวางแผน" คือ กล่าวถึงการเตรียมล่วงหน้าเพื่อเหตุการณ์หรือวัตถุประสงค์ในอนาคต และสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาโดยถือว่า "การวางแผนเป็นกระบวนการของการใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการวินิจฉัยข้อมูล สภาพการณ์ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในอนาคต"

ALBERT WATERSTON แยกลักษณะของแผนพัฒนาออกเป็น

3 แบบ คือ

1) แบบรายโครงการ (PROJECT BY PROJECT APPROACH) เป็นการวางแผนที่ง่ายที่สุด เป็นการวางแผนจากหน่วยงานด้านล่างเสนอขึ้นไปสู่เบื้องบน

2) แบบแผนการลงทุนของรัฐ (INTEGRATED PUBLIC INVESTMENT PLANNING) เป็นการวางแผนที่กำหนดลงมาจากเบื้องบน (TOP-DOWN) แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ต้องใช้การวางแผนแบบจากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบน (BOTTOM-UP) เพราะหน่วยงานด้านล่างจะต้องป้อนข้อเท็จจริง รายละเอียด ประสิทธิภาพ และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาให้ข้างบนทราบ การวางแผนแบบนี้จะมีเอกภาพในการผนึกกำลังเพื่อการพัฒนาประเทศ (UNIFYING CONCEPT) ได้ จำเป็นต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ คือ

2.1) การกำหนดปรัชญา ความมุ่งหมาย นโยบาย กลวิธี และวิธีดำเนินการ เพื่อการพัฒนาอันเป็นส่วนรวมและแยกเป็นสาขาในแนวเดียวกัน ปรัชญาเป็นทัศนะระยะยาว ความมุ่งหมายและนโยบายเป็นทัศนะระยะสั้น กลวิธีและวิธีการเป็นเครื่องแปลงทัศนะดังกล่าวให้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นคำแนะนำแนวทางและการกำหนดมาตรฐานของงาน การกำหนดองค์ประกอบเหล่านี้สอดคล้องกันย่อมเป็นหลักประกันให้การดำเนินการเป็นไปอย่างที่ดีไว้ และควรจะกำหนดในระยะแรกของการจัดทำแผน

2.2) การกำหนดโครงการ (ซึ่งเป็นส่วนประกอบส่วนที่เล็กที่สุดของแผนพัฒนา) ให้สัมพันธ์กับนโยบายและเป้าหมาย และสอดคล้องกับกลวิธีและวิธีดำเนินการที่ระบุไว้ โครงการที่มีประสิทธิภาพสูงย่อมต้องมีคุณค่าสูงในตัวเอง การที่โครงการจะมีคุณค่าสูงก็มาจากการเหมาะสมในการคิดค้นโครงการออกมามีค่าในการ ดำเนินการ ดังนั้น ความสามารถในการคิดค้นโครงการออกมา (PROJECT IDENTIFICATION) จึงมีความสำคัญมาก แต่การคิดค้นโครงการออกมาเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ นักวางแผนจะต้องศึกษาประโยชน์ในการลงทุนในโครงการนั้น ๆ ว่าจะให้ผลตอบแทนเพียงไร จะต้องประเมินความสามารถที่หน่วยงานของตนจะดำเนินการได้โดยตลอด ทั้งระบุถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องให้มีการปฏิบัติได้ ลุล่วงไปตามที่ได้คิดและมุ่งหวังไว้ เนื่องจากโครงการจะต้องสัมพันธ์กับปรัชญา ความมุ่งหมาย นโยบาย เป้าหมาย กลวิธี และวิธีการ ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการที่จะคัดเลือกเอาเฉพาะโครงการ ที่ให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ประเทศมากที่สุด ด้วยวิธีการวัดความสำคัญก่อนหลัง (PRIORITY)

2.3) การวิเคราะห์ว่าเมื่อรวมโครงการเข้ามาด้วยกันในแต่ละด้านแต่ละสาขาแล้ว การลงทุนใช้ทรัพยากรของประเทศจะเป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำเกินความจำเป็น และสอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแน่นแฟ้น

3) แบบครอบคลุมทุกอย่าง (COMPREHENSIVE PLANNING) เป็นการวางแผนแบบที่รัฐต้องใช้มาตรการควบคุมการดำเนินงานของเอกชนอย่างเข้มงวด เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

1.1.2 ขั้นตอนการวางแผนพัฒนา

การวางแผนพัฒนาตามระบบ กชช. ของประเทศไทย มีการกำหนดขั้นตอนการวางแผนพัฒนาในแต่ละระดับไว้อย่างแน่นอน ทั้งในระดับกระทรวง จังหวัด

อำเภอ และ ตำบล สำหรับการวางแผนพัฒนาในระดับจังหวัดนั้น ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาประจำปี

คณะกรรมการประสานแผนในระดับชาติและแผนส่วนภูมิภาคจะหารือกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบนโยบายประจำปีของแต่ละกระทรวง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานแผนพัฒนาจังหวัดประจำปีกับแผนของกระทรวง โดยพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่จะแก้ปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลหมู่บ้านทั่วประเทศให้ กษช. พิจารณา เมื่อ กษช.ให้ความเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการประสานแผนในระดับชาติ และแผนส่วนภูมิภาคจะส่งกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องให้จังหวัดดำเนินการ

คณะกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่น จะประสานกับคณะกรรมการประสานแผนในระดับชาติและแผนภูมิภาค เพื่อกำกับและสั่งการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับกรอบนโยบาย ที่คณะกรรมการประสานแผนในระดับชาติและแผนส่วนภูมิภาคกำหนด โดยจะประสานงานกับทุกจังหวัด ในเรื่องของรายละเอียดการปฏิบัติและกำหนดระยะเวลา

ขั้นที่ 2 การจัดทำสรุปกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนฯ ในส่วนของจังหวัดแล้วแจ้งอำเภอ

เมื่อจังหวัดได้รับกรอบนโยบายแล้ว จังหวัดจะมอบหมายให้ อภช. ร่วมกับ ผู้แทนกระทรวง หรือคณะทำงานของกระทรวงประจำจังหวัดจัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายของจังหวัด โดย

1. ตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด
2. พิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่วางไว้ในกรอบนโยบาย ให้กระจายแหล่งพื้นที่ที่เป็นปัญหาให้เหมาะสม

3. จัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายของจังหวัด โดยเนื้อหาสาระของกรอบนโยบายของจังหวัดจะประกอบด้วยโครงการที่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ และอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้

เมื่อจัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัดเสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำเสนอ กพจ. พิจารณาอนุมัติ แล้วแจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปยัง กพอ. (คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ) จัดประชุมชี้แจงกรอบนโยบาย โดยส่งเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดไปชี้แจงอำเภอ หรืออาจจะเรียกเจ้าหน้าที่จัดทำแผนของอำเภอมารับฟังคำชี้แจงก็ได้ ตามความเหมาะสม

ขั้นที่ 3 อำเภอรับกรอบนโยบายของจังหวัดแล้วแจ้งตำบล

เมื่ออำเภอได้รับกรอบนโยบายของจังหวัดแล้วจะดำเนินการชี้แจงให้ กสค. (คณะกรรมการสภาตำบล) และ คปต. (คณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล) ทราบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลต่อไป

ขั้นที่ 4 การจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี

คณะกรรมการสภาตำบล (กสค.) เป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประจำปี โดยใช้แผนพัฒนาตำบล 5 ปีเป็นหลัก ประกอบกับข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) โดยรวบรวมปัญหาและความต้องการจากทุก ๆ หมู่บ้าน โดยมี คปต. เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ แล้วจัดทำแผนเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นตามบัญชีโครงการของแผนพัฒนาตำบลที่ปรับปรุงใหม่ โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
2. ทบทวนและคัดเลือกแผนงาน โครงการ ในแผนพัฒนาตำบล 5 ปี ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ
3. ศึกษาและทำความเข้าใจกรอบนโยบายและแนวทางการพัฒนาชนบทของอำเภอประจำปี แล้วจัดหมวดโครงการ และแยกรายกระทรวงตามเค้าโครงที่กำหนด

ขั้นที่ 5 การจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอประจำปี

เมื่ออำเภอได้รับแผนพัฒนาตำบลประจำปีครบถ้วนแล้ว ควร
ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการของอำเภอประจำปี
2. กำหนดแนวทางการพัฒนาและวิธีแก้ไขปัญหาความต้องการของอำเภอ โดยคำนึงถึงปัญหาความต้องการของประชาชน ตามแผนพัฒนาตำบลประจำปี
3. จัดทำแผนงาน โครงการ ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา โดย กลั่นกรองแผนพัฒนาตำบลประจำปีให้อยู่ในกรอบนโยบายการพัฒนาประจำปีของจังหวัดตามแบบบัญชีโครงการตามแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอ
4. จัดหมวดโครงการและแยกรายกระทรวงให้เป็นไปตาม
เค้าโครงที่กำหนด

ขั้นที่ 6 การจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี

เมื่อจังหวัดได้รับแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอประจำปีแล้ว ควร
ดำเนินการดังนี้

1. อกช. และผู้แทนกระทรวงประจำจังหวัดรวมทั้งคณะทำงานของแต่ละกระทรวงประจำจังหวัด ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาในการพัฒนา กำหนดแนวทางการพัฒนาและวิธีการแก้ไขปัญหา
2. ศึกษาปัญหาความต้องการของประชาชนจากแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอประจำปี
3. จัดทำแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา โดยกลั่นกรองจากแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอประจำปี ให้อยู่ในกรอบนโยบายของแต่ละกระทรวงตามบัญชีโครงการตามแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
4. จัดหมวดโครงการและแยกรายกระทรวงให้เป็นไปตามเค้าโครงที่กำหนดแล้วนำเสนอ กทช.อนุมัติ

ขั้นที่ 7 การจัดส่งแผน

เมื่อ กพจ. อนุมัติแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดแล้ว ให้จังหวัด
แยกส่งเป็นรายการกระทรวงตามจำนวนชุดที่กำหนด

ไพรัตน์ เตะะรินทร์ (2523:16) เสนอขั้นตอนการวางแผนไว้

3 ขั้นตอนใหญ่ คือ

1. การเริ่มต้นวางแผนและโครงการ (FORMULATION OF PLAN)
 - 1.1 การเก็บข้อมูลที่จำเป็น
 - 1.2 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็น กำหนดปัญหาและแนวทาง
 - 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
 - 1.4 ประเมินความเป็นไปได้ของแผนและโครงการ
 - 1.5 การอนุมัติโครงการ
2. การนำแผนและโครงการไปปฏิบัติ (IMPLEMENTATION OF PLAN)
 - 2.1 ประชุมทบทวนแผน โครงการ ที่อนุมัติ
 - 2.2 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 2.3 จัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ
 - 2.4 แจ้งผลและกำหนดการของงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง
 - 2.5 การลงมือปฏิบัติตามกำหนด
3. การติดตามและประเมินผล (EVALUATION OF PLAN)
 - 3.1 การกำหนดมาตรการติดตามและประเมินผล
 - 3.2 การมอบหมายและสร้างองค์การติดตามผล
 - 3.3 การสร้างเครื่องมือและกำหนดระยะเวลา
 - 3.4 การออกสำเนาและการประเมินผล
 - 3.5 การเสนอรายงานเพื่อปรับปรุงแผนและโครงการ

1.2 ตัวแบบ (MODEL) ในการวิเคราะห์นโยบาย

ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ขั้นตอนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLEMENTATION PROCESS) ที่ยึดถือในปัจจุบันนี้มีหลายตัวแบบด้วยกัน โดยแต่ละตัวแบบต่างก็มีจุดเด่น จุดด้อย ต่างกันออกไป ตัวอย่างของตัวแบบเหล่านี้ เช่น ตัวแบบด้านหลักเหตุผล (RATIONAL MODEL) ตัวแบบด้านการจัดการ (MANAGEMENT MODEL) ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ (ORGANIZATION DEVELOPMENT MODEL) ตัวแบบการเมือง (POLITICAL MODEL) ตัวแบบทั่วไป (GENERAL MODEL) ตัวแบบต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา วิธีการ แนวทาง ในการปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ ทำความเข้าใจถึงเหตุแห่งความสำเร็จ ล้มเหลว ของการนำนโยบาย แผนงาน โครงการไปปฏิบัติ เพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ ให้ดียิ่งขึ้น

1.2.1 ตัวแบบด้านหลักเหตุผล (RATIONAL MODEL) (วิชัย รูปขำดี, 2532:45)

เป็นตัวแบบที่มีสมมติฐาน (ASSUMPTION) ว่า ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังนี้

- 1) ความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- 2) มีการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานที่ชัดเจน
- 3) มีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 4) มีแบบการประเมินผลที่เหมาะสม
- 5) มีมาตรฐานการจูงใจ (ให้ค่าให้โทษ)

1.2.2 ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ (ORGANIZATION DEVELOPMENT MODEL) (วิชัย รูปขำดี, 2532:53-54)

แนวคิดของตัวแบบนี้มุ่งให้ความสนใจกับบุคลากรของหน่วยงาน เป็นตัวแบบที่เน้นการมีส่วนร่วม (PARTICIPATION) ของคนในองค์การภายใต้ฐานคติที่ว่า การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ การนำนโยบายมาปฏิบัติให้บังเกิดความสำเร็จ จึงน่าจะเป็นเรื่องของ การจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพัน โดยใช้วิธีการให้สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนการสร้างทีมงาน

1.2.3 ตัวแบบการเมือง (POLITICAL MODEL) (วิชัย รูปขำดี, 2532:53-54)

เป็นตัวแทนที่ให้ความสำคัญกับลักษณะเชิงการเมืองของนโยบาย โดยมีสมมติฐานว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ที่ความสามารถของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่มหรือสถาบัน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่น (PLAYERS) บทบาทการต่อรอง ชักจูงให้ฝ่ายต่าง ๆ มีความเห็นร่วมกัน (CONSENSUS) และสามารถใช้อำนาจมีส่วนร่วม (PARTICIPATION) ในท้ายที่สุด ดังนั้น ปัจจัยประกอบของความสำเร็จในการต่อรองของ PLAYERS จึงได้แก่ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ในการต่อรอง ชักจูงของ PLAYERS สถานะอำนาจและทรัพยากรของหน่วยงาน การสนับสนุนของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ

1.2.4 ตัวแบบทั่วไป (GENERAL MODEL) (วิชัย รูปขำดี, 2532: 53-54)

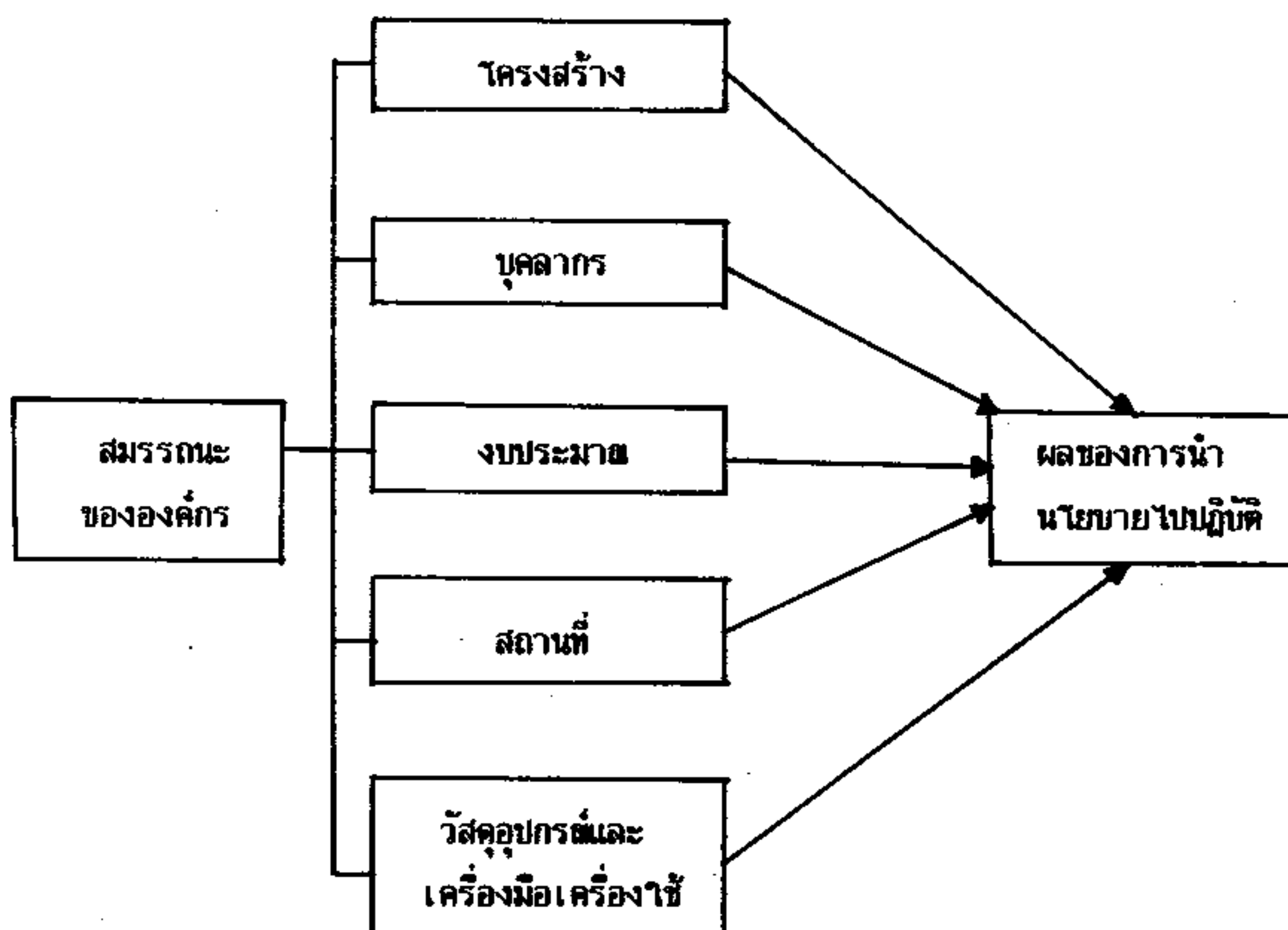
เป็นตัวแทนที่ให้ความสำคัญกับตัวแปรหลาย ๆ ด้าน แต่โดยสรุปแล้ว ตัวแบบนี้มีสมมติฐานอยู่ในการให้ความสำคัญแก่ตัวแปรอิสระ 3 กลุ่ม คือ

- 1) กระบวนการในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน
- 2) สมรรถนะขององค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
- 3) ความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาเลือกตัวแปรอิสระที่น่าจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดจากตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติหลายตัวแบบเป็นแนวทาง แต่มีได้ยกตัวแบบใดตัวแบบหนึ่งมาเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์โดยตรง เพียงแต่ได้พิจารณาเลือกตัวแปรในตัวแบบการจัดการ (MANAGEMENT MODEL) แล้วนำมาปรับใช้กับการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่เลือกมาปรับใช้ ได้แก่ ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ความพร้อมด้านสถานที่ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระของตัวแบบการจัดการ (MANAGEMENT MODEL) ตัวแบบนี้กำหนดว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (วิชัย รูปขำดี, 2532:46)

1. โครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม
2. ความรู้ความสามารถของบุคลากร
3. ความพร้อมทางด้านงบประมาณ
4. ความพร้อมด้านสถานที่
5. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบทางด้านการจัดการ

ที่มา: เอกสารประกอบการสอนวิชาพื้นฐานนโยบายสังคมและการวางแผน, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2532.

1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับการบริหาร

นักวิชาการหลายท่านได้กำหนดความหมายของ "ระบบ" และ "ข้อมูล" ไว้มากมายแตกต่างกัน ซึ่งผู้ศึกษาขอคัดความหมายเฉพาะของนักวิชาการที่กำหนดไว้ชัดเจน และที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การใช้ระบบข้อมูลในการวางแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาโดยย่อ ดังนี้

"ระบบ" หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ทั้งหมดที่มีการจัดระเบียบ และมีการรวมกันของสิ่งต่าง ๆ เข้าเป็นสิ่งเดียวกัน (JOHN, KAST AND ROSENWEIG, 1970:4)

"ข้อมูล" หมายถึง สิ่งที่มีค่าในทางการเมือง แต่ก็ยังเป็นเพียงทรัพยากรอย่างหนึ่งในจำนวนทรัพยากรหลาย ๆ อย่างเท่านั้น (ชัยอนันต์ สมุทวณิช : 34)

"ข้อมูล" หมายถึง ข้อความจริงต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นตัวเลขหรือไม่ใช่ก็ได้ (บุญเสริม วิสกุล, 2527:6)

"ข้อมูล" หมายถึง สัตถุลักษณะหรือเครื่องหมายที่อยู่ในความสนใจของนักวางแผน ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง (EMPIRICAL IN NATURE) ไม่มีความหมายในตัวเอง แต่อาจจะรวบรวมนำมาประเมินและตีความเพื่อให้ได้ข่าวสาร คำนี้ตามปกติจะหมายความครอบคลุมถึง ข้อมูลที่ได้จากการทำสำมะโน การสำรวจ การวิจัย และจากรายงาน เช่น ข้อมูลทางทะเบียน (จำลอง อติกุล, 2525:1)

"ข้อมูล" หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับวัตถุดิบซึ่งไม่ได้รวมเข้าเป็นกลุ่ม และยังไม่ได้รวมเข้ากับข้อเท็จจริงที่มีลักษณะอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องนำไปประมวลผลเพื่อให้ได้ข่าวสารขึ้นมา (BONITA J. CAMPBELL, 1979:44-45)

"ข้อมูล" หมายถึง ข้อความจริง ข่าวสาร ทั้งที่มีการบันทึกไว้และจากการบอกกล่าว และการสังเกตหรือเรียนรู้ (อภิชาติ กองแก้ว, 2526:35)

นอกจากนั้น ยังได้จำแนกประเภทของข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ข้อเท็จจริงและตัวเลข (FACTS AND FIGURES) ที่มีการบันทึกไว้แน่นอน สามารถค้นคว้า ศึกษา อ้างอิง และตรวจสอบได้ ในรูปของการรายงาน บทความ ผลการวิจัย สัมภาษณ์ แผนที่ ฯลฯ สามารถจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ

- 1.1 ลักษณะปริมาณ คิดตามตัวเลขเป็นจำนวนหน่วยมาตรา
- 1.2 ลักษณะคุณภาพ/คุณสมบัติ ซึ่งมีได้เป็นตัวเลข เช่น ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง
- 1.3 ลักษณะกาลเวลา เป็นชั่วโมง วัน เดือน ปี ฤดูกาล ฯลฯ
- 1.4 ลักษณะตามท้องที่ ตามเขตการปกครอง เขตภูมิศาสตร์ ฯลฯ

2. นโยบาย แผน แผนงาน โครงการ ที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่มีอยู่ในระยะของการดำเนินงานและที่จะดำเนินงาน

3. เสียงเงี้ยว (VIOLENCE VOICES) ได้แก่ ความต้องการของประชาชน การร้องเรียน ร้องทุกข์ ฯลฯ

ระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับการบริหาร (MANAGEMENT INFORMATION SYSTEM, MIS.)

ระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับการบริหาร หมายถึง การผสมผสานระหว่างคน วัสดุอุปกรณ์ การประมวลผลข้อมูล เครื่องมือในการป้อนและแสดงผลข้อมูล พร้อมทั้งอุปกรณ์ด้านการสื่อสารข้อมูล อันจะช่วยให้สามารถเข้าถึงข่าวสารได้โดยรวดเร็ว สามารถสนองตอบความต้องการของทั้งนักบริหารและผู้ที่ไม่ใช่นักบริหาร ในการที่จะนำเอาข่าวสารมาประกอบ การวางแผนและปฏิบัติงาน (ALTON R. KINDRED, 1973:20-30) หรือหมายถึง การควบคุม และวางแผนทางด้านการไหลเวียนของข้อมูลในองค์การ ตั้งแต่ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล การประมวล การวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลนั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร การดำเนินงาน และการประมวลผลต้องเป็นระบบที่ได้รับการออกแบบระบบงานให้สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในองค์การ (WILLIAM A. BOCCHINO:7-8,30) หรือ MIS เป็นแนวความคิดการบริหารเชิงระบบเบ็ดเสร็จ (TOTAL SYSTEM) ชนิดหนึ่ง เป็นระบบซึ่งมีคุณสมบัติ ทางด้านการจัดเก็บข้อมูล จัดโครงสร้างข้อมูล และสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ ต้องการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของนักบริหารได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ดังนั้น MIS จึงหมายถึง ระบบการเชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความต่อเนื่องเป็นชั้นลดหลั่นกันลงไปตามลำดับ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูล เพื่อประกอบการวางแผน การจัดการ การสั่งการ และการควบคุมการดำเนินงานขององค์การ (ROBERT J. THIERAUP, 1975:15-21) หรือ MIS เป็นระบบที่ช่วยผู้บริหารในการดำเนินงาน การติดตามควบคุม รวมทั้งการตัดสินใจ ลักษณะเด่นของระบบ MIS ได้แก่ การเป็นระบบเบ็ดเสร็จ (TOTAL SYSTEM) ที่มีความสมบูรณ์ และสามารถทำหน้าที่ได้ด้วยตัวมันเอง และการเป็นระบบย่อยที่ทำหน้าที่เป็นแกน หรือเป็นตัวเชื่อมโยงระบบย่อยต่าง ๆ ให้สามารถทำหน้าที่ได้ครบถ้วน รวมทั้งการเป็นระบบรวม (INTEGRATED SYSTEM) ของระบบย่อย เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของระบบอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเชิงระบบข้อมูล จึงมีประสิทธิภาพเนื่องจากลักษณะของระบบที่เกื้อกูลการดำเนินงาน ได้แก่

1. ใช้หลักการบริหารที่ต้องอาศัยการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ปฏิบัติงาน
2. ใช้หลักการสนับสนุนโดยตรงจากผู้บริหารระดับสูง (MANAGEMENT DIRECTED)
3. การประสานแผนงานจากทุกส่วนองค์การให้เป็นแผนงานเดียวกัน
4. มีมาตรฐานการส่งผ่านข้อมูลจากช่องทางอันเดียวกัน (COMMON DATA FLOWS) เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และปริมาณมากเกินไปที่จะดำเนินการจัดเก็บรวบรวม บันทึก เก็บรักษา และเผยแพร่
5. การมีแผนงาน โครงการ พัฒนาระบบข้อมูล
6. การมีส่วนต่าง ๆ ขององค์การรองรับแผนปฏิบัติงาน
7. การมีฐานข้อมูลศูนย์กลาง (CENTRAL DATA BASE)
8. การมีระบบประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (ELECTRONIC DATA PROCESSING SYSTEM, EDPS) (JAROME KANTER, 1977:1)

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะใช้ระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับผู้บริหารในความหมายที่ว่า "ระบบข้อมูลที่มีการจัดเก็บอย่างมีระเบียบ ระบบ มีศูนย์ข้อมูลกลางสำหรับการจัดการด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชนบท โดยศูนย์ข้อมูลนี้จะทำหน้าที่ทั้งในด้านการรวบรวม เก็บรักษา บันทึก ประมวลผลข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจวางแผน ดำเนินการวางแผน และการติดตามประเมินผลสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานการพัฒนาชนบททุกระดับ"

2. ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.1 การวางแผนพัฒนาตำบล

สุนัย ทองนพ ทำการศึกษาเรื่อง "การวางแผนพัฒนาระดับตำบลและการบริหารการฝึกอบรม" พบว่า ทั้งผู้นำท้องถิ่นและประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสภาตำบล ส่วนในด้านการปฏิบัติเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้น จากการศึกษาของ ประทาน คงฤทธิ์ศึกษกร (2516:27-28) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง "สภาตำบลกับการพัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐ" ได้สรุปว่าปัญหาการพัฒนาชนบทโดยสภาตำบลปัญหาหนึ่งในหลาย ๆ ปัญหา คือ ปัญหาเรื่องการเงินโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, แสง สงวนเรือง และกระจำจ พันธ์มณีวิน (2524) ในเรื่อง "การพัฒนาขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและสภาตำบล" ซึ่งพบว่าสภาตำบลมีขีดความสามารถจำกัดในการจัดทำแผนพัฒนาและโครงการอย่างละเอียด สภาตำบลจะทำได้เพียงเค้าโครงและโครงการอย่างง่าย ๆ เพราะสาเหตุดังนี้ คือ

- 1) กรรมการสภาตำบลและแม้แต่ครูประชาชนซึ่งทำหน้าที่เป็นเลขานุการสภาตำบล มีความรู้ ความชำนาญ ในการจัดทำแผน/โครงการ จำกัด
- 2) การเตรียมรายละเอียดของโครงการไม่มีค่าใช้จ่ายในการจัดทำและค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง
- 3) สภาตำบลเกือบทั้งหมดต้องอาศัยปลัดอำเภอหรือพัฒนากรเป็นผู้เขียนรายละเอียดโครงการและจัดพิมพ์ในระดับอำเภอ
- 4) สภาตำบลมีระยะเวลาเตรียมโครงการไม่มากนัก
- 5) สภาตำบลมีความแตกต่างในเรื่องความเอาใจใส่ในการเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนด้านการเงิน

จิตรรา พรหมสุตมา (2528:98) ทำการศึกษาเรื่อง "บทบาทของสภาตำบลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวง : ศึกษาในกรณีแผนพัฒนาตำบลประจำปีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโครงการของสภาตำบล คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดโครงการให้สภาตำบล

สืบศักดิ์ เอี่ยมวิจารณ์ (2529) ทำการศึกษาเรื่อง "ผลกระทบของแผนพัฒนาตำบลที่มีต่อการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด" พบว่า แผนพัฒนาตำบลจะสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ถ้าประชาชนมีส่วนร่วม คือ ร่วมขอ ร่วมคิด ร่วมเห็น ถ้ายังไม่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ ก็จะไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ และปัจจัยที่ทำให้แผนพัฒนาตำบลสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ และตรงตามจุดมุ่งหมายที่รัฐบาลวางไว้ คือ เอกภาพในการพัฒนาชนบท ความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชนบทของผู้ว่าราชการจังหวัด และความสำนึกในคุณค่าของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาชนบทในทุกระดับชั้น

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2526:6-9) ทำการวิจัยเรื่อง "การปรับปรุงคุณภาพทางเทคนิคของการจัดทำโครงการและแผนงานในแผนพัฒนาชนบท การประสานงานระหว่างกระทรวง และระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชนบท" พบว่า สภาตำบลส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่ และไม่ได้รับโอกาสให้คัดเลือกโครงการพัฒนาชนบทยากจนตามบทบาทของตน ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับการศึกษาเรื่อง "ระบบบริหารการพัฒนาชนบท" ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการเสนอขอโครงการ การดำเนินโครงการ และการใช้ประโยชน์จากโครงการทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มโครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน กลุ่มโครงการเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตและรายได้ขึ้น พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ริเริ่มเสนอขอโครงการให้แก่มูลบ้าน คือ ข้าราชการระดับ ตำบล และอำเภอ โดยในส่วนของประชาชนนั้นผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการเสนอขอโครงการส่วนใหญ่คือ คณะกรรมการสภาตำบล ประชาชนทั่วไปไม่ได้มีส่วนร่วมในการริเริ่มเสนอขอโครงการอย่างแท้จริง นอกจากนั้น ในการศึกษาเรื่องนี้ยังพบว่า ในส่วนของการวางแผนพัฒนาตำบลนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 2 ประการ คือ

1) การทบทวนและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่หมู่บ้านเสนอมา การประชุมของคณะกรรมการสภาตำบลเพื่อรับฟังและทบทวนปัญหาที่ กม.เสนอต่อที่ประชุม คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่จะใช้เวลาคิดเห็นส่วนตัว สามัญสำนึก และประสบการณ์ส่วนตัวในการพิจารณาระบุปัญหา ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน เช่น ข้อมูล กชช.2ค. ไม่ค่อยมีการนำมาใช้ เช่นเดียวกับข้อมูล จปร. ที่มีการนำมาใช้เพียงบางตำบลเท่านั้น ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหานั้น มักใช้วิธีการลงมติของที่ประชุม อนึ่ง ในการประชุมของคณะกรรมการสภาตำบล จะมี คปต.เข้าร่วมด้วย แต่ คปต.ยังไม่บทบาทหนักในการใช้คำแนะนำช่วยเหลือคณะกรรมการสภาตำบล ในการทบทวนและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ

2) การคัดเลือกและเสนอโครงการพัฒนาชนบทของกระทรวงต่าง ๆ การพิจารณาคัดเลือกและตัดสินใจเสนอโครงการของคณะกรรมการสภาตำบล มักพิจารณาโครงการในแง่ความเป็นไปได้ เทคนิค และงบประมาณ ไม่ได้พิจารณาถึงวัตถุประสงค์และลักษณะกิจกรรม โดยการพิจารณาโครงการจะพิจารณาให้ตรงกับกรอบนโยบายประจำปีของกระทรวงต่าง ๆ ที่ สปต. เสนอมาให้ทราบ และใช้วิธีลงมติโดยเสียงข้างมากในการเสนอขอโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่จะเสนอขอโครงการให้แก่หมู่บ้านในอัตราส่วนที่เท่า ๆ กัน และ สปต. ที่เป็นข้าราชการมักจะเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกเสนอขอโครงการให้สภาตำบลเอง

การคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของคณะกรรมการสภาตำบล มีปัญหา เนื่องจาก

- 1) คณะกรรมการสภาตำบลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 90) ไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระบบ กชช. ระบบการประชาสัมพันธ์ และการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบ กชช. แก่คณะกรรมการสภาตำบลมีน้อย
- 2) คณะกรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถในการกำหนดและค้นหาสาเหตุของปัญหา และขาดคู่มือปฏิบัติงานที่ง่ายแก่การทำความเข้าใจและนำไปใช้
- 3) คณะกรรมการสภาตำบลมักขาดข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน
- 4) ระยะเวลาในการจัดทำแผนน้อย
- 5) ประธานคณะกรรมการสภาตำบลทุกแห่งที่ทำการศึกษายังไม่เข้าใจและมองเห็นความสำคัญขององค์กร สปต.
- 6) สปต. ส่วนใหญ่โดยเฉพาะที่เป็นช่างและผู้ทรงคุณวุฒิไม่เข้าใจและมองเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตน
- 7) สปต. ส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความสามารถดีพอในการวิเคราะห์ปัญหา

2.2 การวางแผนพัฒนาอำเภอ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (THAILAND DEVELOPMENT RESEARCH INSTITUTE, TDRI:6) ทำการศึกษาเรื่องระบบการบริหารการพัฒนาชนบท พบว่า ในการบริหารการพัฒนาชนบทของอำเภอในส่วนของการจัดทำกรอบนโยบายอำเภอยังไม่

แพร่หลาย หรือเกือบจะไม่มีการจัดทำอย่างเป็นทางการ แต่จะอาศัยแนวทางหรือกรอบนโยบายของจังหวัดเป็นกรอบนโยบายของอำเภอ เพื่อชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่และองค์กรระดับตำบล สำหรับในกรณีที่มีการจัดทำกรอบนโยบาย นายอำเภอในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) จะมอบหมายให้คณะทำงานประสานแผนระดับอำเภอเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกโครงการจากกรอบนโยบายของหน่วยเหนือ แต่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ จะทำงานแบบต่างคนต่างทำ คือทำกรอบนโยบายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน ขาดการประสานงาน และจากการสำรวจ พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำกรอบนโยบายประจำปีของอำเภอ คือ

1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาชนบท
2. บุคลากรมีจำนวนจำกัดและมีภาระหน้าที่อื่น
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานไม่มีประสิทธิภาพ
4. ข้อมูลและการบริหารระบบข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ
5. ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทระดับอำเภอยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน

ในส่วนของการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ จากการสำรวจพบว่า ส่วนมากยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องในการวางแผน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากตอบว่าเนื่องจากไม่ได้รับการชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงขึ้นไปบ่อยนัก และจากการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ของคณะที่ทำการศึกษพบว่า การบริหารการพัฒนาชนบทในระดับอำเภอหลายแห่งยังไม่มีรูปแบบที่เด่นชัด แต่โดยทั่วไปแล้วการวางแผนในระดับอำเภอจะมีขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อได้รับกรอบนโยบายจากจังหวัดและส่วนกลางแล้ว จะทำการชี้แจงเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับตำบลให้แก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบ
2. เมื่อได้รับแผนพัฒนาตำบลจากทุกตำบลแล้ว จะแบ่งงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานต่าง ๆ ไปจัดทำแผนในขั้นตอนต่าง ๆ คือ รวบรวมแผนของสภาตำบลจัดทำเป็นแผนและจัดลำดับความสำคัญ
3. รวบรวมแผนในหมวดต่าง ๆ เข้าเป็นแผนพัฒนาชนบทในระดับอำเภอเสนอคณะกรรมการพัฒนาอำเภอเพื่อพิจารณาอนุมัติ แล้วนำส่งจังหวัดซึ่งผลการศึกษานี้ตรงกับผลการศึกษาเรื่องการปรับปรุงคุณภาพทางเทคนิคของการจัดทำโครงการและแผนงานในแผนพัฒนาชนบท การประสานงานระหว่างกระทรวงและระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชนบท ซึ่งพบว่าการวิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบลเสนอ กพอ. ส่วนใหญ่ยัง

ใช้วิธีรวบรวมโครงการของสมาคมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วเสนอจังหวัดเนื่องจาก กพอ. ยังขาดหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประสานโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แทน 4 กระทรวงหลักใน กพอ. เป็นผู้เขียนโครงการเสนอแผนสมาคมต่าง (TDRI, 2529:110)

นอกจากนั้น การศึกษาเรื่องระบบการบริหารการพัฒนาชนบท ยังพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ คือ

1. อาศัยกรอบนโยบายพัฒนาชนบทประจำปีของจังหวัดเป็นแนวทางในการจัดทำแผน ทำให้แผนไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน
2. การทำงานมีลักษณะแบ่งแยกกันทำระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้วจึงนำมารวมกัน ทำให้ไม่มีลักษณะของการจัดทำแผนพัฒนาที่แท้จริง
3. ลักษณะการทำงานของข้าราชการในท้องถิ่นและโครงสร้างขององค์กรในระดับอำเภอ ทำให้การวางแผนเป็นลักษณะประนีประนอมกันมากกว่าการใช้เหตุผล
4. ขาดระบบข้อมูลและการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
5. ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์เพียงพอในการวางแผน
6. ขาดเอกสารคู่มือในการจัดทำแผน การฝึกอบรมขาดประสิทธิภาพ
7. ขาดระบบการสื่อสารและการติดต่อที่มีประสิทธิภาพ
8. ขาดความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอ
9. เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจในการวางแผนพัฒนาอำเภอ
10. ระยะเวลาในการวางแผนจำกัด และเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการพัฒนาอำเภอมักจะอื่นมาก (TDRI, 2529:216-218)

2.3 การวางแผนพัฒนาจังหวัด

ALBERT WATERSTON (1965) กล่าวว่า ความสามารถที่ไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่วางแผนเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การวางแผนไม่ได้ผลดี และ "ฐานะของเจ้าหน้าที่วางแผนก็มีความสำคัญต่อการวางแผนเช่นกัน" โดยยกตัวอย่างของประเทศปากีสถาน ที่ระยะแรกของการวางแผนพัฒนาระดับเขตได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยเป็นผู้รับผิดชอบ ปรากฏว่า การวางแผนไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากหัวหน้าส่วนราชการอื่น ๆ ไม่ให้ความร่วมมือ ต่อมาจึงได้ปรับปรุงให้ฐานะของเจ้าหน้าที่วางแผนสูงขึ้น ปรากฏว่า การวางแผนพัฒนาระดับเขตได้ผลดี

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2525) ทำการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า วิธีการวางแผนพัฒนาจังหวัดได้มีการกำหนดถึงวิธีการที่จะกลั่นกรองปัญหาและความต้องการของประชาชน เพื่อให้จังหวัดใช้เป็นหลักในการทำแผนได้สะดวกขึ้น และวิธีการวางแผนยังเน้นให้ความสำคัญกับส่วนกลางมากเกินไป ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนพัฒนาจังหวัดกับงบประมาณน้อย เนื่องจากอำนาจการจัดสรรงบประมาณทั้งหมดอยู่ที่ส่วนกลาง ยกเว้นโครงการ กสช. ส่วนในด้านการศึกษาและแผนพัฒนาจังหวัดนั้น พบว่า ยังมีปัญหาในทุก ระดับ คือ ทั้งระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น เนื่องจาก

1. ขาดความเข้าใจในหลักการและวิธีการประสานแผนอย่างเป็นระบบ
2. คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดขาดความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผนและแนวทางการพัฒนา ในด้านการบริหารงานวางแผนพัฒนาจังหวัด พบว่า ยังคงขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจังหวัดมากกว่า 1 องค์กร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI:110) ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพทางเทคนิคของการจัดทำโครงการและแผนงานในแผนพัฒนาชนบท การประสานงานระหว่างกระทรวงและระบบข้อมูล เพื่อสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชนบท พบว่า การปฏิบัติงานส่วนใหญ่ของจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ (การวิเคราะห์และประสานโครงการพัฒนาชนบทที่ กพอ. เสนอ ตลอดจนการกลั่นกรองและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ) นั้น ส่วนใหญ่ผู้ที่มีความสำคัญในการดำเนินการ คือ กพจ. โดย กพจ. จะทำหน้าที่เพียงการรวบรวมโครงการที่ กพอ. เสนอขึ้นมาเท่านั้น ไม่มีการวิเคราะห์กลั่นกรองหรือจัดลำดับความสำคัญของโครงการอย่างเป็นทางการ สาเหตุจาก กพจ. มีขนาดใหญ่เกินไปและถึงแม้ กพจ. จะพยายามทำหน้าที่เหล่านี้ก็ยังขาดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติและโครงการที่เสนอโดย กพอ. ทั้งจังหวัดมีปริมาณมากเกินไปกว่าความสามารถของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในสำนักงานจังหวัดจะวิเคราะห์ได้

2.4 ระบบข้อมูล

โชชิชิ บันเปี่ยมรัชฎ์ และ ธเนศ นรภูมิพิทักษ์ (2524) ได้ทำการติดตามและประเมินการพัฒนาระบบพยากรณ์ โดยระดับขั้นการพัฒนาหมู่บ้านพบว่า หลักเกณฑ์การให้คะแนนระดับการพัฒนาของหมู่บ้านที่ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติกำหนดขึ้นนั้น สามารถ

นำไปใช้ในการกำหนดเขตพื้นที่ชนบทยากจนได้ด้วยเชื่อมั่นในระดับสูง และได้เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงในอันที่จะทำให้หลักเกณฑ์การให้คะแนนระดับการพัฒนาหมู่บ้านมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น โดยการกำหนดระบบสัดส่วนความสำคัญของดัชนีต่าง ๆ ในระดับอนุภาค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช., 2531) ได้ทำการประมวลผลการปฏิบัติการกิจของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ (90.78%) ใช้ข้อมูล กชช.2ค. ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ รองลงมา (41.09%) ใช้ข้อมูล จปร. ส่วนในด้านการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (90.41%) มีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ โดยส่วนใหญ่ใช้แบบฟอร์มติดตามความก้าวหน้าของกรมฯ หรือกระทรวงต้นสังกัด และส่วนใหญ่มองเห็นว่า ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานในสังกัดเดียวกัน และเพื่อนข้าราชการระดับอำเภอในสังกัดอื่น ๆ ให้การยอมรับเทคนิคและวิธีการใช้ข้อมูล กชช.2ค. ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีระดับอำเภอ ส่วนการนำข้อมูล กชช.2ค. ไปใช้ประกอบในการปฏิบัติงานอื่นนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ (61.64%) ได้มีการนำข้อมูล กชช.2ค. ไปใช้ โดยส่วนใหญ่จะใช้ในงานที่จัดทำแผนนอกกรอบโครงการ กชช. และการปฏิบัติงานขององค์กรอื่น ๆ เช่น องค์กรเอกชน

ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2531) ทำการประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ระบบคอมพิวเตอร์เฉพาะในจังหวัดที่ทำการทดลอง (7 จังหวัด) เพื่อการขยายการใช้ระบบข้อมูล กชช. เพื่อการบริหารงานพัฒนาชนบท พบว่า ศักยภาพในการใช้ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารงานพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์) มักจะขึ้นอยู่กับการรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความคุ้นเคยกับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และระบบข้อมูลของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและผู้บริหารระดับจังหวัดเป็นสำคัญ และคณะผู้ทำการศึกษาคาดว่าข้อมูล กชช.2ค. และ จปร. จะถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนและประสานแผนโดยตรง เมื่อเริ่มทำการวางแผนพัฒนาจังหวัด (ซึ่งจะเริ่มใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานพัฒนาชนบทในการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปี 2533) นอกจากนั้น คณะผู้ทำการศึกษายังได้เสนอว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการใช้ระบบข้อมูลไม่ใช้ประเด็นในเรื่องเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์โดยตรง แต่ได้แก่

1. การสนับสนุนและส่งเสริมเชิงบริหาร โดยเฉพาะจากผู้บังคับบัญชา

ระดับสูง

2. การประสานงานและประสานความเข้าใจให้ผู้ใช้ระบบข้อมูลเห็นประโยชน์ในการใช้ระบบอย่างถ่องแท้และชัดเจน
3. บริการบำรุงรักษา สนับสนุน ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด" เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 โดยการสอบถามเจ้าหน้าที่แผนงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด รวม 5 หน่วยงาน ใน 4 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวิธีการ/เหตุผล ในการเลือกศึกษา ดังนี้

1. ประชากร (POPULATION) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานวางแผนของหน่วยงานหลัก 4 หน่วยงานในระดับจังหวัด และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานจังหวัด จำนวนรวม 77 คน (ตารางที่ 2 หน้า 57)

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 การเลือกและการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกแบบหลายระดับ (MULTI STAGE SAMPLING) โดยทำการเลือกเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ระดับภาค ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (PURPOSIVE SAMPLING) โดยเลือกภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นตัวแทนของภาค ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีขนาดใหญ่ที่สุด คือ เป็นภาคที่มีจำนวนจังหวัดมากที่สุด (17 จังหวัด) และเป็นภาคแรกที่ทดลองวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2512 นอกจากนั้นยังได้พิจารณาจากผลการวิเคราะห์ระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดของ สผ. ซึ่งได้แบ่งระดับการพัฒนาของจังหวัดต่าง ๆ ออกเป็นกลุ่มตามระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด

2.1.2 ระดับจังหวัด ใช้วิธีการเลือก 2 ขั้นตอนคือ

1) วิธีการเลือกแบบเป็นชั้นภูมิ (STRATIFIED SAMPLING) โดยเลือกจากจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดจากการวิเคราะห์ของ สผ. แตกต่างกันใน 2 ระดับ คือ จังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดอยู่ในระดับดี และจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง

2) วิธีการเลือกแบบเจาะจง (PURPOSIVE SAMPLING) โดยเลือกจังหวัดต่าง ๆ จำนวน 4 จังหวัด จากจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด 2 ระดับ ดังกล่าวคือ

เลือกจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ดี" จำนวน 1 จังหวัด จาก 2 จังหวัด คือเลือกจังหวัดหนองคาย เป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "สูง" ใช้ค่ามัธยฐาน (MEDIAN) เลือกตัวแทนจังหวัดที่มีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ปานกลาง" จำนวน 2 จังหวัด จาก 14 จังหวัด คือ เลือกจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานี เป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ปานกลาง" และเลือกจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งมีระดับการวางแผนพัฒนาจังหวัด "ต่ำ" ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นตัวแทนจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ต่ำ"

2.1.3 ระดับหน่วยงาน ในแต่ละจังหวัดมีหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก แต่ได้เลือกหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 5 หน่วยงาน คือ 1) ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4) สำนักสาธารณสุขจังหวัด และ 5) สำนักงานจังหวัด เนื่องจากหน่วยงานทั้ง 5 นี้ เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

2.1.4 ระดับเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผน ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยตรง โดยทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนทั้งหมด

2.2 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษา ทั้ง 5 หน่วยงาน ใน 4 จังหวัด มีจำนวนรวม 77 คน แต่ทว่าในการทอคนแบบสอบถามปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนเพียง 53 ชุด (68.83%)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ทอคนแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกตามหน่วยงาน และจังหวัด

หน่วยงาน	จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรราชธานี จังหวัดนครราชสีมา รวม									
	X	Y	X	Y	X	Y	X	Y	X	Y
1. ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด	4	4	5	4	6	2	6	4	21	14
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด	2	2	1	1	2	2	3	3	8	8
3. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	2	1	4	-	5	3	5	5	16	9
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	3	3	2	-	4	4	5	5	14	12
5. สำนักงานจังหวัด	3	2	3	2	6	3	6	3	18	10
รวม	14	12	15	7	23	14	25	20	77	53

X หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ทอคนแบบสอบถาม (คน)

Y หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์ (คน)

3. เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (QUESTIONNAIRE) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งสิ้น 33 ข้อ แบ่งเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และความรับผิดชอบในตำแหน่ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ซึ่งได้แก่ข้อคำถามตั้งแต่ข้อที่ 1 - 5

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฝึกอบรม, ความรู้, ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด, การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด, การใช้ประโยชน์ระบบข้อมูล กชช. ซึ่งได้แก่ข้อคำถามตั้งแต่ข้อที่ 6 - 22

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ข้อมูลของจังหวัด โดยเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติของศูนย์ข้อมูล, ความพร้อมของศูนย์ข้อมูล, ความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการจากศูนย์ข้อมูล และเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูล ซึ่งได้แก่ข้อคำถามตั้งแต่ข้อที่ 23 - 32

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นทั่วไป เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจ, การยอมรับ, ทศนคติในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ข้อคำถามข้อที่ 33 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามย่อย จำนวน 30 ข้อ

ลักษณะคำถาม มี 3 ลักษณะ คือ คำถามปลายปิด (CLOSE ENDED QUESTION) คำถามปลายเปิด (OPEN ENDED QUESTION) และมาตรวัดแบบไลเคิร์ต (LIKERT SCALE) คำถามส่วนใหญ่เป็นคำถามปลายเปิด ทั้งนี้เพื่อให้ได้คำตอบ/ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยละเอียด ส่วนคำถามที่สอบถามทัศนคติเกี่ยวกับ "ความคิดเห็นทั่วไป" ในส่วนที่ 4 ใช้มาตรวัดแบบไลเคิร์ต

การทดสอบและปัญหาในการทดสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบแบบสอบถามซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ในวันที่ 12 - 13 พฤศจิกายน 2534 ณ จังหวัดอุดรธานี โดยมอบแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่แผนของ 1) ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด 2) สำนักงานจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวนรวม 14 คน และรวบรวมแบบสอบถามคืนเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2534 โดยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 10 ชุด

ปัญหาจากการทดสอบเครื่องมือสรุปเป็น 2 ประเด็นสำคัญ คือ

- 1) ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือ
 - (1) คำถามมีจำนวนมากและส่วนใหญ่เป็นคำถามปลายเปิด (OPEN ENDED QUESTION) ทำให้ผู้ตอบต้องใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามมาก
 - (2) ข้อความในคำถามบางคำถามเข้าใจยาก ไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ตอบส่วนใหญ่ตอบไม่ตรงประเด็นที่ต้องการ
- 2) ปัญหาเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่แผนของหน่วยงานหลักระดับจังหวัด มีภาระงานในตำแหน่งหน้าที่มาก และส่วนใหญ่จะมีการออกติดตามนิเทศงานในพื้นที่ทำให้ยากในการติดต่อเพื่อมอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนให้ครบถ้วน

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นผู้ศึกษาจึงได้ปรับปรุงเครื่องมือและวิธีการในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) ปรับข้อความในคำถามให้มีความชัดเจนขึ้น
- 2) ตัดคำถามที่เข้าใจยากออก
- 3) ใช้วิธีการมอบแบบสอบถามแก่เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างโดยตรง พร้อมกำหนดวันที่จะเก็บแบบสอบถามคืน
- 4) ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตในบางประเด็นเพิ่มเติมจากการใช้แบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าหน้าที่และพนักงานบันทึกข้อมูล, การสังเกตความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในศูนย์ข้อมูล

3.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ผู้ศึกษาได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เสนอแก่หัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดที่ทำการศึกษาลำดับ ก่อน-หลัง ดังนี้ 1) จังหวัดหนองคาย วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534 2) จังหวัดขอนแก่น วันที่ 20 มีนาคม 2534 3) จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 27 มีนาคม 2534 4) จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 4-5 เมษายน 2534 พร้อมมอบแบบสอบถามให้กับเจ้าหน้าที่แผนกทุกคนในหน่วยงาน

3.2.2 ให้เจ้าหน้าที่แผนกในแต่ละหน่วยงานเป็นคนกำหนดวัน-เวลาที่ผู้ศึกษาจะรับแบบสอบถามคืนได้ คือ จังหวัดหนองคาย วันที่ 7 มีนาคม 2534, จังหวัดขอนแก่น วันที่ 29 มีนาคม 2534, จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 7 เมษายน 2534 และจังหวัดนครราชสีมา วันที่ 9 เมษายน 2534 ตามลำดับ

3.2.3 ในวันมอบแบบสอบถามให้แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่แผนกบางคนของแต่ละหน่วยงาน และพนักงานบันทึกข้อมูลในศูนย์ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ข้อมูล พร้อมทั้งสังเกตการใช้ระบบข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ทั้งเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ใช้ระบบฯ คือ เจ้าหน้าที่แผนกของหน่วยงานต่าง ๆ และพนักงานบันทึกข้อมูล

3.2.4 ในวันรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน ผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์/สังเกตในบางประเด็นที่ไม่สมบูรณ์เพิ่มเติม

4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติพรรณนา (DESCRIPTIVE STATISTICS) โดยใช้ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ในการสรุปลักษณะความคิดเห็นทั่วไปของเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่าง และสรุปวิเคราะห์ปัจจัยที่มีแนวโน้มที่จะช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่

สำหรับข้อคำถามที่ใช้มาตราวัดไคลเคิร์ท ผู้ศึกษาได้ตัดคำตอบที่เป็นกลางคือ "ค่อนข้างเห็นด้วย" ออก แล้วรวมคำตอบเป็น 2 กลุ่มคือ "เห็นด้วย" และ "ไม่เห็นด้วย" เท่านั้น

4.2 ใช้สถิติอนุมาน (INFERENTIAL STATISTICS) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางตัวโดยใช้ค่า ไคร้-สแควร์ (CHI-SQUARE, χ^2)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีแนวโน้มที่จะช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท ระดับจังหวัดทำการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ 4 ปัจจัย คือ

- 1) ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่
- 2) การยอมรับระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่
- 3) ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่
- 4) ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรตาม (DEPENDENT VARIABLE) คือระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมี 3 ระดับ คือ

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "สูง" ได้แก่ การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดหนองคาย

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ปานกลาง" ได้แก่ การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุดรธานี

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด "ต่ำ" ได้แก่ การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนครราชสีมา

5.2 ตัวแปรอิสระ (INDEPENDENT VARIABLE) (ปัจจัยที่คาดว่าจะมีส่วนช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ) คือ

- 5.2.1 ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช.
- 5.2.2 การยอมรับระบบข้อมูล กชช.
- 5.2.3 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
- 5.2.4 ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล

6. นิยามศัพท์

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการระบุชนิดของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด และความสามารถในการระบุประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช.

การยอมรับ หมายถึง การแสดงออกของเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การที่เจ้าหน้าที่รับรู้ว่ามีระบบข้อมูล กชช.
- 2) การที่เจ้าหน้าที่มีความสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช.
- 3) การที่เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของระบบข้อมูล กชช.
- 4) การที่เจ้าหน้าที่มีการทดลองใช้ระบบข้อมูล กชช.

ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ตามความต้องการด้วยตนเอง

ประสบการณ์การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เข้ากับระบบข้อมูล กชช. ในศูนย์ข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง หรือพนักงานบันทึกข้อมูลเป็นคนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามความต้องการของเจ้าหน้าที่

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การเสนอผลการศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี" จำแนกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรอื่น ๆ กับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรอื่น ๆ กับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

1. ลักษณะทั่วไปของเจ้าหน้าที่

หน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากที่สุดคือที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด (26.4%) และหน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนใกล้เคียงกันคือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (22.6%) สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นหน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่น้อยที่สุด (15.1%) โดยจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดหนองคายมีเจ้าหน้าที่ที่ทำการพัฒนาชุมชนจำนวนมากที่สุด (57.1%, 33.3%) ส่วนจังหวัดอุบลราชธานีมีเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจำนวนมากที่สุด (28.6%) และจังหวัดนครราชสีมามีหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่จำนวนมากเท่ากัน 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (25.0%) จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดเดียวที่มีเจ้าหน้าที่ไม่ครบทุกหน่วยงาน คือ ไม่มีเจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (ตารางที่ 1 ภาคผนวก)

เพศ

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (77.4%) เป็นเพศชาย มีเพศหญิง 22.6% เท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีเจ้าหน้าที่เพศชายสูงสุด คือ จังหวัดอุบลราชธานี (92.9%) (ตารางที่ 2 ภาคผนวก)

อายุ

มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ (67.9%) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เจ้าหน้าที่ที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (1.9%) ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งมีจำนวนเกินครึ่ง (67.9%) ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า จังหวัดที่มีเจ้าหน้าที่ที่มีอายุในกลุ่มนี้เป็นเปอร์เซ็นต์สูงสุดคือ จังหวัดขอนแก่น (85.7%) จังหวัดส่วนใหญ่ (3 จังหวัด) มีเจ้าหน้าที่ไม่ครบทั้ง 4 กลุ่มอายุที่ทำการศึกษามีเพียงจังหวัดนครราชสีมาจังหวัดเดียวเท่านั้นที่มีเจ้าหน้าที่กระจายอยู่ในทั้ง 4 กลุ่มอายุ จังหวัดที่กลุ่มอายุของเจ้าหน้าที่มีการกระจายน้อยที่สุดคือจังหวัดขอนแก่นซึ่งมีเจ้าหน้าที่อายุระหว่าง 31-40 ปี (85.7%) และ 41-50 ปี (14.3%) เท่านั้น การหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ของอายุเจ้าหน้าที่ ปรากฏว่า อายุเฉลี่ยของเจ้าหน้าที่ในทั้ง 4 จังหวัดใกล้เคียงกันคือ จังหวัดหนองคาย 36.67 ปี จังหวัดขอนแก่น 36.43 ปี จังหวัดอุบลราชธานี 37.14 ปี และจังหวัดนครราชสีมา 36 ปี

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมดมีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป (96.2%) โดยส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปริญญาตรี (79.2%) นอกนั้นมีการศึกษาระดับปริญญาโท (17.0%) และผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทั้งหมดเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ตารางที่ 1 ภาคผนวก)

ระดับตำแหน่ง

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระดับตำแหน่งระดับ 5 มีจำนวนมากกว่าระดับตำแหน่งอื่น (35.8%) รองลงไปคือ ระดับ 6 (20.8%) ส่วนผู้ที่มีระดับตำแหน่งอื่น ๆ มีจำนวนน้อยมาก คือ ระดับ 7 (3.8%) ระดับ 4 (5.7%) และระดับ 3 (1.9%) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่ระบุตำแหน่งของตนถึง 32.1% ในทุกจังหวัดที่ทำการศึกษามาก

เจ้าหน้าที่จะมีระดับตำแหน่งระดับ 5 จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดเดียวที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในทุกระดับตำแหน่ง ตั้งแต่ระดับ 3 - 7 ส่วนในอีก 3 จังหวัดที่เหลือ คือ จังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา ไม่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในระดับตำแหน่งระดับ 3 เลย และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในระดับตำแหน่งระดับ 7 ก็มีเพียงในจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานีเท่านั้น (ตารางที่ 3 ภาคผนวก)

ระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ เกือบครึ่ง (41.5%) เป็นผู้มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดน้อยกว่า 3 ปี ซึ่งเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกัน กับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัด 3 - 6 ปี (39.6%) มีเพียงจำนวนน้อย (19.0%) เท่านั้นที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัด 7 ปีขึ้นไป จังหวัดที่มี กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดน้อยกว่า 2 ปี จำนวนมากที่สุด (71.5%) คือจังหวัดขอนแก่น จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัด 3 - 6 ปี จำนวนมากที่สุด (50.0%) คือจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปมากที่สุด (41.6%) คือจังหวัดหนองคาย โดยจังหวัดขอนแก่นไม่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป ระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.9 ปี โดยผู้มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดน้อยที่สุด มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 1 ปี และมากที่สุดมีระยะเวลาการทำงาน 20 ปี จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดน้อยที่สุดคือจังหวัดขอนแก่นและมากที่สุดคือจังหวัดหนองคาย (ตารางที่ 4 ภาคผนวก)

ประสบการณ์การฝึกอบรม

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งเป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผน (66.0%) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช. (55.8%) โดยจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เคยได้รับการฝึกอบรมทั้ง 2 เรื่องมากที่สุด คือเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผน (83.3%) และเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่อง ระบบข้อมูล (66.6%) จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานีมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่เคยได้รับ

การฝึกอบรมเรื่องการวางแผนเกือบครึ่ง (42.9%) และครึ่งหนึ่ง (50.0%) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนจำนวนมากของทุกจังหวัด (34.29%) เป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรม 1 - 5 วัน กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนเกือบครึ่ง (48.6%) ไม่ระบุว่าเคยได้รับการฝึกอบรมเมื่อใด นอกนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2533 (28.6%) และระหว่างปี 2527 - 2530 (22.7%) ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (55.2%) เป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรม 1 - 5 วัน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดอุบลราชธานี (31.3%) มากกว่าจังหวัดหนองคายและจังหวัดขอนแก่น (18.8%) (ตารางที่ 5 ภาคผนวก)

การรับรู้เกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (94.2%) รับรู้ว่ามี การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ก่อนที่จะทำการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยรับรู้จากผู้บังคับบัญชามากที่สุด (28.6%) รองลงไปคือรับรู้จากหนังสือสั่งการ/เอกสาร และรับรู้จากหน่วยงานอื่น (18.4%) รับรู้จากการสัมมนา/ฝึกอบรม (12.2%) เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในแต่ละจังหวัดพบว่าจังหวัดหนองคายและจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จะรับรู้จากผู้บังคับบัญชามากที่สุด (25.0%, 38.9%) จังหวัดขอนแก่นรับรู้จากหนังสือสั่งการ/เอกสาร (42.9%) และจังหวัดอุบลราชธานีรับรู้จากหน่วยงานอื่น (33.3%) สำหรับจังหวัดที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดก่อนที่จะทำการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมี 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา (10.0%) และจังหวัดอุบลราชธานี (7.7%) (ตารางที่ 6 ภาคผนวก)

2. การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (78.9%) ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด มีเพียงส่วนน้อย (21.2%) ที่ไม่ได้ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนดังกล่าว เช่นเดียวกับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (86.8%) ใช้ระบบข้อมูล กษช. และมีเจ้าหน้าที่เพียงส่วนน้อย (13.2%) เท่านั้นที่ไม่ได้ใช้

ระบบข้อมูล กชช. ในขั้นตอนนี้ และเมื่อให้เจ้าหน้าที่ระบุข้อมูลที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยเจ้าหน้าที่สามารถระบุชนิดของข้อมูลที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนได้มากกว่า 1 ชนิด ปรากฏผล ดังนี้

ขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้มากที่สุดได้แก่ ข้อมูลผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด (73.6%) ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด (66.0%) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด และกรอบนโยบายกระทรวง (64.2%) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ (39.6%) และข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้น้อยที่สุดคือคู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (28.3%)

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด (79.5%) กรอบนโยบายจังหวัด (72.7%) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด (66.0%) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ (65.9%) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ (56.8%) และข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่จำนวนน้อยที่สุดใช้ คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูลชนิดนี้เพียง 31.8% เท่านั้น

เปรียบเทียบระดับการใช้ข้อมูล กชช. ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในระหว่างขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดพบว่า เจ้าหน้าที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดสูงกว่าขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ซึ่งจะได้จากการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูล กชช. แต่ละประเภท ปรากฏว่า ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูล กชช. แต่ละประเภทเฉลี่ย 55.53% ส่วนในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูล กชช. แต่ละประเภทเฉลี่ย 62.12%

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างชนิดของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ทั้งในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด และขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ซึ่งมีข้อมูลทั้งสิ้น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด 2) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด 3) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ

4) คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก พบว่า ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบท ประจำปีระดับจังหวัดมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้ข้อมูล 1) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา ระดับจังหวัด 2) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ 3) คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูลดังกล่าวในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด มีเพียงข้อมูลผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัดเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดมีจำนวนมาก กว่ากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด จึงอาจจะสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด มากกว่าขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด (ตารางที่ 7 ภาคผนวก)

ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดต่าง ๆ ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดมีดังนี้

จังหวัดหนองคาย ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ คือ ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด และกรอบนโยบายกระทรวง (75.0%) และข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (25.0%)

จังหวัดขอนแก่น ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด และผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด (71.4%) และข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ (28.6%)

จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด (71.4%) และข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือคู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (21.4%)

จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัดและกรอบนโยบายกระทรวง (75.0%) และข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (30.0%)

จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของทุกจังหวัดใช้ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัดและข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใน 3 จังหวัดใช้คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก

ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดต่าง ๆ ใช้ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดมีดังนี้

จังหวัดหนองคาย ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือ บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด (81.8%) และข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (36.4%)

จังหวัดขอนแก่น ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือบัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด (83.3%) และข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ (16.7%)

จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือบัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัดและกรอบนโยบายจังหวัด (83.3%) และข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือคู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (41.7%)

จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้คือบัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด และกรอบนโยบายจังหวัด (73.3%) ข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้คือ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (20.0%)

จะเห็นว่าข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของทุกจังหวัดใช้ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ได้แก่ บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัดและข้อมูล กขช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใน 3 จังหวัดใช้ได้แก่คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (ตารางที่ 7 ภาคผนวก)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ข้อมูล กขช. ประเภทที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่สุดใช้ทั้งในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด และขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ได้แก่ คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก

ขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ระบุว่าขั้นตอนต่าง ๆ ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ทั้ง 7 ขั้นตอน คือ 1) การตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด 2) พิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบาย 3) จัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัด 4) เสนอเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัดให้ กทจ. พิจารณาอนุมัติ 5) แจ้งกรอบนโยบายกระทรวงไปยังอำเภอ 6) แจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปยังอำเภอ 7) จัดประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่จัดทำแผนระดับอำเภอ มีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการ โดยขั้นตอนที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนมากที่สุดและเป็นจำนวนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีการดำเนินการ คือ ขั้นตอนการแจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปอำเภอ (100%) และขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่เกือบทั้งหมดมีความเห็นว่าจำเป็นต้องดำเนินการ คือ ขั้นตอนการจัดประชุมชี้แจงกรอบนโยบายแก่เจ้าหน้าที่จัดทำแผนระดับอำเภอ และขั้นตอนการจัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัด (96.2%) ขั้นตอนการตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด (92.5%) และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ 88.7% มีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีขั้นตอนการพิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบาย ขั้นตอนการเสนอเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัดให้ กทจ. พิจารณาอนุมัติ (86.8%) และขั้นตอนการแจ้งกรอบนโยบายกระทรวงไปอำเภอ (75.5%)

ขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของทุกจังหวัดมีความเห็นว่าจำเป็นต้องมี ได้แก่ ขั้นตอนการแจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปอำเภอ ขั้นตอนอื่นทุกขั้นตอนเป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการ มีเพียงขั้นตอนเดียวคือการแจ้งกรอบนโยบายกระทรวงไปอำเภอ ที่มีเจ้าหน้าที่จำนวนไม่ถึงครึ่งของจังหวัดอุบลราชธานีมีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องดำเนินการ (46.2%) ในขณะที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดอื่น ๆ อีก 3 จังหวัดมีความเห็นว่าจำเป็นต้องมีการดำเนินการ (ตารางที่ 8 ภาคผนวก)

เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ระบุประเภทของข้อมูล กทช. ที่คิดว่าจำเป็นต้องใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนเกือบครึ่ง (45.3%) ระบุประเภทของข้อมูล กทช. ที่ต้องใช้นั้นขั้นตอนดังกล่าวถูกต้องเพียง 1 ประเภท ได้แก่ ผลการประมวลข้อมูล กทช. 2ค. ระดับจังหวัด ส่วนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ระบุประเภทของข้อมูลถูกต้องตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป มีจำนวนน้อยมาก คือระบุถูกต้อง 2 ประเภท

(17.0%) ระบุถูกต้อง 3 ประเภท (15.1%) และมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมาก 7.5% เท่านั้น ที่ระบุประเภทของข้อมูลถูกต้อง 4 ประเภท ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนถึง 15.1% ได้สามารถระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดได้ข้อมูล กชช. ที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่วระบุได้ถูกต้องนอกเหนือจากข้อมูลผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัดคือกรอบนโยบายกระทรวง คู่มือการเลือกโครงการพัฒนาชนบทของกระทรวงหลัก และผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด จังหวัดที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่สามารถระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดได้ถูกต้องมากที่สุด คือ 4 ประเภท ได้แก่ จังหวัดหนองคาย (20.0%) และจังหวัดขอนแก่น (14.3%) อนึ่งจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดเดียวที่เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ได้ถูกต้องอย่างน้อย 1 ประเภท (ตารางที่ 9 ภาคผนวก)

การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดจริงของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ ข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนมาก (35.8%) ใช้ มีเพียง 1 ประเภท คือผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด นอกจากนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูล กชช.2ค. 2 ประเภท (20.8%) กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูล 2 - 4 ประเภท มีจำนวนน้อยมาก ในขณะที่มีผู้ที่ไม่ได้ใช้ข้อมูล กชช. ใด ๆ เลยในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดถึง 20.8% โดยข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้เป็นข้อมูลประเภทเดียวกันกับข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ระบุว่า เป็นข้อมูลที่คิดว่าต้องใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดจำนวนข้อมูล กชช. ที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้มากที่สุดมี 3 ประเภท ใน 3 จังหวัดคือ จังหวัดหนองคาย (20.0%) จังหวัดขอนแก่น (14.3%) และจังหวัดอุบลราชธานี (7.1%) และมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้ข้อมูล กชช. ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดโดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดนครราชสีมา (29.4%) จังหวัดอุบลราชธานี (21.4%) จังหวัดขอนแก่น (14.3%) และจังหวัดหนองคาย (13.3%)

การจัดลำดับความสำคัญของการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จัดลำดับความสำคัญขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดเรียงลำดับจากขั้นตอนที่มีความสำคัญมากที่สุดไปหาขั้นตอนที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ปรากฏว่าขั้นตอนการวางแผนพัฒนาจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 1 ได้แก่ ขั้นตอนการจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนของจังหวัด ลำดับที่ 2 ได้แก่ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำระดับจังหวัด ขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่จัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับที่มีความสำคัญน้อย

(ลำดับที่ 6) ได้แก่ ขั้นตอนการติดตามการดำเนินงาน และขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่จัดลำดับความสำคัญอยู่ในลำดับความสำคัญน้อยที่สุดคือขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงาน (ตารางที่ 10 ภาคผนวก)

การกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัด ของคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (72.5%) ระบุว่าคณะกรรมการประสานการจัดทำแผนในศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (ศปช.จ.) ร่วมกันกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัด มีเพียงส่วนน้อยที่ ระบุว่า ไม่มีการจัดทำร่วมกันของคณะกรรมการประสานการจัดทำแผนใน ศปช.จ. โดยส่วนใหญ่ (66.7%) จะให้เหตุผลของการที่คณะกรรมการประสานการจัดทำแผนใน ศปช.จ. ไม่ได้ร่วมกัน ในการกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัดว่าเนื่องจากแต่ละ กระทรวงจะกำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัดตามกรอบ นโยบายกระทรวงของตน และเนื่องจากการประสานไม่ดี (25.0%) ความสอดคล้องระหว่าง กรอบนโยบายของกระทรวงต่าง ๆ มีน้อย (8.3%)

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ที่ระบุว่าคณะกรรมการประสานการจัดทำแผนใน ศปช.จ. ร่วมกันจัดทำสรุปกรอบนโยบาย และแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัด คือ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดอุบลราชธานี (84.6%) และจังหวัดนครราชสีมา ส่วนจังหวัด หนองคายและจังหวัดขอนแก่นนั้นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่งระบุว่ามีการร่วมกันจัด ทำสรุปกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัด โดยจังหวัดขอนแก่นเป็น จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เกือบครึ่ง (42.9%) ระบุว่ามีการร่วมกันจัดทำสรุปกรอบนโยบาย และแนวทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัด จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (68.6%) ระบุว่ามีการร่วมกันจัดทำสรุปกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผน ในส่วนของจังหวัด สำหรับกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ระบุว่าไม่มีการจัดทำสรุปกรอบนโยบายและแนว ทางการประสานแผนในส่วนของจังหวัดร่วมกันนั้นให้เหตุผลว่า เนื่องจากแต่ละกระทรวงจะจัดทำ สรุปกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนตามกรอบนโยบายกระทรวงของตน (28.6%) (ตารางที่ 11 ภาคผนวก)

การใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ ของการบริหาร การพัฒนาชนบท กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งใช้ข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ ทุกละของการบริหารการพัฒนาชนบทโดยงานที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (86.8%) ใช้

ข้อมูล กชช. สันนิษฐานคือ การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ การกำหนดและปรับอำเภอเป้าหมาย และการกำหนดกรอบนโยบายด้านพื้นที่และการปรับกรอบงบประมาณของโครงการ (82.0%) การกำหนดโครงการและจัดระบบโครงการ (77.4%) นอกจากนั้นเป็นงานที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนมากกว่าครึ่งใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ (69.8%) การประเมินผลโครงการ (การพิจารณาคาดคะเนประโยชน์ความเป็นไปได้ของโครงการในขั้นการจัดเตรียมโครงการ) (67.9%) และงานที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้ในการสนับสนุนการบริหารการพัฒนาชนบทน้อยที่สุด แต่ก็ยังมีเปอร์เซ็นต์มากกว่าครึ่ง (64.2%) ได้แก่ การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการพัฒนา จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ ของการบริหารการพัฒนาชนบท ทั้ง 7 งานดังกล่าวสูงสุด คือ จังหวัดขอนแก่น (83.9%) รองลงไป คือ จังหวัดนครราชสีมา (76.3%) จังหวัดหนองคาย (75.0%) และจังหวัดอุบลราชธานี (67.8%) (ตารางที่ 12 ภาคผนวก)

การใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช. ชนิดต่าง ๆ ทุกชนิดของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เรียงลำดับจากข้อมูล กชช. ที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใช้มากไปหาน้อย มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงการใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่

ลำดับที่ของ การใช้ประโยชน์	ชนิดของข้อมูล	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ (ร้อยละ)
1.	จปฐ.	94.3
2.	กชช.2ค. (ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน)	88.7
3.	แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ	88.7
4.	แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ	86.8
5.	บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับต่าง ๆ	84.9
6.	แบบขอเปลี่ยนพื้นที่ปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบท	84.9
7.	สรุปผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับต่าง ๆ	81.1
8.	ข้อมูลการประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการโครงการ พัฒนาชนบทระดับต่าง ๆ	79.2
9.	ตัวดัชนีจำแนกสาเหตุของปัญหา 5 ตัว	75.5
10.	แบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของ สำนักงานประมาณ (จ.302)	66.0
11.	แบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของกระทรวง/กรม	66.0
12.	ข้อมูลประเมินผลกระทบของแผนงานพัฒนาชนบท	60.4
13.	ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท (กชช.1ก.)	54.7
14.	บัญชีหมู่บ้านยากจนของอำเภอ (กชช.2ก.)	28.3
15.	ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ (กชช.2ข.)	26.4

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (71.7%) มีความเห็นว่า มีปัญหาในการวางแผนพัฒนา จังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. โดย 26.4% ระบุว่า ปัญหาคือการขาดข้อมูลที่ถูกต้องและ เชื่อถือได้ ไม่สามารถกำหนดและเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความเหมาะสมได้ (18.9%) ไม่รู้ปัญหา

และความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทำให้ไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ตรงตามปัญหาและความต้องการ (15.1%) และ การวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบเดิมมีปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการ (1.9%) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่ระบุว่ามีปัญหาเรื่องใด จำนวน 9.4% (ตารางที่ 13 ภาคผนวก) ในกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดแทบจะทั้งหมด (97.4%) มีความเห็นว่า การเปลี่ยนจากการวางแผนพัฒนาจังหวัดเป็นการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบเดิมได้ มีเพียง 2.6% เท่านั้น ที่มีความเห็นว่า การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบเดิมได้ จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ (91.7%) แทบจะทั้งหมด มีความเห็นว่า มีปัญหาในการวางแผนก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมามีเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้น (57.9%) ที่มีความเห็นว่า มีปัญหาในการวางแผนก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช.

ในขณะที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ก็มีปัญหาในการดำเนินการเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (50.9%) ที่ว่า มีปัญหาในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยระบุว่าปัญหาของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. คือ ข้อมูลในระบบข้อมูล กชช. ขาดความถูกต้อง, (17.0%) มีความล่าช้าในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผน (11.3%), ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน (7.5%), หน่วยงาน/องค์กรในระดับล่าง ตั้งแต่อำเภอลงไปไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ประกอบในการวางแผนพัฒนาชนบท และปัญหาข้อมูลมีจำนวนน้อยไม่ครอบคลุมความต้องการในการใช้ (3.8%) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่ง (5.7%) ไม่ระบุปัญหา จะเห็นได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่ของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. เป็นปัญหาเกี่ยวกับตัว "ข้อมูล" โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของข้อมูล จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. คือ จังหวัดขอนแก่น (71.4%) จังหวัดหนองคายและจังหวัดนครราชสีมา (50.0%) และจังหวัดอุบลราชธานี (42.9%) (ตารางที่ 13 ภาคผนวก)

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (52.8%) มีความต้องการให้มีการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยต้องการให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับแบบสำรวจข้อมูล ให้มีข้อมูลที่ครอบคลุมความต้องการในการใช้ของหน่วยงาน

ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น การปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย (UP - DATE) การปรับปรุงด้านบุคลากร การปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ให้มีความพร้อมและทันสมัย การปรับปรุงขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดให้มีความรวดเร็ว คล่องตัวมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการกำหนดโทษแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุกกระบวนที่ไม่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผน

3. ศูนย์ข้อมูล

ปัญหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (56.6%) ระบุว่ามีปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ระบุว่ามีปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลมากที่สุด (87.0%) รองลงมาคือ จังหวัดอุบลราชธานี (82.6%) จังหวัดนครราชสีมา (69.6%) และจังหวัดหนองคาย (60.9%)

ตารางที่ 4 ปัญหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ใน ศปช.จ.

สภาพปัญหา	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=35 คน)
ไม่มีปัญหา	39.1	13.0	17.4	30.4	43.4
มีปัญหา	60.9	87.0	82.6	69.6	56.6

จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลซึ่งได้รับจากศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (ศปช.) และเป็นเครื่องที่ใช้กับระบบข้อมูล กษช. มีจำนวนจังหวัดละ 1 เครื่อง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (61.1%) มีความเห็นว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้งาน เช่นเดียวกับจำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบข้อมูลในศูนย์ข้อมูล (พนักงานบันทึกข้อมูล) ซึ่งมีจังหวัดละ 1 คน ซึ่งเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าไม่เหมาะสม คือมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอปริมาณงานและความต้องการ

ในการใช้งาน กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่กลุ่มที่มีความเห็นว่าจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลไม่มีความเหมาะสมระบุว่าจำนวนที่คิดว่าเหมาะสมคือ 2 เครื่อง (39.6%) และ 3 เครื่อง (28.6%)

ในด้านความรู้ความสามารถของพนักงานบันทึกข้อมูลนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ามีความรู้ความสามารถเหมาะสม และมีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับงานในหน้าที่รับผิดชอบมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ประมาณครึ่งหนึ่ง (54.7%) มีความเห็นว่ามีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ ในขณะที่เกือบครึ่ง (45.3%) มีความเห็นว่ามีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสม โดยในกลุ่มผู้ที่มีความเห็นว่าพนักงานบันทึกข้อมูลมีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสมกับงานในหน้าที่รับผิดชอบนั้นระบุเหตุผลว่า น่าจะเนื่องจากพนักงานบันทึกข้อมูลมีระยะเวลาในการฝึกอบรมก่อนการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์น้อย มีความรู้จำกัดและขาดทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งมีความเห็นว่าพนักงานบันทึกข้อมูลมีความรู้ความสามารถไม่เหมาะสม คือ จังหวัดนครราชสีมา (66.7%) และจังหวัดหนองคาย (50.0%) ส่วนในด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 นั้น กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ ระบุว่ามีปัญหาในการใช้ (39.6%) โดยปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 คือปัญหาด้านซอฟต์แวร์ (SOFTWARE) ระบุว่ามีปัญหาเรื่องบุคลากรน้อยไม่เพียงพอ, ปัญหาด้านฮาร์ดแวร์ (HARDWARE), ปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อยไม่เพียงพอต่อปริมาณการใช้งาน เป็นที่น่าสังเกตว่ามีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนถึง 30.2% ที่ไม่ตอบคำถามในเรื่องนี้ จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่ามีความรู้ปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 คือ จังหวัดอุบลราชธานี (54.5%) จังหวัดนครราชสีมา (53.8%) จังหวัดขอนแก่น (50.0%) และจังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่า มีปัญหาในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 จำนวนน้อยที่สุด คือ มีเพียง 14.3% เท่านั้น

ส่วนในด้านความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ในศูนย์ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์ของผู้ศึกษาพบว่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ คือ แผ่นดิสเก็ต กระดาษต่อเนื่อง ผ้าหมึกสำหรับพิมพ์ มีจำนวนเพียงพอกับการใช้งาน รวมทั้งมีความพร้อมในด้านสถานที่ของศูนย์ข้อมูล คือมีห้องศูนย์ข้อมูลที่แยกเป็นเอกเทศและมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ

4. ความคิดเห็นทั่วไปของเจ้าหน้าที่

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช. และ การใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ประโยชน์ของระบบข้อมูล กษช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. เป็นระบบที่ ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและนักวางแผนมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร (81.1%) และนักวางแผน (90.5%) มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมาก ที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. ไม่สามารถช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจได้ (1.9%) โดยกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ดังกล่าวทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดหนองคาย ไม่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. ไม่สามารถช่วยนักวางแผนในการตัดสินใจได้ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (83.0%) มีความเห็นว่ารข้อมูล กษช. มีประโยชน์คือ ช่วยนักวางแผนให้สามารถตัดสินใจ เลือกพื้นที่ในการวางแผนได้ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ 77.4% มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนถูกต้อง มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมาก ที่มีความเห็นว่ารข้อมูล กษช. ไม่สามารถช่วยนักวางแผนในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ได้ (19%) และระบบข้อมูล กษช. ไม่ได้ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนถูกต้อง (3.8%) โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดอุบลราชธานี (7.1%) และจังหวัดนครราชสีมา (5.0%)

ในด้านประโยชน์ของระบบข้อมูล กษช. ในกระบวนการบริหารการ พัฒนาชนบทนั้น กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. มีประโยชน์ ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบททั้งในขั้นตอนการวางแผน (92.5%) และขั้นตอนการ ประสานแผน (88.4%) มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยที่เห็นว่ารระบบข้อมูล กษช. ไม่มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการวางแผน (1.9%) และการ ประสานแผน (3.8%) โดยในการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการวางแผนนั้น กลุ่มตัว อย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (83.0%) มีความเห็นว่ารจำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการแปลง กรอบนโยบายกระทรวงเป็นกรอบนโยบายจังหวัด มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่ารไม่จำเป็นต้อง ใช้ระบบข้อมูล กษช. ในเรื่องดังกล่าว (15.1%) และในการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอน

การประสานแผนนั้น กลุ่มเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (94.3%) ระบุว่าระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด แทบจะไม่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (1.9%)

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูล/ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดด้านอื่น ๆ มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (50.9%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในแง่ความสะดวกในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยกว่า (26.4%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในด้านประสิทธิภาพของแผน มากกว่าความสะดวกในการวางแผน กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (65.0%) ของจังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน ส่วนในเรื่องประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบทนั้น กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (52.8%) มีความเห็นว่าประสิทธิภาพที่แตกต่างกันของแผนพัฒนาชนบทขึ้นอยู่กับการใช้/ไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท ในขณะที่ 25.4% ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นในทางที่ตรงกันข้าม คือ มีความเห็นว่าการใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท ได้แก่ เจ้าหน้าที่จังหวัดขอนแก่น (42.9%) และเจ้าหน้าที่จังหวัดนครราชสีมา (40.0%)

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (51.0%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยกว่า (33.9%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ คือ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดหนองคาย (45.5%) จังหวัดนครราชสีมา (40.0%) จังหวัดอุบลราชธานี (28.3%) และจังหวัดขอนแก่น (14.3%)

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (69.8%) ไม่เห็นด้วยว่าการวางแผนพัฒนาชนบทแบบเดิมก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท มีความคล่องตัว มากกว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขณะที่

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อย (20.7%) เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าว จังหวัดขอนแก่นเป็น จังหวัดที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทก่อนการนำใช้ระบบข้อมูล กษช. มีความคล่องตัวมากกว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยนำใช้ระบบข้อมูล กษช. จำนวนมากที่สุด (27.3%)

4.2 การฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่กลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1 ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการนำใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทแก่เจ้าหน้าที่แผนของกระทรวงหลัก และคณะทำงานใน ศปช.จ. (94.3%)

4.2.2 ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แก่เจ้าหน้าที่แผนของกระทรวงหลัก และคณะทำงานใน ศปช.จ. (86.8%)

4.3 ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่บางส่วนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช. ดังนี้

ข้อมูล กษช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัยไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน (28.3%)

ถ้าหน่วยงานใดมีระบบข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท (22.7%)

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวข้างต้นคือ

ไม่เห็นด้วยว่าข้อมูล กษช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน (58.5%)

ไม่เห็นด้วยว่าถ้าหน่วยงานใดมีระบบข้อมูลของหน่วยงานที่
สมบูรณ์แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท (62.2%)

นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (51.0%) มีความเห็นว่
การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูล กชช.
ประกอบ

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าเป็นกลุ่มที่มี
ความเห็นว่ การวางแผนพัฒนาชนบทจำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยข้อมูลที่ใช้เป็น
หลักในการวางแผนพัฒนาชนบทคือ ข้อมูลของหน่วยงานเอง และใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูล กชช.
ประกอบ

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่บางส่วน (20.8%) มีความเห็นว่ระบบข้อมูล
กชช. ทำให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนเพิ่มขึ้นจากระบบเดิม ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่
มากกว่าครึ่ง (67.9%) มีความเห็นว่ระบบข้อมูล กชช. ไม่ทำให้เกิดความยุ่งยากในการ
วางแผนเพิ่มขึ้นจากระบบเดิม

หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจาก สศช. ให้รับผิดชอบในการจัดเก็บ
ข้อมูล กชช.2ค. ในปัจจุบันคือ กรมการพัฒนชุมชน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่บางส่วน
(29.2%) มีความเห็นว่ควรมีการเปลี่ยนแปลงให้หน่วยงานอื่นรับผิดชอบแทน ในขณะที่กลุ่มตัว
อย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (58.3%) มีความเห็นว่ควรให้กรมการพัฒนชุมชนรับผิดชอบ
ในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. เช่นเดิม โดยกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ควรมีการ
เปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด (35.7%) รองลงไปคือเจ้าหน้าที่ที่ทำการพัฒนชุมชนจังหวัด และเจ้าหน้าที่สำนักงาน
เกษตรจังหวัด (21.4%) เป็นที่น่าสังเกตว่าเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งของที่ทำการพัฒนชุมชนจังหวัด
ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. มีความต้องการให้มีการ
เปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่นกัน

การจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. จะกระทำในทุก 2 ปี คือมีการจัดเก็บ
ข้อมูล กชช.2ค. ปีเว้นปี ซึ่งในเรื่องนี้เจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (56.6%) มีความต้องการ

ให้มีการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ทุกปี เพื่อให้ได้ข้อมูล กชช. ที่ทันสมัย ในขณะที่เจ้าหน้าที่บางส่วน (30.2%) ไม่เห็นด้วยกับการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ทุกปี

นโยบายการใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช.2ค. ของจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เกือบครึ่ง (47.2%) มีความเห็นว่าไม่มีความแน่นอน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่บางส่วน (24.8%) มีความเห็นว่ามีความแน่นอน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีแนวโน้มให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด)

5.1 ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช.

5.1.1 จำนวนข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่คิดว่าต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ประมาณครึ่งหนึ่ง (45.3%) ระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดถูกเพียง 1 ประเภท กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ระบุชนิดของข้อมูล กชช. ถูกต้องมากกว่า 1 ประเภทมีน้อยมาก คือ ระบุประเภทของข้อมูล กชช. ถูกต้อง 2 ประเภท (17.0%) 3 ประเภท (15.1%) และ 4 ประเภท (7.5%) และเมื่อหาค่า MEAN ($\bar{X}$) ของแต่ละจังหวัดปรากฏว่า จังหวัดหนองคายมีค่า $\bar{X}$ 2.33, จังหวัดขอนแก่น 2.00, จังหวัดอุบลราชธานี 1.29 และจังหวัดนครราชสีมา 1.12 จะเห็นได้ว่า $\bar{X}$ ของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง จะมีค่าสูงกว่า $\bar{X}$ ของจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางและต่ำ แสดงว่าจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง เจ้าหน้าที่จะสามารถระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดได้มากกว่าจังหวัดที่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำกว่า

ตารางที่ 5 ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่ระบุประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดได้ถูกต้อง

จำนวนประเภทข้อมูล ที่ตอบถูก	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
0 ประเภท (ตอบไม่ถูก)	16.7	0	14.3	25.0	17.0
1 ประเภท	16.7	42.9	57.1	45.0	41.5
2 ประเภท	8.3	28.6	14.3	25.0	18.9
3 ประเภท	33.3	14.3	14.3	5.0	15.1
4 ประเภท	25.0	14.3	0	0	7.5
$\bar{x}$	2.33	2.00	1.29	1.10	1.55

5.1.2 ในการวัดระดับความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่โดยใช้ข้อคำถามต่าง ๆ จำนวน 12 ข้อ ปรากฏผล ดังนี้

1) ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ตอบจะทั้งหมด (97.7%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร มีจังหวัดหนองคายเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่บางส่วน (11.1%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ไม่ได้ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

2) ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของนักวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของทุกจังหวัดมีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของนักวางแผน

3) ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยในการตัดสินใจของ
นักวางแผนถูกต้อง

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (95.3%)
มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยในการตัดสินใจของนักวางแผนถูกต้อง มี
2 จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่ได้ช่วยในการตัดสินใจของนักวางแผน
ถูกต้องคือจังหวัดอุบลราชธานี (8.3%) และจังหวัดนครราชสีมา (6.7%)

4) การแปลงกรอบนโยบายกระทรวง เป็นกรอบนโยบาย
จังหวัดต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (84.6%) มีความ
เห็นว่าการแปลงกรอบนโยบายกระทรวง เป็นกรอบนโยบายจังหวัดต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.
โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดหนองคาย (100.0%) จังหวัดอุบลราชธานี (84.6%)
จังหวัดนครราชสีมา (80.0%) และจังหวัดขอนแก่น (71.4%)

5) ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหาร
การพัฒนาระบบงานในขั้นตอนการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (98.1%) มี
ความเห็นว่าการระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาระบบงานในขั้นตอนการ
วางแผน มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมาก (5.26%) ของจังหวัดนครราชสีมาเพียงจังหวัด
เดียวเท่านั้นที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาระบบงานในขั้นตอนการวางแผน

6) ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหาร
การพัฒนาระบบงานในขั้นตอนการประสานแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (98.7%) มี
ความเห็นว่าการระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาระบบงานในขั้นตอน
การประสานแผนมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เพียงส่วนน้อยของจังหวัดขอนแก่น (14.3%) และ
จังหวัดนครราชสีมา (5.6%) เท่านั้นที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่มีประโยชน์ต่อ
กระบวนการบริหารการพัฒนาระบบงานในขั้นตอนการประสานแผน

7) ระบบข้อมูล กชช. ได้แก่ข้อมูล กชช.2 ค. ที่จัดเก็บ
โดย คปต.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (98.0%) มีความเห็นว่า ระบบข้อมูล กชช. ได้แก่ข้อมูล กชช.2 ค. ที่จัดเก็บโดย คปต. มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่า ระบบข้อมูล กชช. ไม่ได้หมายถึงข้อมูล กชช.2 ค. เฉพาะในจังหวัดอุบลราชธานีบางส่วน (7.7%) เท่านั้น

8) ระบบข้อมูล กชช. ช่วยนักวางแผนให้ตัดสินใจเลือกพื้นที่
ในการวางแผนได้ถูกต้อง

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (97.8%) มีความเห็นว่า ระบบข้อมูล กชช. ช่วยนักวางแผนให้ตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการวางแผนได้ถูกต้อง มีเพียงกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จำนวนน้อย (15.6%) ในจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้นที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่ได้ช่วยนักบริหารให้สามารถตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการวางแผนได้ถูกต้อง (5.6%)

9) การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับ
จังหวัด ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (71.1%) มีความเห็นว่า การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดจำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยเป็นเจ้าหน้าที่ของจังหวัดอุบลราชธานี (85.7%) จังหวัดนครราชสีมา (78.6%) จังหวัดหนองคาย (65.0%) และจังหวัดขอนแก่น (63.6%)

10) ข้อมูล จปฐ. เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (98.1%) มีความเห็นว่า ข้อมูล จปฐ. เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กชช. มีเพียงกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวนน้อย (5.3%) เท่านั้นที่มีความเห็นว่า ข้อมูล จปฐ. ไม่ได้เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กชช.

11) ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2 ค. ต่างก็เป็นข้อมูลในระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของทุกจังหวัดมีความเห็นว่าข้อมูล จปฐ. และ กชช.2 ค. เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กชช.

12) ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2 ค. สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในทุกจังหวัดมีความเห็นว่าข้อมูล จปฐ. และ กชช.2 ค. สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

จากคำถามทั้ง 12 ข้อ ที่ใช้วัดระดับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่จะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในทิศทางเดียวกัน และส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. มีความเข้าใจเพียงประการเดียวที่คลาดเคลื่อนจากทั้ง 12 ข้อ ที่ทดสอบคือความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ที่ว่าระบบข้อมูล กชช. คือข้อมูล กชช.2 ค. ที่จัดเก็บโดย คปค. โดยสรุปแล้วเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. สูง มีเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมากที่มีความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ต่ำ ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ปัจจัยเรื่องความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ได้ว่ามีแนวโน้มส่งผลต่อระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดหรือไม่

ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช.

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	หนองบัวลำภู	อุบลราชธานี	นครราชสีมา		
1. ระบบข้อมูล กษช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบ การตัดสินใจของผู้บริหาร						
ไม่เห็นด้วย	11.1	-	-	-	2.3	n = 44 คน
เห็นด้วย	88.9	100.0	100.0	100.0	97.7	
2. ระบบข้อมูล กษช. เป็น ระบบที่ช่วยประกอบการ ตัดสินใจของนักวางแผน						
ไม่เห็นด้วย	-	-	-	-	-	n = 48 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
3. ระบบข้อมูล กษช. เป็น ระบบที่ช่วยให้การตัดสินใจ ของนักวางแผนถูกต้อง						
ไม่เห็นด้วย	-	-	8.3	6.7	4.7	n = 43 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	91.7	93.3	95.3	
4. การแปลงกรอบนโยบาย กระทรวงเป็นกรอบนโยบาย จังหวัดต้องใช้ระบบข้อมูล กษช.						
ไม่เห็นด้วย	0	28.6	15.4	20.0	15.4	n = 52 คน
เห็นด้วย	100.0	71.4	84.6	80.0	84.6	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	หนองบัว	สกล	นครราชสีมา		
5. ระบบข้อมูล กษ. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการวางแผน						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	5.26	1.92	n = 52 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	94.74	98.1	
6. ระบบข้อมูล กษ. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการประสานงาน						
ไม่เห็นด้วย	0	14.3	0	5.6	1.3	n = 48 คน
เห็นด้วย	100.0	85.7	100.0	94.4	98.7	
7. ระบบข้อมูล กษ. ได้แก้มูล กษ.2ค. ที่จัดเก็บโดยคปค.						
ไม่เห็นด้วย	0	0	7.7	0	2.0	n = 49 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	92.3	100.0	98.0	
8. ระบบข้อมูล กษ. ช่วยนักวางแผนให้ตัดสินใจเลือกชนบทในการวางแผนได้อย่างถูกต้อง						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	5.6	2.2	n = 45 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	94.4	97.8	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลฯ	นครราชสีมา		
9. การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนา ระบบประจำระดับจังหวัดไม่จำเป็น ต้องไว้ระบบข้อมูล กษช.						
ไม่เห็นด้วย	65.0	63.6	85.7	78.6	71.1	n = 52 คน
เห็นด้วย	35.0	36.4	14.3	21.4	28.9	
10. ข้อมูล จปร. เป็นข้อมูลหนึ่ง ในระบบข้อมูล กษช.						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	5.3	1.9	n = 52 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	94.7	98.1	
11. ข้อมูล จปร. และ กษช.2ค. ต่างก็เป็นข้อมูลในระบบข้อมูล กษช.						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	0	0	n = 49 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
12. ข้อมูล จปร. และ กษช.2ค. สามารถ นำมาใช้ร่วมกันได้ในการวางแผนพัฒนา ระบบระดับจังหวัด						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	0	0	n = 50 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

5.2 การยอมรับระบบข้อมูล กชช.

5.2.1 การรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช. ก่อนการวางแผนพัฒนา ชนบทระดับจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมด (94.2%) มีการรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด มีเพียงส่วนน้อย (5.8%) เท่านั้นที่ไม่รู้ ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ในจังหวัดนครราชสีมา (10.0%) และจังหวัดอุบลราชธานี (7.7%)

ตารางที่ 7 การรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

การรับรู้	จังหวัด (ร้อยละ, n = 52 คน)				รวม (ร้อยละ)
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลฯ	นครราชสีมา	
ไม่รู้	10.0	0	0	7.7	5.8
รู้	90.0	100.0	100.0	92.3	94.2

5.2.2 ปัญหาการวางแผนก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (71.7%) ระบุว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยจังหวัดที่ระบุว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. สูงสุด คือ จังหวัดหนองคาย (91.7%) รองลงไป คือ จังหวัดขอนแก่น (85.7%) จังหวัดอุบลราชธานี (69.2%) และจังหวัดนครราชสีมา (57.9%) จะเห็นได้ว่าจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูงคือจังหวัดหนองคาย เจ้าหน้าที่ระบุว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้

ระบบข้อมูล กชช. สูงสุด (91.7%) รองลงไปคือจังหวัดขอนแก่น (85.7%) และจังหวัดอุบล-ราชธานี (69.2%) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลาง จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ามีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. (57.9%) และไม่มีปัญหาในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. (42.1%) ใกล้เคียงกัน แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือ จังหวัดที่มีเจ้าหน้าที่ตระหนักถึงปัญหาของการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง

ตารางที่ 8 แสดงปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช.

ปัญหา	จังหวัด (ร้อยละ, n = 52 คน)				รวม (ร้อยละ)
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลฯ	นครราชสีมา	
ไม่มีปัญหา	8.3	14.3	30.8	42.1	27.5
มีปัญหา	91.7	85.7	69.2	57.9	72.5

5.2.3 การวัดระดับการยอมรับระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่โดยใช้ข้อคำถาม 12 ข้อ ปรากฏผลดังนี้

1) ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดหนองคาย จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมดมีความเห็นว่าการใช้ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดนครราชสีมาเพียงส่วนน้อย

(5.3%) เท่านั้นที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ไม่มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

2) ระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้

จังหวัดหนองคายและจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ (50.0%, 44.4%) และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ (50.0%, 55.6%) ใกล้เคียงกัน ในขณะที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานีมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ใน 2 กลุ่มดังกล่าว แตกต่างกันคือ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (80.0%) มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (66.7%) มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้

3) ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดขอนแก่น (100.0%) จังหวัดหนองคาย (75.0%) และจังหวัดอุบลราชธานี (75.0%) ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูงและปานกลาง มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (66.6%) มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล แสดงว่าความคิดเห็นที่ว่ารระบบข้อมูล กชช. ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลหรือไม่ของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เป็นปัจจัยที่น่าจะมีแนวโน้มให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือจังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลมีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ในขณะที่จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่ารระบบข้อมูล กชช. ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลมีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

4) ข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่จังหวัดขอนแก่น (100.0%) จังหวัดอุบลราชธานี (84.6%) และจังหวัดหนองคาย (80.0%) ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางและสูง ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการใช้ ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ เจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (64.7%) มีความเห็นว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน แสดงว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับความทันสมัยของระบบข้อมูล กชช. เป็นปัจจัยที่น่าจะมีแนวโน้มให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือจังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ทันสมัย มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ปานกลางถึงสูง ในขณะที่จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

5) ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนเพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดอุบลราชธานี (91.7%) จังหวัดหนองคาย (81.8%) และจังหวัดขอนแก่น (80.0%) และเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (63.3%) ของจังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นว่า ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนเพิ่มขึ้น

6) ระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมา (86.7%) และจังหวัดขอนแก่น (75.0%) และเกินครึ่งของเจ้าหน้าที่จังหวัดหนองคาย (65.6%) มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน ในขณะที่จังหวัดอุบลราชธานีมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผนประมาณครึ่งหนึ่ง (46.1%)

7) ถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดหนองคาย (90.0%) จังหวัดอุดรธานี (84.6%) และจังหวัดขอนแก่น (71.4%) ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูงและปานกลาง ไม่เห็นด้วยว่าถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมาซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่ง (53.3%) มีความเห็นว่าถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน แสดงว่าปัจจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องความสมบูรณ์ของข้อมูลของหน่วยงานกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือจังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนมีแนวโน้มที่จะใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ ส่วนจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ไม่เห็นด้วยว่าถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนมีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง

8) การวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (90.0%) ของจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (83.3%) ของจังหวัดอุดรธานี และครึ่งหนึ่ง (50.0%) ของจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลาง เจ้าหน้าที่น้อยกว่าครึ่ง (42.9%) ของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ มีความคิดเห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. จะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท จะเห็นว่าจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ก่อให้เกิดความแตกต่างในประสิทธิภาพของแผน มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางถึงสูง ในขณะที่จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ก่อให้เกิดความ

แตกต่างกันประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท และไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบทมีจำนวนที่ใกล้เคียงกันมีแนวโน้มที่จะใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางถึงต่ำ

9) ควรมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งของทุกจังหวัดไม่เห็นด้วยที่จะเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. จากกรมการพัฒนาชุมชน โดยจังหวัดที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือ จังหวัดหนองคาย (70.0%) จังหวัดขอนแก่นและอุบลราชธานี (66.7%) และจังหวัดนครราชสีมา (64.3%)

10) ควรมีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ทุกปีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมา (88.2%) และจังหวัดหนองคาย (70.0%) และมากกว่าครึ่ง (66.7%) ของจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานี (53.8%) มีความเห็นว่าควรมีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ทุกปี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย

11) การวางแผนพัฒนาชนบทแบบเดิม มีความคล่องตัวมากกว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดอุบลราชธานี (84.6%) จังหวัดหนองคาย (83.3%) จังหวัดขอนแก่น (71.5%) และมากกว่าครึ่ง (68.8%) ของจังหวัดนครราชสีมา ไม่เห็นด้วยว่าการวางแผนพัฒนาชนบทแบบเดิมมีความคล่องตัวมากกว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช.

12) การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ

จังหวัดที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ และกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่เห็นด้วยได้แก่ จังหวัดขอนแก่น (เห็นด้วย 83.3% ไม่เห็นด้วย 16.7%) และจังหวัดหนองคาย

(เห็นด้วย 71.4% ไม่เห็นด้วย 28.6%) ส่วนอีก 2 จังหวัด มีจำนวนเจ้าหน้าที่ใน 2 กลุ่มใกล้เคียงกันคือ จังหวัดอุบลราชธานี (เห็นด้วย 58.3% ไม่เห็นด้วย 41.7%) และจังหวัดนครราชสีมา (เห็นด้วย 45.0% ไม่เห็นด้วย 55.0%) แสดงว่าปัจจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลของหน่วยงานหรือข้อมูล กษช. เป็นหลักในการวางแผนพัฒนาชนบท มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยว่าการวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูล กษช. ประกอบ มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางถึงสูง ส่วนจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มองเห็นว่า การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูล กษช. ประกอบ มีแนวโน้มที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางถึงต่ำ

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับข้อคำถามทั้งหมด มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันคือ ในทิศทางที่แสดงถึงการยอมรับระบบข้อมูล กษช. มีข้อคำถามเพียง 2 ข้อเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่แสดงถึงการไม่ยอมรับระบบข้อมูล กษช. คือ "ระบบข้อมูล กษช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน" และ "ควรมีการจัดเก็บข้อมูล กษช. 2ค. ทุกปีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย" และมีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนครราชสีมา มีแนวโน้มที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางที่แสดงถึงการไม่ยอมรับระบบข้อมูล กษช. มากกว่าเจ้าหน้าที่จังหวัดอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีแนวโน้มต่อการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ได้แก่ 1) การตระหนักถึงปัญหาของการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กษช. 2) การยอมรับในความทันสมัย (UP-DATE) ของข้อมูล กษช. 3) การมีความคิดเห็นถึงแม้ข้อมูลของหน่วยงานจะมีความสมบูรณ์แล้ว แต่ก็ต้องใช้ข้อมูล กษช. ประกอบในการวางแผนพัฒนาชนบท 4) การมีความคิดเห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กษช. ก่อให้เกิดความแตกต่างในประสิทธิภาพของแผน 5) การมีความคิดเห็นว่าการวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลักและใช้ข้อมูล กษช. ประกอบ 6) การมีความคิดเห็นว่าการใช้ระบบข้อมูล กษช. ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล

ตารางที่ 9 แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษพ.

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลฯ	นครราชสีมา		
1. ระบบข้อมูล กษพ. มีประโยชน์ในการ จัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด						
ไม่เห็นด้วย	0	0	0	5.3	2.0	n = 51 คน
เห็นด้วย	100.0	100.0	100.0	94.7	98.0	
2. ระบบข้อมูล กษพ. ไม่สามารถแก้ปัญหา เรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและ พื้นที่ดำเนินการได้						
ไม่เห็นด้วย	50.0	80.0	66.7	55.6	60.0	n = 45 คน
เห็นด้วย	50.0	20.0	33.3	44.4	40.0	
3. ระบบข้อมูล กษพ. ทำให้เกิดความ ซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล						
ไม่เห็นด้วย	75.0	100.0	75.0	33.3	61.7	n = 47 คน
เห็นด้วย	25.0	0	25.0	66.6	38.3	
4. ข้อมูล กษพ. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน						
ไม่เห็นด้วย	80.0	100.0	84.6	35.3	67.4	n = 46 คน
เห็นด้วย	20.0	0	15.4	64.7	32.6	
5. ระบบข้อมูล กษพ. ทำให้เกิด ความยุ่งยากในการวางแผนเพิ่มขึ้น						
ไม่เห็นด้วย	81.8	80.0	91.7	63.2	76.6	n = 47 คน
เห็นด้วย	18.2	20.0	8.3	36.8	23.4	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	หนองบัวลำภู	อุดรธานี	นครราชสีมา		
6. ระบุข้อมูล กษ. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน						
ไม่เห็นด้วย	44.4	25.0	53.9	13.2	34.2	n = 41 คน
เห็นด้วย	65.6	75.0	46.1	86.7	65.8	
7. ถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สัมพันธ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องให้ระบุข้อมูล กษ. ในการวางแผน						
ไม่เห็นด้วย	90.0	71.4	84.6	53.3	73.3	n = 45 คน
เห็นด้วย	10.0	28.6	15.4	46.7	26.7	
8. การวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบุข้อมูล กษ. ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท						
ไม่เห็นด้วย	90.0	50.0	83.3	42.9	66.7	n = 42 คน
เห็นด้วย	10.0	50.0	16.7	57.1	23.3	
9. ควรมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กษ.2ค.						
ไม่เห็นด้วย	70.0	66.7	66.7	64.3	66.7	n = 42 คน
เห็นด้วย	30.0	33.3	33.3	35.7	33.3	
10. ควรมีการจัดเก็บข้อมูล กษ.2ค. ทุกปีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย						
ไม่เห็นด้วย	30.0	33.3	46.2	11.8	34.8	
เห็นด้วย	70.0	66.7	53.8	88.2	65.2	

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความคิดเห็น	จังหวัด (ร้อยละ)				รวม (ร้อยละ)	n
	หนองคาย	หนองบัวลำภู	อุบลราชธานี	นครราชสีมา		
11. การวางแผนพัฒนาชนบทแบบเดิมมีความ คล่องตัวมากกว่าการวางแผนพัฒนา ชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กษ.ร.						
ไม่เห็นด้วย	83.3	71.5	84.6	68.8	77.1	n = 48 คน
เห็นด้วย	16.7	28.5	15.4	31.2	22.9	
12. การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลักและใช้ ข้อมูล กษ.ร. ประกอบ						
เห็นด้วย	71.4	83.3	58.3	45.0	57.8	n = 45 คน
ไม่เห็นด้วย	28.6	16.7	41.7	55.0	42.2	

5.3 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (80.4%) ไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คือไม่สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเอง มีเพียงส่วนน้อย (19.6%) เท่านั้นที่สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเอง จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ต่ำที่สุดคือจังหวัดนครราชสีมา (10.0%), รองลงมาคือจังหวัดขอนแก่น (14.3%), จังหวัดหนองคาย (18.2%) และจังหวัดอุบลราชธานี (38.5%) จากผลการศึกษานี้จะพบว่าเจ้าหน้าที่ในจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดในระดับต่าง ๆ ทุกระดับมีแนวโน้มของความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ แสดงว่าปัจจัยเรื่องความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่นั้นมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ตารางที่ 10 แสดงความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่

ความสามารถ	จังหวัด (ร้อยละ, n = 51 คน)				รวม
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	นครราชสีมา (ร้อยละ)	
ไม่มีความสามารถในการใช้	81.8	85.7	61.5	90.0	80.4
มีความสามารถในการใช้	18.2	14.3	38.5	10.0	19.6

5.4 ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล

การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลระดับจังหวัด กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (77.4%) ไม่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล มีเพียงส่วนน้อย (22.6%) เท่านั้นที่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล โดยในกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่

ที่เคย์ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลมีทั้งเจ้าหน้าที่ที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เอง และที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูล (พนักงานบันทึกข้อมูล) ผู้ที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะข้อมูล จปฐ. และ กชช.2ค. คู่มือการพัฒนา คู่มือการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจในการคัดเลือก กำหนดโครงการและใช้ในการบันทึกข้อมูล

จังหวัดที่กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลสูงสุดคือจังหวัดอุบลราชธานี (84.6%), จังหวัดหนองคาย (81.8%), จังหวัดขอนแก่น (71.4%) และจังหวัดนครราชสีมา (70.0%) ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของทุกจังหวัดมีจำนวนใกล้เคียงกัน แสดงว่า ปัจจัยเรื่องประสบการณ์การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ไม่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ตารางที่ 11 แสดงประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่

ประสบการณ์การใช้	จังหวัด (ร้อยละ, n = 51 คน)				รวม
	หนองคาย	ขอนแก่น	อุบลราชธานี	นครราชสีมา	(ร้อยละ)
ไม่มีประสบการณ์	81.8	71.4	84.6	70.0	76.5
มีประสบการณ์	18.2	28.6	15.4	30.0	23.5

6. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ กับหน่วยงานต้นสังกัด

ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบางตัวกับหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม ดังนี้

6.1 ระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผน 0-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไปมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผน 0-2 ปี (41.5%) และ 3 ปีขึ้นไป (58.5%) หน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนสูงสุดคือ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (66.7%) ในการทดสอบด้วยค่า χ^2 พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด (ตารางที่ 14 ภาคผนวก)

6.2 การเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กษช.

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานส่วนใหญ่ (84.6%) ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่อง ระบบ ข้อมูล กษช. ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของที่ทำกาพัฒนาชุมชนจังหวัด (84.6%) และสำนักงานจังหวัด (70.0%) และในการทดสอบด้วยค่า χ^2 พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กษช. ของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด (ตารางที่ 15 ภาคผนวก)

6.3 ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

หน่วยงานต้นสังกัดที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมากที่สุดคือที่ทำกาพัฒนาชุมชนจังหวัด (92.9%) และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมากที่สุดคือสำนักงานจังหวัด (50.0%) ในการทดสอบด้วยค่า χ^2 พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด (ตารางที่ 16 ภาคผนวก)

6.4 ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล

หน่วยงานในกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ทั้งหมดไม่มีประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลเลย คือ ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด (100.0%) และหน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สูงสุด คือ สำนักงานจังหวัด (60.0%) การทดสอบด้วยค่า χ^2 พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด (ตารางที่ 17 ภาคผนวก)

6.5 การเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนสูงสุด คือ สำนักงานจังหวัด (90.0%) และหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนต่ำสุด คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (44.4%) ในการทดสอบด้วยค่า χ^2 พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด (ตารางที่ 18 ภาคผนวก)

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาที่นำเสนอแล้วนั้นประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น ได้แก่

1. อายุเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของเจ้าหน้าที่ที่ทำการศึกษาในจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง และปานกลาง ทั้ง 3 จังหวัด มีความใกล้เคียงกัน แต่จังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลางและสูง เจ้าหน้าที่จะมีอายุอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันและมีจำนวนใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มอายุ ส่วนจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ จะมีการกระจายในช่วงอายุของเจ้าหน้าที่ และจำนวนเจ้าหน้าที่ในแต่ละกลุ่มอายุจะมีจำนวนที่แตกต่างกัน แสดงว่าวัยของเจ้าหน้าที่ในจังหวัดมีผลต่อลักษณะการทำงานของเจ้าหน้าที่ คือ จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีวัยใกล้เคียงกัน และมีจำนวนของเจ้าหน้าที่ในแต่ละวัยใกล้เคียงกันจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากบรรยากาศในการทำงานที่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความสนิทสนมเป็นส่วนตัว อันจะส่งผลต่อการประสานงาน ประสานความคิด และการปฏิบัติ

2. ปัจจัยเรื่องการเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนของเจ้าหน้าที่ไม่มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ในขณะที่ปัจจัยเรื่องการเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ แสดงว่า แม้เจ้าหน้าที่จะเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการวางแผนเจ้าหน้าที่ก็จะมีความรู้ ประสบการณ์เฉพาะเรื่องการวางแผนเท่านั้น แต่ไม่ได้มีความรู้ในเรื่องการวางแผนภายใต้ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ หรือการวางแผนภายใต้ระบบ กชช. ซึ่งจะต่างกับเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช. โดยตรงที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. การใช้ประโยชน์ระบบข้อมูล กชช. และตระหนักถึงความสำคัญของระบบข้อมูล กชช. ทำให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

3. ข้อมูล กชช. ที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด และขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ในทั้ง 2 ขั้นตอนดังกล่าวเป็นข้อมูลชนิดเดียวกัน คือ ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด (73.6%) และ ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด (66.0%) ทว่าในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด นั้น มีข้อมูล กชช. ที่จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้มีจำนวนมากกว่าครึ่ง (66.0%) อีกชนิด คือ บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดนั้น จริง ๆ แล้วข้อมูล กชช. ที่เจ้าหน้าที่จำนวนมากที่สุดใช้ คือ ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด (81.1%) และบัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว (73.6%) ซึ่งจะเห็นได้ว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ข้อมูลทั้ง 2 ชนิดมีจำนวนมากกว่จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัดทั้ง ๆ ที่ข้อมูลทั้ง 2 ชนิดดังกล่าว คือ ผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. ระดับจังหวัด และบัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุตัวชี้วัดหลัก 5 ตัวนั้น เป็นข้อมูลที่ไม่ต้องใช้ในการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดที่มีเจ้าหน้าที่บางส่วนใช้ข้อมูล กชช. ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด ได้แก่ กรอบนโยบายจังหวัด (64.2%) คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก (28.3%) และแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ (41.5%) แสดงให้เห็นว่า มีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดอย่างแท้จริง ซึ่งข้อสรุปนี้สามารถยืนยันได้ด้วยผลการศึกษาอีกประเด็นคือ เมื่อให้เจ้าหน้าที่เลือกชนิดของข้อมูล

กชช. ที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด และขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดจากข้อมูล กชช. ชนิดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในข้อคำถามจำนวนเจ็ดหน้าที่ที่ตอบว่าได้ใช้ข้อมูล กชช. เหล่านี้มีจำนวนมาก แต่เมื่อให้เจ้าหน้าที่ระบุชนิดของข้อมูล กชช. ที่คิดว่าต้องใช้ และข้อมูล กชช. ที่ใช้จริงในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบาย โดยไม่ได้ระบุชนิดของข้อมูลไว้ในข้อคำถาม ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ สามารถระบุชนิดของข้อมูลถูกต้องเพียง 1 ชนิดเท่านั้น คือ ผลการประมวลข้อมูล กชช. 2ค. จึงสามารถสรุปได้ว่ามีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบข้อมูล กชช. อย่างแท้จริง

4. ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญเรียงลำดับจากขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญมากไปหาน้อย มีดังนี้

- 4.1 การจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนของจังหวัด
- 4.2 การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
- 4.3 การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ
- 4.4 การติดตามการดำเนินงาน
- 4.5 การประเมินผลการดำเนินงาน

จะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญในขั้นตอนการติดตามการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานน้อยมาก ซึ่งขัดแย้งกับผลการประมวลผลการปฏิบัติการกิจของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ (90.4%) มีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการ โดยส่วนใหญ่ใช้แบบฟอร์มการติดตามความก้าวหน้าของกรมหรือกระทรวงต้นสังกัด

ผลการศึกษาที่ว่า เจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการติดตามการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานน้อย น่าจะสะท้อนให้เห็นลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบท เจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน หรือถึงแม้จะมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานก็คงมีในระดับที่น้อยมาก สาเหตุสำคัญน่าจะเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ในเทคนิคการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน หรือขาดความสนใจ/ไม่เห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล ทั้งที่ขั้นตอนเหล่านี้เป็นขั้นตอนที่จะช่วยเจ้าหน้าที่ในการบริหารแผน/โครงการโดยตรง หรืออาจจะ

สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ที่เป็นการปฏิบัติงานแบบเฉพาะหน้า ขาดการวางแผนการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือ ขาดการสรุปบทเรียนที่ผ่านมา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

5. ข้อมูล กชช. ที่เจ้าหน้าที่จำนวนมากกว่า 80% ใช้ ได้แก่ ข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ แบบขอเปลี่ยนพื้นที่ปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบท และสรุปผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับต่าง ๆ ส่วนข้อมูล กชช. ที่เจ้าหน้าที่จำนวนน้อยกว่า 70% ใช้ ได้แก่ แบบติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของสำนักงานประมาณ กระทรวง กรม ข้อมูลการประเมินผลกระทบของแผนงานพัฒนาชนบท ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท (กชช.1ก.) บัญชีหมู่บ้านยากจนของอำเภอ (กชช.2ก.) และข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ (กชช.2ข.) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินผลการปฏิบัติการกิจของเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอของ สศช. ที่พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ใช้ข้อมูล กชช.2ค. ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีระดับอำเภอ รองลงมาใช้ข้อมูล จปฐ.

ข้อน่าสังเกตจากผลการศึกษาค้างนี้ คือ ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่มีความคุ้นเคย ไม่ว่าจะเป็นข้อมูล จปฐ. กชช.2ค. และข้อมูลที่ต้องใช้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชนบท ในขณะที่ข้อมูล กชช. ที่มีเจ้าหน้าที่เพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่ใช้คือข้อมูลด้านการติดตามผล การประเมินผลการพัฒนาชนบท ซึ่งได้แก่ ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท บัญชีหมู่บ้านยากจนของอำเภอ (กชช.1ก.) และข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ กชช.2ค. ซึ่งล้วนแต่เป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ไม่มีความคุ้นเคย และสาเหตุที่ทำให้มีเจ้าหน้าที่จำนวนน้อยเท่านั้นที่ใช้ข้อมูลด้านการติดตามและประเมินผล น่าจะเนื่องจากการไม่เห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล การพัฒนาชนบทดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่จำนวนน้อยมากที่ใช้ข้อมูล กชช.1ก. กชช.2ก. และ กชช.2ข. น่าจะเนื่องจากความไม่คุ้นเคยหรือไม่รู้จักข้อมูลเหล่านี้ของเจ้าหน้าที่ ด้วยในข้อคำถามผู้ศึกษาระบุเฉพาะชื่อย่อ คือ กชช.1ก. กชช.2ก. และ กชช.2ข. เท่านั้น โดยไม่ได้ระบุชื่อเต็มของข้อมูลทั้ง 3 ชนิดนี้ และจากประสบการณ์และการสัมภาษณ์ของผู้ศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมดไม่รู้จักข้อมูลเหล่านี้ และพบว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะรับรู้ว่า ระบบข้อมูล กชช. คือ ข้อมูล กชช.2ค.

6. ปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัด เจ้าหน้าที่ระบุว่า การวางแผนพัฒนาจังหวัด ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด มี ปัญหา คือ การขาดแคลนข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ การกำหนดและเลือกพื้นที่เป้าหมาย การไม่รู้ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ความซ้ำซ้อนของโครงการ ซึ่งโดยสรุป แล้วก็คือ ปัญหาการขาดแคลนข้อมูล นั่นเอง ในขณะที่ปัญหาการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยใช้ระบบข้อมูล กชช. คือ ข้อมูลในระบบข้อมูล กชช. ขาดความถูกต้อง ความล่าช้าใน ขั้นตอนต่าง ๆ ของขบวนการวางแผน ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน หน่วยงานระดับล่างลงไปไม่ใช้ข้อมูล กชช. ในการวางแผน และปัญหาข้อมูลมีจำนวนน้อยไม่ครอบคลุมความต้องการในการใช้ ซึ่งจะ เห็นได้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่คือ ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูล ปัญหาเกี่ยวกับระบบข้อมูล เช่นเดียวกับ ปัญหาส่วนใหญ่ของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบ ข้อมูล กชช. นั่นเอง เพียงแต่รูปแบบของปัญหาได้เปลี่ยนแปลงไปจากปัญหาการขาดแคลนข้อมูล มาเป็นปัญหาเรื่องคุณสมบัติของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องความถูกต้องและเชื่อถือได้ ของข้อมูล แสดงให้เห็นว่าในทัศนะของเจ้าหน้าที่แล้ว การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยใช้ระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาในการวางแผนได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น คือ สามารถ แก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนข้อมูลได้ แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์และน่า เชื่อถือของข้อมูลได้ ซึ่งสาเหตุสำคัญน่าจะได้น่าจะ ข้อจำกัดของระบบข้อมูล กชช. ในด้านความ ครอบคลุมในทุกสาขาการพัฒนาของข้อมูล และความทันสมัยของข้อมูล ดังจะเห็นได้จากความ ต้องการให้มีการปรับปรุงระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ในด้านความครอบคลุมของข้อมูลและ ความต้องการให้มีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ทุกปี ซึ่งจากจุดนี้ น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงความ เข้าใจในระบบข้อมูล กชช. ที่คลาดเคลื่อนของเจ้าหน้าที่ในระดับหนึ่ง ด้วยระบบข้อมูล กชช. เป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนเท่านั้น ดังนั้นการคาดหวังให้มีข้อมูลทุกสาขาครบถ้วน จึงไม่น่าจะมีความจำเป็น ด้วยในทุกหน่วยงานต่างก็มีข้อมูลเฉพาะของ หน่วยงานอยู่แล้ว และเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ ส่วนปัญหาความทันสมัยของข้อมูล และข้อเสนอให้มีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ทุกปีนั้น น่าจะเป็นแนวทางที่ดีเพื่อแก้ปัญหาเรื่อง ความถูกต้องของข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง และน่าจะเป็นเรื่องที่ดีที่แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมาก ปัจจุบันข้อมูล กชช. 2ค. ซึ่ง เป็นข้อมูลพื้นฐานของระบบข้อมูล กชช. มีการจัดเก็บทุก 2 ปี ทำให้ข้อมูล กชช. อาจจะเป็น ข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่สามารถใช้ประกอบในการตัดสินใจในการวางแผนได้ แต่เมื่อพิจารณาถึง ข้อจำกัดของ สปช. ในด้านการประมวลข้อมูลแล้ว เป็นที่น่าสงสัยว่า สปช. จะสามารถแบกรับ ภาระงานที่เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวนี้ได้หรือไม่ และจะต้องใช้ระยะเวลาเพียงไรในการประมวล ข้อมูล และระยะเวลาที่เหลือหลังจากได้รับผลการประมวลข้อมูลของ สปช. แล้วมีมากน้อย

เพียงไร จะคุ้มค่าต่อการจัดเก็บหรือไม่ เหล่านี้ล้วนเป็นคำถาม/ปัญหาที่สำคัญอันส่งผลต่อแนวทางการปฏิบัติในด้านระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ทั้งสิ้น อนึ่งในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ประจำปี 2533 ซึ่งเริ่มจัดเก็บประมาณเดือนพฤศจิกายน 2533 อำเภอคำเนินการจัดเก็บ ตรวจสอบแล้วเสร็จและส่งให้จังหวัดประมาณเดือนมกราคม 2534 และได้รับผลการประมวลข้อมูล กชช.2ค. จาก สปช. ในเดือนกรกฎาคม 2534

7. เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย (19.6%) ในขณะที่มีเจ้าหน้าที่ที่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลมากกว่า (23.5%) แสดงว่ามีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ด้วยตนเอง แต่ได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล โดยพนักงานบันทึกข้อมูลเป็นผู้ให้บริการในการใช้ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลแล้ว จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ แต่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลจะมีจำนวนน้อยมาก คือ เพียง 3.9% เท่านั้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งมีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ที่เคยใช้คอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลมีจำนวนน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่การติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลก็เพื่อประโยชน์ในการวางแผน แสดงว่าการใช้ประโยชน์ศูนย์ข้อมูลและระบบคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่มีน้อย

8. การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่มีปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งคือ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการในการใช้ และปัญหาเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลมีจำนวนน้อย จากการสังเกตของผู้ศึกษา พบว่า ทุกจังหวัดที่ทำการศึกษามีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมากกว่า 1 เครื่อง เพียงแต่เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้รับมอบจาก สศช. เพียง 1 เครื่องเท่านั้น และภาระงานส่วนใหญ่ของจังหวัดในเรื่องข้อมูลและศูนย์ข้อมูล คือ ภาระงานด้านการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูล จปฐ. เป็นต้น ทำให้พนักงานบันทึกข้อมูลมีภาระงานมาก ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. ได้อย่างเต็มที่ และปัญหาที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ระบุว่า จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อยไม่เพียงพอต่อปริมาณการใช้งานนั้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บางส่วนให้เหตุผลว่า เนื่องจากระบบข้อมูลซึ่งได้รับการออกแบบโดย สปช. มีความตายตัว ไม่สามารถใช้ระบบข้อมูลกับเครื่องคอมพิวเตอร์อื่นที่ไม่ใช่เครื่องที่ได้รับมอบจาก สศช. ได้ และมีปัญหาด้านโปรแกรมคือ ไม่สามารถบันทึกข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติมลงไปได้

9. เจ้าหน้าที่ที่มีความต้องการให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการฝึกอบรมด้านการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทแก่เจ้าหน้าที่แผนของกระทรวงหลัก และคณะทำงานใน ศบช.จ. แสดงว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความตระหนักว่าตนเองและเพื่อนร่วมงานขาดความรู้ ทักษะในทั้ง 2 ด้าน ดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันก็ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด และความสำคัญของการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

10. เจ้าหน้าที่จำนวนถึงเกือบครึ่ง (47.2%) ที่มีความเห็นว่าจังหวัดไม่มีนโยบายในการใช้ประโยชน์ระบบข้อมูล กชช. ที่ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารระดับสูงของจังหวัดยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. การใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล กชช. เท่าที่ควร ทั้งที่ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่จะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ได้มาก

11. เจ้าหน้าที่บางส่วน (29.2%) มีความเห็นว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. โดยในจำนวนนี้มีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทุกหน่วยงาน แต่ที่น่าสังเกตคือ มีเจ้าหน้าที่ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัดถึง 21.4% ที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ทั้ง ๆ ที่กรมการพัฒนาชุมชนทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. มาตั้งแต่เริ่มต้นการจัดเก็บในปี พ.ศ. 2527 แสดงว่าในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเท่าที่ผ่านมาน่าจะมีปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่บางส่วนจึงมีความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. หรืออาจจะเนื่องจากการขาดความตระหนักในความสำคัญของระบบข้อมูล กชช. และการจัดเก็บ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่างงานการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. เป็นงานฝาก และเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการมาก ทั้ง ๆ ที่งานการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. หรืองานเกี่ยวกับระบบข้อมูลเป็นงานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนโดยตรง

12. จากการศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด พบว่า ปัจจัยที่มีแนวโน้มส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมีเฉพาะปัจจัยเรื่องการยอมรับระบบข้อมูล กชช. ในบางประเด็นเท่านั้น คือ จากการวิเคราะห์ข้อความถามเรื่องการยอมรับระบบข้อมูล กชช. ทั้งสิ้น 14 ข้อ มีข้อความถามที่น่าจะมีแนวโน้มให้เกิดการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท

ระดับจังหวัดเพียง 5 ข้อ เท่านั้น คือ การตระหนักถึงปัญหาของการวางแผนก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. ความเชื่อในความทันสมัยของข้อมูล กชช. ความคิดเห็นที่ว่าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทการใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนก่อนทำให้เกิดความแตกต่างในประสิทธิภาพของแผน และความเชื่อที่ว่า การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลักและใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ ขะข้อที่ 3 ปัจจัยสำคัญที่ทำการศึกษาและคาดว่าจะส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือ ปัจจัยเรื่องความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ไม่มีผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด การที่ปัจจัยแทบจะทั้งหมดไม่มีผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดน่าจะเนื่องจาก 1) จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำการศึกษา คือ จำนวน 53 คน มีจำนวนน้อยเกินไปจนไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างเจ้าหน้าที่ได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่นจำนวนเจ้าหน้าที่ 53 คน เมื่อแยกเป็นเจ้าหน้าที่จากจังหวัดต่าง ๆ 4 จังหวัด ในกลุ่มอายุต่าง ๆ กัน จะมีจำนวนเจ้าหน้าที่ในแต่ละกลุ่มย่อยจำนวนน้อยมากจนแทบจะไม่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างได้ 2) คำถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีแนวโน้มส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดทั้งหมดเป็นคำถามแบบปลายปิด (CLOSE ENDED QUESTION) และแทบจะทั้งหมดเป็นลักษณะคำถามที่ใช้มาตรวัด ไคเคิร์ท (LIKERT SCALE) อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ตอบคำถามโดยไม่ได้ใช้วิจารณญาณมากนัก ทำให้ไม่สามารถวัดและจำแนกความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ได้

13. สืบเนื่องจากข้อ 12. ที่คำถามแทบจะทั้งหมดเป็นลักษณะคำถามที่ใช้มาตรวัด ไคเคิร์ทแบบ 5 ระดับ คือ ผู้ศึกษาแบ่งระดับคำตอบออกเป็น ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วยค่อนข้างเห็นด้วย เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทำให้ผู้ศึกษาต้องตัดคำตอบของเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างในระดับค่อนข้างเห็นด้วยออก ด้วยไม่สามารถนำมาประมวลและวิเคราะห์ได้ ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีน้อยอยู่แล้วต้องลดจำนวนลงอีก

14. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ กับหน่วยงานต้นสังกัดเพิ่มเติม โดยใช้ χ^2 ทดสอบ พบว่ามีตัวแปรบางคู่ที่มีความสัมพันธ์กัน คือ

14.1 ประสบการณ์การฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช. กับหน่วยงานต้นสังกัด

14.2 ประสบการณ์การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลกับหน่วยงานต้น
สังกัด

การศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพิ่มเติมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า มีความ
แตกต่างกันคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต้นสังกัดต่าง ๆ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

การศึกษาเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น และ จังหวัดอุบลราชธานี" เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ประจำปี 2535 ของเจ้าหน้าที่แผนในหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด รวม 5 หน่วยงาน คือ 1) ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด 2) สำนักงานเกษตรจังหวัด 3) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และ 5) สำนักงานจังหวัดใน 4 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 1) จังหวัดนครราชสีมา 2) จังหวัดหนองคาย 3) จังหวัดขอนแก่น และ 4) จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 53 คน โดยในการศึกษาถือว่า จังหวัดหนองคายซึ่งเป็นจังหวัดที่มีผลการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดดีที่สุดในทั้ง 4 จังหวัด เป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีผลการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดในระดับปานกลาง เป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดปานกลาง และจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีผลการวิเคราะห์การวางแผนพัฒนาจังหวัดต่ำที่สุดใน 4 จังหวัดที่ทำการศึกษา เป็นจังหวัดที่มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดแตกต่างกันของจังหวัดต่าง ๆ ใน 4 ปัจจัย คือ 1) ความเข้าใจในระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ 2) การยอมรับระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ 3) ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่ 4) ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ โดยในแต่ละปัจจัยจะทำการวิเคราะห์แนวโน้มที่จะช่วยให้มีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดจากข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยนั้น ๆ ว่า ข้อคำถามใดมีความสัมพันธ์กับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยใช้คำร้อยละและค่ามัธยฐานเลขคณิต เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (QUESTIONNAIR) โดยมีแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนและขั้นตอนการวางแผน แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา แนวความคิดเกี่ยวกับตัวแบบ (MODEL) ในการวิเคราะห์นโยบาย และแนวความคิดเกี่ยวกับระบบข้อมูล (ข่าวสาร) สำหรับ

การบริหาร โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาถึงประเภทของข้อมูล กชช. ที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด 2) ให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด 3) ศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด 4) ให้ทราบถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ในบางประเด็นที่สำคัญ

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

เจ้าหน้าที่ที่ทำการศึกษาคือเจ้าหน้าที่ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัดมากกว่าหน่วยงานอื่น (26.4%) โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดจำนวนน้อยที่สุด (15.1%) เจ้าหน้าที่เป็นเพศชาย (77.4%) มากกว่าเพศหญิง (22.6%) มากกว่าครึ่ง (67.9%) เป็นผู้มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี แทบจะทั้งหมดมีการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป (96.2%) โดยส่วนใหญ่มักจะมีการศึกษาระดับปริญญาตรี (79.3%) นอกนั้นมีการศึกษาระดับปริญญาโท (17.0%) และส่วนน้อยเป็นผู้ที่มีตำแหน่งระดับ 5 (35.8%) เกือบครึ่งของเจ้าหน้าที่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัด 3 - 6 ปี (49.6%) รองลงมาไม่มีระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดน้อยกว่า 3 ปี (41.5%) มีจำนวนน้อยมากที่มีระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดมากกว่า 6 ปี (19.0%) ระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนพัฒนาจังหวัดของเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 4.9 ปี

เจ้าหน้าที่มากกว่าครึ่งเป็นผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผน (66.0%) และการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. (55.8%) โดยจังหวัดที่เจ้าหน้าที่เคยได้รับการฝึกอบรมทั้ง 2 เรื่องมากที่สุด คือ จังหวัดหนองคาย และเจ้าหน้าที่แทบจะทั้งหมดมีการรับรู้ว่าจะต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดก่อนที่จะทำการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (94.2%) โดยรับรู้จากผู้นำระดับชุมชนมากที่สุด (28.6%)

2. ขั้นตอนต่าง ๆ ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

เจ้าหน้าที่จัดลำดับความสำคัญของขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด จากขั้นตอนที่มีความสำคัญมากไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนของจังหวัด
- 2) ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี
- 3) ขั้นตอนการกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ
- 4) ขั้นตอนการประสานแผน และ
- 5) ขั้นตอนการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ
- 6) ขั้นตอนการติดตามการดำเนินงาน
- 7) ขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงาน

2.1 ขั้นตอนการจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนของจังหวัด (การกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด)

ข้อมูล กขช. ที่เจ้าหน้าที่ใช้ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด เรียงตามลำดับจากชนิดของข้อมูล กขช. ที่เจ้าหน้าที่ใช้มากไปหาน้อย มีดังนี้

- 1) ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด
- 2) ผลการประมวลข้อมูล กขช. 2ค. ระดับจังหวัด
- 3) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด
- 4) กรอบนโยบายกระทรวง
- 5) ผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ
- 6) บัญชีตัวชี้วัดย่อยจำแนกสาเหตุตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว

ขั้นตอนในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดเรียงลำดับจากขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่ามีค่าสำคัญมากไปหาน้อย มีดังนี้

- 1) การแจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปอำเภอ
- 2) การจัดประชุมชี้แจงกรอบนโยบายแก่เจ้าหน้าที่จัดทำแผนระดับอำเภอ
- 3) การจัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัด

- 4) การตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่าอยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด
- 5) การพิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบาย
- 6) การเสนอเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัดให้ กพจ.พิจารณาอนุมัติ
- 7) การแจ้งกรอบนโยบายกระทรวงไปยังอำเภอ

2.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด โดยข้อมูล กชช. ที่ใช้เรียงลำดับตามชนิดของข้อมูลที่มีเจ้าหน้าที่จำนวนมากใช้ ดังนี้

- 1) บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด
- 2) กรอบนโยบายกระทรวง
- 3) กรอบนโยบายจังหวัด
- 4) ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ
- 5) แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ
- 6) คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงหลัก

3. การใช้ประโยชน์ข้อมูล กชช.

ชนิดของข้อมูล กชช. เรียงลำดับจากข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ใช้ประโยชน์มากไปหาน้อย ดังนี้

- ลำดับที่ 1 ข้อมูล จปฐ.
- ลำดับที่ 2 ข้อมูล กชช.2ค. และแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ
- ลำดับที่ 3 แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ
- ลำดับที่ 4 บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับต่าง ๆ และแบบขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบท
- ลำดับที่ 5 สรุปผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับต่าง ๆ
- ลำดับที่ 6 ข้อมูลการประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทระดับต่าง ๆ

ลำดับที่ 7 ตัวดัชนีจำแนกสาเหตุของปัญหา 5 ตัว

ลำดับที่ 8 แบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของสำนักงาน
งบประมาณ และแบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของกระทรวง/กรม

ลำดับที่ 9 ข้อมูลการประเมินผลกระทบของแผนงานพัฒนาชนบท

ลำดับที่ 10 ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท

ลำดับที่ 11 ข้อมูล กชช.2ก. (บัญชีหมู่บ้านยากจนของอำเภอ)

ลำดับที่ 12 ข้อมูล กชช.2ข. (ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ)

การใช้ข้อมูล กชช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ ของการบริหารการพัฒนา
ชนบทของเจ้าหน้าที่ เรียงลำดับจากงานที่เจ้าหน้าที่จำนวนมากใช้ไปทางงานที่เจ้าหน้าที่จำนวน
น้อยกว่ามีดังนี้

- 1) การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ
- 2) การกำหนดและปรับอำเภอเป้าหมาย การกำหนดกรอบนโยบายด้าน
พื้นที่ และการปรับกรอบงบประมาณของโครงการ
- 3) การกำหนดโครงการและจัดระบบโครงการ
- 4) การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ
- 5) การประเมินโครงการ (การพิจารณาคาดคะเนประโยชน์ของโครงการ
ในขั้นการจัดเตรียมโครงการ)
- 6) การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการพัฒนา

4. ศูนย์ข้อมูลและการทำงานในศูนย์ข้อมูล

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และเป็น
ผู้ที่ไม่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูล ส่วนผู้ที่เคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลนั้น
มีทั้งที่ใช้ด้วยตนเอง และที่ใช้โดยการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ในรูปของการขอข้อมูล
จากศูนย์ โดยส่วนใหญ่จะใช้ในการดูข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูล จปฐ. กชช.2ค.
ผลการพัฒนา ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน และใช้ในการบันทึกข้อมูล

ปัญหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ คือ เครื่องคอม
พิวเตอร์มีจำนวนน้อย

เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ระบุว่าคณะทำงานประสานการจัดทำแผนในศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัดได้ร่วมกันในการจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนในระดับจังหวัด

5. ปัญหาการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช.

ปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดแบบเดิมก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือ ปัญหาการขาดแคลนข้อมูลที่ต้องและเชื่อถือได้ ปัญหาการกำหนดและเลือกพื้นที่เป้าหมายที่เหมาะสม ปัญหาการไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหาให้ตรงตามปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน และปัญหาความซ้ำซ้อนของโครงการ ซึ่งปัญหาดังกล่าว เหล่านี้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่เกิดขึ้นในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยใช้ระบบข้อมูล กชช. คือ ปัญหาข้อมูลขาดความถูกต้อง ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน (Up Date) ปัญหาข้อมูลมีจำนวนน้อยไม่ครอบคลุมความต้องการในการใช้ ปัญหาความล่าช้าในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผน และปัญหาหน่วยงานระดับอำเภอและตำบลไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอและตำบล และปัญหาสำคัญอีกประการคือ ปัญหาการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้กับระบบข้อมูล กชช.

เจ้าหน้าที่ต้องการให้มีการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. โดยการปรับปรุงให้มีข้อมูลที่ครอบคลุมความต้องการในการใช้ของหน่วยงานต่าง ๆ การปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย การปรับปรุงด้านบุคลากรและเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการปรับปรุงขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด และการกำหนดโทษแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่ไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน

6. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่อการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

6.1 ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กษช. ของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่ใช้วัดระดับความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการศึกษาครั้งนี้ทุกปัจจัยไม่มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยปัจจัยที่ทำการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ความรู้ในชนิดของข้อมูล กษช. ที่ใช้ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผน 2) คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้แก่ ข้อคำถามต่อไปนี้

- (1) ระบบข้อมูล กษช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของ
ผู้บริหาร
- (2) ระบบข้อมูล กษช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการประกอบการตัดสินใจ
ของนักวางแผน
- (3) ระบบข้อมูล กษช. ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนถูกต้อง
- (4) การแปลงกรอบนโยบายกระทรวงเป็นกรอบนโยบายจังหวัด
จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กษช.
- (5) ระบบข้อมูล กษช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนา
ชนบทในขั้นตอนการวางแผน
- (6) ระบบข้อมูล กษช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนา
ชนบทในขั้นตอนการประสานแผน
- (7) ระบบข้อมูล กษช. ได้แก่ ข้อมูล กษช. 2ค. ที่จัดเก็บโดย คปค.
- (8) ระบบข้อมูล กษช. ช่วยนักวางแผนให้สามารถตัดสินใจเลือก
พื้นที่ในการวางแผนได้ถูกต้อง
- (9) การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดไม่
จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กษช.
- (10) ข้อมูล จปร. เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กษช.
- (11) ข้อมูล จปร. และ กษช. 2ค. ต่างก็เป็นข้อมูลในระบบข้อมูล
กษช.

(12) ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2ค. สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้ใน การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

6.2 การยอมรับระบบข้อมูล กชช.

ผลการศึกษาปรากฏว่าปัจจัยด้านการยอมรับระบบข้อมูล กชช. ของ เจ้าหน้าที่ที่มีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับ จังหวัด ได้แก่

(1) การมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการ ใช้ระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่

✓ จังหวัดที่เจ้าหน้าที่มีความตระหนักถึงปัญหาของการวางแผน พัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนา ชนบทระดับจังหวัดสูง และจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ไม่มีความตระหนักในปัญหาในการวางแผนพัฒนา จังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท ระดับจังหวัดต่ำ

✓ (2) ความคิดเห็นว่าระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน ในการจัดเก็บข้อมูล

จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน พัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูงกว่าจังหวัดที่ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล

(3) ความเชื่อว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ทันสมัย

จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข้อมูล กชช. เป็น ข้อมูลที่ทันสมัยจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูงและ จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัยจะมีการใช้ระบบ ข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

(4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลที่สมบูรณ์ของหน่วยงานในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดกับการใช้ข้อมูล กชช.

จังหวัดที่มีความแตกต่างระหว่างจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าถ้ามีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดกับเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่า ถึงแม้จะมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ส่วนหน่วยงานที่มีความแตกต่างในจำนวนเจ้าหน้าที่ดังกล่าวน้อยจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

(5) ประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบทกับการใช้ระบบข้อมูล กชช.

จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดมีผลต่อประสิทธิภาพของแผนจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ส่วนจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดผลที่แตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

(6) การวางแผนการใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลัก และใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ

จังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดควรใช้ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลักและใช้ข้อมูล กชช. ประกอบจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ส่วนจังหวัดที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันข้ามจะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดต่ำ

ปัจจัยด้านการยอมรับระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ได้แก่

(1) การรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช.

การรับรู้หรือไม่รับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช. ก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช.
ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของระบบข้อมูล กชช. ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหา
เรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการของระบบข้อมูล กชช.

ความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. ว่าจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้หรือไม่ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุ่งยากในการวางแผนโดย
ใช้ระบบข้อมูล กชช.

ความแตกต่างในความคิดเห็นที่ว่าระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดเพิ่มมากขึ้น ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ในการวางแผนและประสิทธิภาพของแผนในการใช้ระบบข้อมูล กชช.

ความแตกต่างในความคิดเห็นที่ว่าระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในแง่ความสะดวกในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผนของเจ้าหน้าที่ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค.

ความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ของเจ้าหน้าที่ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

(7) ความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค.

ความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2ค. ของเจ้าหน้าที่ ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนา
ชนบทระดับจังหวัด

คำถาม	ผลการวิเคราะห์	
	มีอิทธิพล	ไม่มีอิทธิพล
1. ความเข้าใจในการใช้ระบบข้อมูล กชช.		
1.1 จำนวนข้อมูลที่เจ้าหน้าที่คิดว่าต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด		/
1.2 ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบ การตัดสินใจของผู้บริหาร		/
1.3 ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบ การตัดสินใจของนักวางแผน		/
1.4 ระบบข้อมูล กชช. ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนถูกต้อง		/
1.5 การแปลงกรอบนโยบายกระทรวงเป็นนโยบาย จังหวัดต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ประกอบ		/
1.6 ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการ บริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการวางแผน		/
1.7 ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหาร การพัฒนาชนบทในขั้นตอนการประสานแผน		/
1.8 ระบบข้อมูล กชช. ช่วยนักวางแผนให้สามารถ คิดเลือกพื้นที่ในการวางแผนได้ถูกต้อง		/
1.9 การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนาชนบทประจำปี ระดับจังหวัดไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.		/
1.10 ข้อมูล จปฐ. เป็นข้อมูลหนึ่งในระบบข้อมูล กชช.		/
1.11 ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2ค. ต่างก็เป็นข้อมูล ในระบบข้อมูล กชช.		/
1.12 ข้อมูล จปฐ. และ กชช.2ค. สามารถนำมาใช้ ร่วมกันได้ใน การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด		/

คำถาม	ผลการวิเคราะห์	
	มีอิทธิพล	ไม่มีอิทธิพล
2. การยอมรับระบบข้อมูล กชช.		
2.1 การรับรู้เรื่องระบบข้อมูล กชช. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด		/
2.2 ปัญหาการวางแผนพัฒนาจังหวัดก่อนการใช้ระบบข้อมูล กชช.	/	
2.3 ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด		/
2.4 ระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของโครงการและพื้นที่ดำเนินการได้		/
2.5 ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล	/	
2.6 ข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวางแผน	/	
2.7 ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิดความยุ่งยากในการวางแผนเพิ่มขึ้น		/
2.8 ระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ในการวางแผนมากกว่าประสิทธิภาพของแผน		/
2.9 หน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วยงานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผน	/	
2.10 การวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้หรือไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในประสิทธิภาพของแผนพัฒนาชนบท	/	
2.11 ควรมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค.		/
2.12 ควรมีการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ทุกปีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย		/

คำถาม	ผลการวิเคราะห์	
	มีอิทธิพล	ไม่มีอิทธิพล
2.13 การวางแผนพัฒนาชนบทแบบเดิมมีความ คล่องตัวมากกว่าการวางแผนพัฒนาชนบทโดย ใช้ระบบข้อมูล กชช.		/
2.14 การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ข้อมูลของ หน่วยงานเป็นหลักและใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ	/	
3. ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์		/
4. ประสบการณ์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์		/

7. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพิ่มเติมโดยใช้ χ^2 วิเคราะห์
ความสัมพันธ์ ปรากฏว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อกันคือ

7.1 การเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช. กับหน่วยงานต้น
สังกัด

หน่วยงานต้นสังกัดที่เจ้าหน้าที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมเรื่องระบบ
ข้อมูล กชช. สูงสุดคือที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด (84.6%) และหน่วยงานต้นสังกัดที่มีเจ้าหน้าที่
ที่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กชช. น้อยที่สุดคือ สำนักงานเกษตรจังหวัด (12.5%)

7.2 ประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่กับ หน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัดที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลมากที่สุด คือ สำนักงานจังหวัด (60.0%) และหน่วยงานต้นสังกัดที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลเลย คือ ที่ทำการพัฒนาชุมชน จังหวัด

2. ข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของระบบข้อมูล กชช. คือ ปัญหาเรื่องความถูกต้องของข้อมูล ดังนั้นในกระบวนการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานคือ ข้อมูล กชช.2ค. ควรมีกระบวนการตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ซึ่งกระบวนการตรวจสอบนี้ควรมีตั้งแต่การตรวจสอบในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยในระดับหมู่บ้าน ตำบล ควรเน้นให้ คปต. ให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บ และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล กชช.2ค. ในเบื้องต้น โดยการกำกับช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับอำเภอ ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ที่อำเภอแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ให้กำกับดูแลในแต่ละตำบล และการกำกับดูแลช่วยเหลือจากนักวิชาการระดับจังหวัด และต้องมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของระบบข้อมูล ที่ได้จากการจัดเก็บในทุกหมู่บ้านในระดับตำบลและอำเภอ ก่อนที่จะส่งผ่านข้อมูลไปยังจังหวัด และ สปช. และในระดับจังหวัดซึ่งเป็นระดับที่มีความสำคัญต่อการจัดเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. คือนักวิชาการของหน่วยงานหลักนั้น จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในแบบสอบถาม กชช.2ค. และมีความชัดเจนในข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถาม กชช.2ค. สามารถชี้แจงให้คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาแบบระดับตำบล (คปต.) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. เข้าใจตรงกันได้ ซึ่งการที่นักวิชาการระดับจังหวัดจะสามารถทำเช่นนี้ได้ จำต้องได้รับคำชี้แจง/อบรม จากเจ้าหน้าที่ระดับกรม/กระทรวง ให้มีความเข้าใจตรงกัน เนื่องด้วยสภาพการณ์ในปัจจุบันนักวิชาการระดับจังหวัดยังขาดความเข้าใจในแบบสอบถาม กชช.2ค. ทำให้ไม่สามารถชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่เข้าใจได้ และยังมีผลต่อการตรวจสอบข้อมูลในระดับจังหวัด ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในระดับจังหวัดแต่ละคนตรวจสอบข้อมูลโดยใช้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากมีความรู้ ความเข้าใจที่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปก็คือ ในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค.) ควรจะต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. ส่วนกลางชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถามข้อมูล กชช.2ค. ข้อคำถามในแบบสอบถาม ให้นักวิชาการระดับจังหวัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ มีความเข้าใจตรงกัน
2. จังหวัดจัดประชุมชี้แจงการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. แก่เจ้าหน้าที่ สปต.
3. ในระหว่างการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในระดับอำเภอจะต้องติดตาม ตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล
4. เมื่อ สปต. จัดเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอ กพอ. เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูล
5. นักวิชาการระดับจังหวัดตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วนำส่งสถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา (สพข.) ต่อไป

2. ควรมีการบันทึกข้อมูลที่มีการปรับเปลี่ยน และมีความทันสมัยกว่าเดิมเพิ่มเติม แทนข้อมูลเก่าอยู่เสมอ เพื่อให้ข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ทันสมัย สามารถใช้ในการวางแผน ใช้ประกอบการตัดสินใจของนักบริหารได้เหมาะสมถูกต้องยิ่งขึ้น และสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาได้ด้วย จากผลการศึกษาที่พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าง่ายระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบข้อมูลที่ทันสมัย มีแนวโน้มที่จะใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดสูง ดังนั้นถ้ามีการปรับข้อมูล กชช. ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอจึงน่าจะช่วยให้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องมีการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล กชช. เพิ่มขึ้น

3. การผลักดันเชิงนโยบายของผู้บริหารระดับสูงในระดับจังหวัด ผู้บริหารระดับสูง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด จะต้องให้ความสำคัญต่อระบบข้อมูล กชช. ทั้งในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (ข้อมูล กชช.2ค.) และในการวางแผน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปี ระดับต่าง ๆ หรือการวางแผนอื่น ๆ และแสดงออกถึงการให้ความสำคัญกับระบบข้อมูล กชช. อย่างแท้จริง ด้วยถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติจะตระหนักถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจในระบบข้อมูล กชช. เพียงใด แต่ถ้าผู้บริหารระดับสูงไม่ให้ความสำคัญ การใช้ประโยชน์จากระบบฯ ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการแสดงออกถึงการให้ความสำคัญต่อระบบข้อมูล กชช. ของผู้บริหาร อาจะแสดงออกในรูปของการเรียกใช้ระบบข้อมูล การให้นโยบายการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ หรือการสอบถามเกี่ยวกับการใช้ระบบข้อมูล กชช. ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยสม่ำเสมอ

4. สถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา (สพข.) ควรปรับปรุงโปรแกรมระบบข้อมูล กษช. ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในกรณีที่โปรแกรมขาดความสมบูรณ์ เช่น การไม่สามารถบันทึกผลการดำเนินงานเพิ่มเติมได้ หรือถ้าโปรแกรมที่ สพข. พัฒนาขึ้นมา มีความสมบูรณ์แล้ว สพข. ก็ควรจะสอบถามหรือให้จังหวัดรายงานปัญหา อุปสรรคในการใช้โปรแกรมจากเจ้าหน้าที่ผู้ใช้เป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อจะได้สามารถให้คำแนะนำ บริक्षा ให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้โปรแกรมได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องด้วยในการสัมภาษณ์ผู้ทำการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่จำนวนมากระบุว่าโปรแกรมขาดความสมบูรณ์ ไม่สามารถใช้ประโยชน์โปรแกรมได้ในบางส่วน หรือการใช้โปรแกรมมีความยุ่งยาก นอกจากนั้นยังมีปัญหาสำคัญ คือ ไม่สามารถใช้โปรแกรมระบบข้อมูล กษช. กับเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น ๆ ที่มีอยู่ซึ่งไม่ใช่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้รับมอบจาก สศช. ได้ ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันในแต่ละจังหวัดจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวนมากกว่า 1 เครื่อง ดังนั้น สพข. จึงน่าจะพิจารณาขยายการใช้โปรแกรมระบบข้อมูลให้สามารถใช้ร่วมกับเครื่องคอมพิวเตอร์อื่น ๆ ได้ด้วย

5. การฝึกอบรม ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่เจ้าหน้าที่แผนของหน่วยงานระดับจังหวัดเพิ่มเติมจากที่เจ้าหน้าที่บางส่วนเคยได้รับการฝึกอบรมมาแล้วจาก สศช. เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดได้มากกว่าที่เป็นอยู่โดยเนื้อหาการฝึกอบรมควรประกอบทั้งเรื่อง การวางแผนพัฒนาชนบทตามระบบ กษช. และการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยวิธีการฝึกอบรมควรให้ทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ โดยจัดทำเนื้อหาของทั้ง 2 ส่วนมีความสัมพันธ์กัน เช่นใช้เนื้อหาจากการบรรยายในการทดลองปฏิบัติจริง อันจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติได้จริง โดยในการฝึกอบรมอาจจะใช้วิธีการสมมติศึกษาของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทดลองปฏิบัติในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดทั้งกระบวนการเช่นเดียว กับในสภาพการปฏิบัติงานจริง อันจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง และการฝึกอบรมควรมีระยะเวลาพอสมควร ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าระยะเวลาการฝึกอบรมควรมีเวลาประมาณ 5 วัน และมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถฝึกปฏิบัติได้อย่างเพียงพอ

สศช. ควรจัดทำมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แผนให้มีความรู้เรื่องระบบข้อมูล เพื่อการบริหารการพัฒนาชนบท ให้เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช. ข้อมูล กษช. ชนิดต่าง ๆ และวิธีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล กษช. ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาชนบท และการใช้ประโยชน์สนับสนุนงานอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบข้อมูล กษช. และการใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูล กษช. อย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงการรับรู้ว่า ระบบข้อมูล กษช. คือ ข้อมูล กษช. 2ค. เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดย สศช. อาจจะมอบหมายให้แต่ละกระทรวงจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ในกระทรวงของตน โดย สศช. ช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการจัดหลักสูตร การฝึกอบรมดังกล่าวนี้ควรกระทำในทุกระดับ ทั้งระดับกรม จังหวัด อำเภอ และตำบล โดย สศช. จัดการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ระดับกรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด แล้วให้แต่ละกรมจัดการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและตำบล ต่อไป หรือหากไม่สามารถจัดการฝึกอบรมได้ สศช. ควรจัดทำหนังสือ/เอกสารเกี่ยวกับระบบข้อมูล กษช. และการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับต่าง ๆ แจกเป็นคู่มือในการวางแผนพัฒนาชนบทแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แต่วิธีการนี้จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการประชุมชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบและมองเห็นความสำคัญโดยผู้บังคับบัญชา และภายหลังจากที่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วจะต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโดยใกล้ชิด

6. แนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้อำเภอที่ใช้นโยบายข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดตามกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ ปัจจัยสำคัญที่สุดในแนวความคิดของผู้ศึกษาคือ ปัจจัยด้านการสนับสนุนเชิงบริหารของผู้บังคับบัญชา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และเงื่อนไขทางด้านการบริหารการพัฒนาตามแนวความคิดของ VICTOR A. THOMSON ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไขทางด้านการบริหารการพัฒนาที่จะนำไปสู่ประสิทธิภาพของการดำเนินงานพัฒนาไว้หลายประการด้วยกัน แต่ปัจจัยที่ผู้ศึกษาคิดว่าส่งผลอันสำคัญต่อการใช้นโยบายข้อมูล กษช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด คือ

6.1 บรรยากาศด้านความคิดริเริ่ม คือผู้บริหารต้องเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงออกถึงความคิดริเริ่มได้อย่างเสรี ยอมรับทั้งความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

6.2 เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานบริหารการพัฒนาภายใต้ระบบการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่หรือระบบ กษช.

6.3 เจ้าหน้าที่ต้องมีการทบทวนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเกี่ยวกับการวางแผน โดยใช้ระบบข้อมูล กชช. กันอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงาน

6.4 เจ้าหน้าที่แผนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านการวางแผนเป็นพิเศษ

6.5 จะต้องมีการประสานงาน (COORDINATION) และร่วมมือร่วมใจ (COOPERATION) ในการดำเนินงานในระหว่างเจ้าหน้าที่แผน ซึ่งกระบวนการที่จะสนับสนุนให้เกิดการประสานงานและร่วมมือร่วมใจได้คือ

6.5.1 ความแน่นแฟ้นของกลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่แผนจะต้องมีการรวมกลุ่มกันในลักษณะของกลุ่มเผชิญหน้า (FACE TO FACE GROUP)

6.5.2 เจ้าหน้าที่แผนจะต้องมีการติดต่อกันอย่างเสรี

7. ข้อมูลทั้งที่ได้จากการจัดเก็บในระดับหมู่บ้านคือ ข้อมูล กชช.2ค. และข้อมูลอื่น ๆ ในระบบข้อมูล กชช. ควรมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนต่าง ๆ ได้ในทุกระดับ ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยวิธีการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลในทุกระดับดังกล่าว มิใช่การมีเพียงศูนย์ข้อมูลระดับจังหวัด และศูนย์ข้อมูลระดับอำเภอบางแห่ง เช่น ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และในขณะเดียวกันเมื่อมีศูนย์ข้อมูลภายในศูนย์ฯ ก็ต้องจัดเก็บ รวบรวม แสดงข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญและเกี่ยวข้อง มิใช่การมีเฉพาะตัวอาคารศูนย์ข้อมูลเท่านั้น โดยในระดับหมู่บ้านอาจใช้ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ศาลากลางบ้าน ศาลาวัด โรงเรียน หรือสถานที่ที่เห็นว่ามีเหมาะสม ศูนย์ข้อมูลระดับตำบลก็ควรใช้อาคารศูนย์พัฒนาตำบลที่มีอยู่ ซึ่งศูนย์ข้อมูลในระดับตำบลนี้จะเป็ศูนย์ข้อมูลที่สำคัญ เพราะจะเป็นศูนย์ข้อมูลที่ทำหน้าที่เสมือนตัวเชื่อมระหว่างนโยบายของรัฐบาลกับความต้องการของประชาชนในระดับอำเภอ ก็เช่นเดียวกันที่จะต้องจัดให้มีศูนย์ข้อมูลระดับอำเภอที่เป็นรูปแบบชัดเจน มีข้อมูลที่สำคัญ ๆ และเปิดโอกาสให้บุคคล คณะบุคคลต่าง ๆ สามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์ได้

8. ข้อมูลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทจะต้องนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาชนบทต่อไป เช่น ผลจากการดำเนินงานพัฒนาชนบทในแต่ละปี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ตัวอย่างเช่นเปลี่ยนจากหมู่บ้านล้าหลัง (เร่งรัดพัฒนาอันดับ 3) มาเป็นหมู่บ้านปานกลาง (เร่งรัดพัฒนาอันดับ 2) หรือหมู่บ้านก้าวหน้า (เร่งรัดพัฒนาอันดับ 1) ก็ต้องนำผลการประเมินนี้มาใช้ประกอบในการ

วางแผนพัฒนาชนบทต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องใช้ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านเดิมที่มีอยู่จากการจัดเก็บข้อมูล กชช.2ค. ในปีที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกันก็ควรนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาสรุปทบทวนสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

9. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด โดยใช้ระบบข้อมูล กชช. เพิ่มเติม ทั้งในขั้นตอนที่ผู้ทำการศึกษาไม่ได้ทำการศึกษาครอบคลุมถึง คือ ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล และในขั้นตอนที่ได้ทำการศึกษาในการศึกษาครั้งนี้แล้ว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดและให้ได้ภาพของกระบวนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดครบทั้งกระบวนการ

ผลจากการศึกษานี้ไม่ได้ทำการทดสอบตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดจึงน่าจะมีการศึกษาซ้ำอีกครั้งในประเด็นเดียวกัน แต่ปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษาให้ต่างออกไป เช่น การเปลี่ยนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาจากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ หรือการใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (DEPTH INTERVIEW) หรือถ้าศึกษาโดยใช้เครื่องมือเดิม คือ แบบสอบถามก็ควรมีการปรับเปลี่ยนข้อคำถามให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

นอกจากจะทำการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดดังกล่าวแล้ว ควรมีการศึกษาเรื่องการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทในระดับอื่น ๆ เพิ่มเติม คือ การวางแผนพัฒนาชนบทระดับอำเภอและการวางแผนพัฒนาชนบทระดับตำบล เพื่อจะได้ภาพรวมของกระบวนการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. ทั้งกระบวนการตั้งแต่การวางแผนพัฒนาชนบทในระดับพื้นฐาน คือ หมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงระดับจังหวัด ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผน

ภาคผนวก ก.

ตารางที่ 1 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัด	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ที่ทำการพัฒนาชุมชนจังหวัด	33.3	57.1	14.3	20.0	26.4
สำนักงานเกษตรจังหวัด	16.7	14.3	14.3	15.0	15.1
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	25.0		28.6	25.0	22.6
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	8.3	-	21.4	25.0	17.0
สำนักงานจังหวัด	16.7	28.6	21.4	15.0	18.9

ตารางที่ 2 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามเพศ, อายุ, การศึกษา

ลักษณะทั่วไป	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
เพศ					
ชาย	66.7	85.7	92.9	70.0	77.4
หญิง	33.3	14.3	7.1	30.0	22.6
อายุ					
21 - 30 ปี	8.3	-	7.1	15.0	9.4
31 - 40 ปี	66.7	85.7	64.3	65.0	67.9
41 - 50 ปี	25.0	14.3	28.6	15.0	20.8
51 - 60 ปี	-	-	-	5.0	1.9
$\bar{X}$	36.67	36.43	37.14	36.00	
การศึกษา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8.3	-	7.1	-	3.8
ปริญญาตรีขึ้นไป	91.7	100.0	92.9	100.0	96.2

ตารางที่ 3 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามระดับตำแหน่ง

ระดับตำแหน่ง	ทอองคายน (ร้อยละ) (n=12 คน)	บอนแก้น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ระดับ 3	-	-	7.1	-	1.9
ระดับ 4	8.3	-	7.1	5.0	5.7
ระดับ 5	33.3	42.9	28.6	40.0	35.8
ระดับ 6	16.7	14.3	21.4	25.0	20.8
ระดับ 7	-	14.3	7.1	-	3.8
ไม่ระบุ	41.7	28.6	28.6	30.0	32.1

ตารางที่ 4 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามระยะเวลาทำงานด้านการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

ระยะเวลาการทำงาน	ทอองคายน (ร้อยละ) (n=12 คน)	บอนแก้น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
0-2 ปี	16.7	71.5	42.8	45.0	41.5
3 - 6 ปี	41.6	28.6	28.5	50.0	49.6
7 ปี ขึ้นไป	41.6	-	28.5	5.0	19.0

ตารางที่ 5 เจ้าหน้าที่ : จำแนกตามประเภทการฝึกอบรมที่เคยได้รับ

ประเภทการฝึกอบรม	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
เรื่องการวางแผน					
เคยฝึกอบรม	83.3	57.1	57.1	65.0	66.0
ไม่เคยฝึกอบรม	16.7	42.9	42.9	35.0	34.0
เรื่องระบบข้อมูล					
เคยฝึกอบรม	66.6	50.0	50.0	55.0	55.8
ไม่เคยฝึกอบรม	33.5	50.0	50.0	45.0	44.2

ตารางที่ 6 แหล่งที่มาของการรับรู้ของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูล กชช. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด

แหล่งที่มาของการรับรู้	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ผู้บังคับบัญชา	25.0	14.3	25.0	38.9	28.6
หนังสือสั่งการ/เอกสาร	16.7	42.9	25.0	5.6	18.4
การสัมมนา/ฝึกอบรม	25.0	-	-	16.7	12.2
หน่วยงานอื่น	16.7	-	33.3	16.7	18.4
ไม่ระบุแหล่งรับรู้	16.7	42.9	16.7	22.2	22.5

ตารางที่ 7 แสดงการใช้ระบบข้อมูล กษร. ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดและการจัดลำดับแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด

ประเภทของข้อมูล กษร.	จังหวัด (ร้อยละ, n = 53 คน)									
	หนองคาย		ขอนแก่น		อุดรราชธานี		นครราชสีมา		รวม	
	X	Y	X	Y	X	Y	X	Y	X	Y
1. ผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้านระดับจังหวัด	75.0	75.0	71.4	71.4	71.4	71.4	75.0	55.0	73.6	66.0
2. บัญชีสำมะโนครัวเร่งรัดพัฒนาระดับจังหวัด	58.3	81.8	57.1	83.3	64.3	83.3	70.0	73.3	64.2	79.5
3. ผลการประมวลข้อมูล กษร. 2ค. ระดับจังหวัด	66.7	-	71.4	-	64.3	-	65.0	-	66.0	-
4. บัญชีครัวเรือนย่อยจำนวน 5 ครัวเรือนครัวเรือนหลัก 5 ครัวเรือน	41.7	-	57.1	-	57.1	-	55.0	-	52.8	-
5. ผลการประเมินการอนุมัติแผนปฏิบัติการจำนวนตามอำเภอ	33.3	63.6	28.6	18.7	57.1	75.0	35.0	53.3	39.6	56.8
6. กรอบนโยบายกระทรวง	75.0	-	57.1	-	42.9	-	75.0	-	64.2	-
7. กรอบนโยบายจังหวัด	-	72.7	-	50.0	-	83.3	-	73.3	-	72.7
8. คู่มือการเลือกโครงการของกระทรวงพลก	25.0	36.4	42.9	33.3	21.4	41.7	30.0	20.0	28.3	31.8
9. แผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ	-	72.7	-	66.7	-	58.3	-	66.7	-	65.9

X = การใช้ระบบข้อมูล กษร. ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด

Y = การใช้ระบบข้อมูล กษร. ในการจัดลำดับแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด

ตารางที่ 8 แสดงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความจำเป็นของขั้นตอนต่าง ๆ ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด

ประเภทของข้อมูล กษย.	จังหวัด (ร้อยละ, n = 53 คน)				
	หนองคาย	หนองคาย	อุดรธานี	นครราชสีมา	รวม
1. ตรวจสอบโครงการของแต่ละ กระทรวงทบวงกรมนโยบาย ว่าอยู่ในเงื่อนไขจังหวัดจะ ดำเนินการได้หรือไม่หากน้อยเพียงใด	100.0	100.0	100.0	80.0	92.3
2. พิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบนโยบาย	91.7	85.7	84.6	90.0	88.5
3. จัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบาย จังหวัด	100.0	100.0	84.6	100.0	96.2
4. ส่งเอกสารสรุปกรอบนโยบาย จังหวัดให้ กทจ. พิจารณานำไป	83.3	100.0	84.6	85.0	86.5
5. แจ้งกรอบนโยบายกระทรวง ไปยังอำเภอ	91.7	85.7	46.2	80.0	75.0
6. แจ้งกรอบนโยบายจังหวัด ไปยังอำเภอ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
7. จัดประชุมแจ้งกรอบนโยบาย แก่เจ้าหน้าที่ จัดทำแผนระดับอำเภอ	100.0	85.7	100.0	95.0	96.2

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ตอบว่าต้องใช้ในการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด

จำนวนข้อมูล	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
0 ชนิด	13.3	-	14.3	23.5	15.1
1 ชนิด	33.3	42.9	57.1	47.1	45.3
2 ชนิด	6.7	28.6	14.3	23.5	14.6
3 ชนิด	26.7	14.3	14.3	5.9	15.1
4 ชนิด	20.0	14.3	-	-	7.5

ตารางที่ 10 การจัดลำดับความสำคัญของการใช้ระบบข้อมูล กษช. ในขั้นตอนต่าง ๆ
ของการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดของเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนการวางแผน	ลำดับความสำคัญของการใช้ระบบข้อมูล กษช. (ร้อยละ, N = 53 คน)						
	1	2	3	4	5	6	7
1. การจัดทำกรอบนโยบายและ แนวทางการประสานแผน ของจังหวัด	71.7	20.8	1.9	-	-	-	-
2. การจัดทำแผนพัฒนาชนบท ประจำปีระดับจังหวัด	28.3	30.2	11.3	15.1	9.4	-	-
3. การประสานแผน	36.2	18.9	13.2	11.3	11.3	-	1.9
4. การติดตามการดำเนินงาน	-	18.9	18.9	-	5.7	45.3	-
5. การประเมินผลการดำเนินงาน	3.8	13.2	20.8	1.9	1.9	3.8	43.4
6. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ของโครงการ	17.0	26.4	15.1	11.3	17.0	-	1.9
7. การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการ ของโครงการ	26.4	15.1	32.1	13.2	13.2	5.7	-

ตารางที่ 11 แสดงการจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนระดับจังหวัด
ของคณะกรรมการประสานการจัดทำแผนใน ศปช.จ.

แหล่งที่มาของการรับรู้	หนองคาย (ร้อยละ) (n=12 คน)	ขอนแก่น (ร้อยละ) (n=7 คน)	อุบลราชธานี (ร้อยละ) (n=14 คน)	นครราชสีมา (ร้อยละ) (n=20 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
คณะกรรมการร่วมกันจัดทำ	68.6	42.9	84.6	88.9	75.5
คณะกรรมการไม่ร่วมกันจัดทำ	31.4	57.1	15.4	11.1	24.5

ตารางที่ 12 แสดงการใช้ประโยชน์ข้อมูล กษช. ในการสนับสนุนงานต่าง ๆ ของการบริหารการพัฒนาชนบท

กิจกรรม	การใช้ข้อมูล กษช. (ร้อยละ, n = 53 คน)	
	ใช่	ไม่ใช่
1. การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการพัฒนา	64.2	35.8
2. การสำรวจ วัด และประเมินระดับการพัฒนาของอำเภอ	66.0	34.0
3. การกำหนดโครงการและจัดระบบโครงการ	77.4	22.6
4. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ	69.8	30.2
5. การประเมินผลโครงการ (การพิจารณาคุณค่าประโยชน์ของโครงการในชั้นการจัดเตรียมโครงการ	67.9	32.1
6. การกำหนดและปรับอำเภอเป้าหมาย	83.0	17.0
7. การกำหนดกรอบนโยบายด้านพื้นที่และการปรับกรอบงบประมาณของโครงการ	83.0	17.0
8. การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ	86.8	13.2

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดก่อนและหลัง
การใช้ระบบข้อมูล กชช.

ปัญหา	ก่อนการใช้ระบบ ข้อมูล กชช. (ร้อยละ) (n = 53 คน)	หลังการใช้ระบบ ข้อมูล กชช. (ร้อยละ) (n = 53 คน)
1. ไม่มีปัญหา	28.3	49.1
2. มีปัญหา		
- ไม่รู้ปัญหาและความต้องการ ที่แท้จริงของประชาชน	15.1	-
- ขาดข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้	26.4	17.0
- ความซ้ำซ้อนของโครงการ	1.9	-
- ไม่สามารถกำหนดและเลือก พื้นที่เป้าหมายที่เหมาะสมได้	18.9	-
- ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน	-	7.5
- ข้อมูลมีจำนวนน้อยไม่ครอบคลุม	-	3.8
- ความล่าช้าในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผน	-	11.3
- หน่วยงานระดับล่างไม่ใช้ ข้อมูลในการวางแผน	-	5.7
- ไม่ระบุปัญหา	9.4	5.7

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการทำงานด้านการวางแผนกับหน่วยงานต้นสังกัด
ของเจ้าหน้าที่

ระยะเวลา	พัฒนาชุมชน (ร้อยละ) (n=14 คน)	เกษตรฯ (ร้อยละ) (n=8 คน)	ศึกษาฯ (ร้อยละ) (n=9 คน)	สาธารณสุข (ร้อยละ) (n=12 คน)	สำนักงานฯ (ร้อยละ) (n=10 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
0 - 2 ปี	42.9	50.0	55.6	33.3	30.0	41.5
3 ปีขึ้นไป	57.1	50.0	44.4	66.7	70.0	58.5

$$\chi^2 = 1.85536 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.05$$

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องระบบข้อมูล กฟช.
ของเจ้าหน้าที่กับหน่วยงานต้นสังกัด

การฝึกอบรม	พัฒนาชุมชน (ร้อยละ) (n=14 คน)	เกษตรฯ (ร้อยละ) (n=8 คน)	ศึกษาฯ (ร้อยละ) (n=9 คน)	สาธารณสุข (ร้อยละ) (n=12 คน)	สำนักงานฯ (ร้อยละ) (n=10 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ไม่เคยฝึกอบรม	33.3	87.5	66.7	41.7	30.0	44.2
เคยฝึกอบรม	66.7	12.5	33.3	58.3	70.0	55.8

$$\chi^2 = 13.14683 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.05$$

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของเจ้าหน้าที่
กับหน่วยงานต้นสังกัด

ความสามารถในการใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์	พัฒนาชุมชน (ร้อยละ) (n=14 คน)	เกษตรฯ (ร้อยละ) (n=8 คน)	ศึกษาฯ (ร้อยละ) (n=9 คน)	สาธารณสุข (ร้อยละ) (n=12 คน)	สำนักงานฯ (ร้อยละ) (n=10 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ไม่มีความสามารถ	92.9	75.0	88.9	90.0	50.0	80.4
มีความสามารถ	7.1	25.0	11.1	10.0	50.0	19.6

$$\chi^2 = 8.38509 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.05$$

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่
กับหน่วยงานต้นสังกัด

ประสิทธิภาพการใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์	พัฒนาชุมชน (ร้อยละ) (n=14 คน)	เกษตรฯ (ร้อยละ) (n=8 คน)	ศึกษาฯ (ร้อยละ) (n=9 คน)	สาธารณสุข (ร้อยละ) (n=12 คน)	สำนักงานฯ (ร้อยละ) (n=10 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ไม่มีประสิทธิภาพ	100.0	75.0	77.8	80.0	40.0	78.5
มีประสิทธิภาพ	0	25.0	22.2	20.0	60.0	23.5

$$\chi^2 = 11.78739 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.05$$

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับการศึกษาเรื่องการวางแผนกับหน่วยงานต้นสังกัด

การศึกษา	พัฒนาชุมชน (ร้อยละ) (n=14 คน)	เกษตร (ร้อยละ) (n=8 คน)	ศึกษา (ร้อยละ) (n=9 คน)	สาธารณสุข (ร้อยละ) (n=12 คน)	สำนักงานฯ (ร้อยละ) (n=10 คน)	รวม (ร้อยละ) (n=53 คน)
ไม่เคยศึกษา	35.7	37.5	55.6	33.3	10.0	34.0
เคยศึกษา	64.3	62.5	44.4	66.7	90.0	68.0

$$\chi^2 = 4.49715 \quad df = 4 \quad \alpha = 0.05$$

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

**โครงการวิจัยเรื่อง "การใช้ระบบข้อมูล กทช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด
: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดหนองคาย, จังหวัดขอนแก่น
และจังหวัดอุดรธานี**

(แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผน)

ชื่อ-สกุล ผู้ตอบแบบสอบถาม.....

จังหวัด.....

วันที่ตอบแบบสอบถาม.....

- [illegible]

ส่วนที่ 2
การใช้ระบบข้อมูล กชช.

6. ท่านเคยทำงานเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดหรือไม่
- ☐ เคย ระยะเวลา.....ปี
- ☐ ไม่เคย
7. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดหรือไม่
- ☐ เคย ชื่อหลักสูตร.....
- เมื่อ (วัน เดือน ปี).....
- ช่วงเวลาฝึกอบรม.....
- ☐ ไม่เคย
8. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบข้อมูล กชช. หรือไม่
- ☐ เคย ชื่อหลักสูตร.....
- เมื่อ (วัน เดือน ปี).....
- ช่วงเวลาฝึกอบรม.....
- ☐ ไม่เคย
9. ก่อนการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 ท่านทราบหรือไม่ว่าในการพิจารณาวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี ต้องใช้ข้อมูลจากระบบข้อมูล กชช. ประกอบการพิจารณา
- ☐ ทราบ จากใคร.....
- ต้องใช้ข้อมูล กชช. ประกอบในขั้นตอนใด.....
-
- ☐ ไม่ทราบ
10. ท่านใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการดำเนินการต่อไปนี้หรือไม่
- 10.1 การกำหนดกรอบนโยบายจังหวัด
- ☐ ใช้ เพราะ.....
- ☐ ไม่ใช้
- 10.2 การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
- ☐ ใช้ เพราะ.....
- ☐ ไม่ใช้

11. (เฉพาะผู้ที่ตอบข้อ 10 ว่า "ใช่")

ท่านใช้ข้อมูลชนิดใดในการดำเนินการในข้อ 10.1 และ ข้อ 10.2

(โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง "ใช่" ในตารางข้างล่างนี้ สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ชนิดข้อมูลที่ใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	(10.1) กำหนดกรอบ นโยบายพัฒนาจังหวัด "ใช่"	(10.2) จัดทำแผนพัฒนา ชนบทระดับจังหวัด "ใช่"
- ผลการประเมินระดับการพัฒนา ของหมู่บ้านระดับจังหวัด		
- บัณฑิตสรุปหมู่บ้านเร่งรัด การพัฒนาระดับจังหวัด		
- ผลการประมวลข้อมูล กชช. 2 ค. ระดับจังหวัด		
- บัณฑิตตัวชี้วัดย่อย จำแนกสาเหตุ ตัวชี้วัดหลัก 5 ตัว		
- การประเมินผลการอนุมัติแผน ปฏิบัติการจำแนกตามอำเภอ		
- กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของกระทรวงหลัก (กรอบนโยบายกระทรวง)		
- กรอบแนวทางการพัฒนาชนบท ประจำปีของจังหวัด (กรอบ นโยบายจังหวัด)		
- คู่มือการเลือกโครงการพัฒนา ชนบทของกระทรวงหลัก		
- แผนพัฒนาชนบทประจำปี ของอำเภอ		

12. ท่านคิดว่าในการจัดทำสรุปกรอบนโยบายพัฒนาชนบทระดับจังหวัด (กรอบนโยบายจังหวัด) ตามระบบ กชข. จำเป็นต้องมีขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ขั้นตอนในการจัดทำสรุปกรอบนโยบายจังหวัด	จำเป็น	ไม่จำเป็น
1. ตรวจสอบโครงการของแต่ละกระทรวงตามกรอบนโยบายว่า อยู่ในเงื่อนไขที่จังหวัดจะดำเนินการได้หรือไม่อย่างน้อยเพียงใด		
2. พิจารณาจัดสรรโครงการเบื้องต้นตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน กรอบนโยบาย		
3. จัดทำเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัด		
4. เสนอเอกสารสรุปกรอบนโยบายจังหวัดให้ กพจ. พิจารณา อนุมัติ		
5. แจ้งกรอบนโยบายกระทรวงไปยังอำเภอเพื่อเป็นแนวทางใน การจัดทำแผน		
6. แจ้งกรอบนโยบายจังหวัดไปยังอำเภอเพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดทำแผน		
7. จัดประชุมชี้แจงกรอบนโยบายให้แก่เจ้าหน้าที่จัดทำแผนระดับ อำเภอ		

13. เมื่อได้รับกรอบนโยบายของแต่ละกระทรวงแล้วคณะทำงานประสานการจัดทำแผน
ในศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ได้ร่วมกันจัดทำสรุปกรอบนโยบาย
และแนวทางการประสานแผน ในส่วนของจังหวัดหรือไม่
- () ร่วมกันจัดทำ
- () ไม่ได้ร่วมกันจัดทำ เพราะ.....
-
14. ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 ได้มีการประชุมร่วมกัน
ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อแปลงกรอบนโยบาย
กระทรวงเป็นกรอบนโยบายจังหวัดหรือไม่
- () ประชุม เพราะ.....
- () ไม่ประชุม เพราะ.....

15. ก่อนที่จะแปลงกรอบนโยบายกระทรวงเป็นกรอบนโยบายจังหวัดในการจัดทำแผน
พัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 แต่ละกรมภายในกระทรวง มีการจัดทำ
ร่างกรอบนโยบายกระทรวงในส่วนของจังหวัดก่อนหรือไม่
- () ไม่มีการจัดทำ เพราะ.....
- () มีการจัดทำ โดย () ทุกกรมภายในกระทรวง ประชุมจัดทำร่างกรอบ
นโยบายกระทรวงในส่วนของจังหวัดร่วมกัน
- () ต่างกรมต่างทำในส่วนของกรมของตนแล้วนำมา
รวมกัน
16. ในขั้นตอนการกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดท่านคิดว่าต้องใช้ข้อมูลใดประกอบบ้าง
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
17. ในขั้นตอนกำหนดกรอบนโยบายจังหวัดประจำปี 2535 ท่านได้ใช้ข้อมูลใดประกอบบ้าง
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

18. ท่านได้ใช้ประโยชน์ระบบข้อมูล กขช. ในจากปฏิบัติการต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

การใช้ประโยชน์ข้อมูล กขช. (ด้านต่าง ๆ)	ใช้	นำใช้
1. การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการพัฒนา 2. การสำรวจ วัด และประเมินระดับการพัฒนาของอำเภอ 3. การกำหนดโครงการและจัดระบบโครงการ 4. การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ 5. การประเมินผลโครงการ (การพิจารณาคาดคะเนประโยชน์ของโครงการในขั้นการจัดเตรียมโครงการ) 6. การกำหนดและปรับอำเภอเป้าหมาย 7. การกำหนดกรอบนโยบายด้านพื้นที่และการปรับกรอบงบประมาณของโครงการ 8. การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ		

19. โปรดระบุหมายเลข "1" ใน () ที่ประจำขั้นตอนที่ท่านใช้ระบบข้อมูล กขช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัดมากที่สุด และระบุหมายเลข "2", "3" ... ใน () ที่ประจำขั้นตอนที่ท่านใช้ระบบข้อมูล กขช. รองลงมาตามลำดับ
ขั้นตอนการวางแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด

- () การจัดทำกรอบนโยบายและแนวทางการประสานแผนพัฒนาชนบทของจังหวัด
- () การจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับจังหวัด
- () การประสานแผน
- () การประเมินผลการดำเนินงาน
- () การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ
- () การกลั่นกรองพื้นที่ปฏิบัติการของโครงการ

20. การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดแบบเดิม (ก่อนที่จะมีการใช้ระบบข้อมูล กชช.) มีปัญหาอะไรหรือไม่

() มี (โปรดระบุปัญหา).....

() ไม่มี

ถ้า "มี" ท่านได้แก้ไขโดยวิธีใด.....

การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่

() ได้

() ไม่ได้ เพราะ.....

21. การวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. มีปัญหาอะไรหรือไม่

() มี (โปรดระบุ).....

() ไม่มี

ถ้า "มี" ท่านได้แก้ไขโดยวิธีใด.....

22. ท่านต้องการให้มีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ระบบการวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบข้อมูล กชช. หรือไม่ในเรื่องใด

() ต้องการ (โปรดระบุความต้องการ).....

.....

() ไม่ต้องการ

ส่วนที่ 3
ศูนย์ข้อมูลของจังหวัด

23. การใช้ศูนย์ข้อมูลมีระเบียบปฏิบัติอย่างไร.....
.....
มีปัญหอะไรหรือไม่.....
24. การขอข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลมีระเบียบปฏิบัติอย่างไร.....
.....
มีปัญหอะไรหรือไม่.....
25. ท่านมีความรู้เรื่องเทคนิคคอมพิวเตอร์หรือไม่
() มี
() ไม่มี
26. ท่านมีความรู้เรื่องการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือไม่
() มี
() ไม่มี
27. ท่านสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลได้ด้วยตนเองหรือไม่
() ใช้ได้
() ใช้ไม่ได้ เพราะ.....
.....
28. ท่านเคยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลหรือไม่
() เคยใช้
() ไม่เคยใช้
ถ้าเคย "ใช้" ท่านใช้ในเรื่องใด.....
.....
มีปัญหาในการใช้อย่างไร.....
ท่านคิดว่าควรแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร.....
29. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือให้บริการข้อมูลในศูนย์ข้อมูลมีจำนวน.....คน ท่านคิดว่า
เป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่
() เหมาะสม
() ไม่เหมาะสม โปรดระบุจำนวนที่ท่านคิดว่าเหมาะสม.....
ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงานหรือไม่ อย่างไร
.....

30. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในศูนย์ข้อมูลกับปริมาณความต้องการในการใช้งานมีความเหมาะสมหรือไม่
- () เหมาะสม
- () ไม่เหมาะสม เพราะ.....
31. การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการวางแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัดประจำปี 2535 มีปัญหาหรือไม่
- () มี (โปรดระบุปัญหา).....
-
- () ไม่มี

32. ท่านเคยใช้ประโยชน์ข้อมูลต่อไปนี้หรือไม่

ชนิดของข้อมูล	เคยใช้	ไม่เคยใช้
1. ข้อมูล จปฐ.		
2. ข้อมูล กชช.2ก.		
3. ข้อมูล กชช.2ข.		
4. ข้อมูล กชช.2ค.		
5. สรุปผลการประเมินระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน ระดับต่าง ๆ		
6. บัญชีสรุปหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระดับต่าง ๆ		
7. ตัวดัชนีจำแนกสาเหตุของปัญหา 5 ตัว		
8. แผนพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ		
9. แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบทประจำปีระดับต่าง ๆ		
10. แนวทางการพัฒนาชนบทประจำปีของกระทรวง		
11. แบบขอเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปฏิบัติการโครงการพัฒนาชนบท		
12. แบบติดตามผลความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ของสำนักงานประมาณ (แบบ ง.302)		
13. แบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ของกระทรวง/กรม		
14. ข้อมูลการประเมินผลการอนุมัติแผนปฏิบัติการโครงการ พัฒนาชนบทระดับกระทรวง จังหวัด อำเภอ และตำบล		
15. ข้อมูลการประเมินความสัมฤทธิ์ผลของโครงการพัฒนาชนบท		
16. ข้อมูลการประเมินผลกระทบของแผนงานพัฒนาชนบท		

ส่วนที่ 4
ความคิดเห็นทั่วไป

33. ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้หรือไม่ เพียงไร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร					
2. ระบบข้อมูล กชช. เป็นระบบที่ช่วยประกอบการตัดสินใจของนักวางแผน					
3. ระบบข้อมูล กชช. ช่วยให้การตัดสินใจในการวางแผนถูกต้อง					
4. การแปลงกรอบนโยบายของกระทรวงเป็นกรอบนโยบายจังหวัดไม่จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.					
5. ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด					
6. ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการวางแผน					
7. ระบบข้อมูล กชช. มีประโยชน์ต่อกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบทในขั้นตอนการประสานแผนพัฒนาชนบท					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
8. ระบบข้อมูล กชช. ได้แก่ข้อมูล กชช.2ค. ที่จัดเก็บโดย คปค.					
9. ข้อมูล กชช. ช่วยนักวางแผนให้ ตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการวางแผน ได้ถูกต้อง					
10. การจัดทำกรอบนโยบายการพัฒนา ชนบทประจำปีระดับจังหวัดไม่ จำเป็นต้องใช้ระบบข้อมูล กชช.					
11. ข้อมูล จปร. เป็นข้อมูลหนึ่งใน ระบบข้อมูล กชช.					
12. ข้อมูล จปร. และ กชช.2 ค. ต่างก็เป็นข้อมูล กชช.					
13. ข้อมูล จปร. และข้อมูล กชช.2 ค. สามารถนำมาใช้ ร่วมกันได้ในการวางแผนพัฒนา ชนบทระดับจังหวัด					
14. ระบบข้อมูล กชช. ไม่สามารถ แก้ปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของ โครงการและพื้นที่ดำเนินการได้					
15. ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิด ความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล					
16. ข้อมูล กชช. เป็นข้อมูลที่ไม่ ทันสมัยไม่เหมาะสมที่จะนำมา ใช้ในการวางแผน					
17. ระบบข้อมูล กชช. ทำให้เกิด ความยุ่งยากในการวางแผน เพิ่มขึ้นจากระบบเดิม					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
18. ระบบข้อมูล กชช. ให้ประโยชน์ ในแง่ความสะดวกในการวางแผน มากกว่าประสิทธิภาพของแผน					
19. ถ้าหน่วยงานใดมีข้อมูลของหน่วย งานที่สมบูรณ์แล้วก็ไม่จำเป็นต้อง ใช้ระบบข้อมูลกชช. ในการวางแผน พัฒนาชนบท					
20. การวางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ หรือ ไม่ใช้ระบบข้อมูล กชช. ไม่ก่อให้เกิด ความแตกต่างกันในแง่ประสิทธิภาพ ของแผนพัฒนาชนบท					
21. ควรมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับ ผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2 ค.					
22. ควรมีการจัดเก็บข้อมูล กชช. 2 ค. ทุกปี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย					
23. การวางแผนพัฒนาชนบทแบบ เดิมมีความคล่องตัวมากกว่าการ วางแผนพัฒนาชนบทโดยใช้ระบบ ข้อมูล กชช.					
24. การวางแผนพัฒนาชนบทควรใช้ ข้อมูลของหน่วยงานเป็นหลักและ ใช้ข้อมูล กชช. ประกอบ					
25. นโยบายจังหวัดในเรื่องการใช้ ประโยชน์ข้อมูล กชช. ไม่มี ความแน่นอน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
26. ควรมีการอบรมเรื่องการใช้ ระบบข้อมูล กชช. ในการ วางแผนพัฒนาชนบทแก่เจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง					
27. ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แก่คณะทำงานในศูนย์ประสาน การพัฒนาชนบทระดับจังหวัด					
28. ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของ กระทรวงหลัก					
29. ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ และทักษะด้านการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบท แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของกระทรวง หลัก					
30. ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และ ทักษะด้านการใช้ระบบข้อมูล กชช. ในการวางแผนพัฒนาชนบทแก่คณะ ทำงานในศูนย์ประสานการพัฒนาชนบท ระดับจังหวัด					

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. หลักและวิธีการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการพัฒนาชุมชน, 2529.
- โครงการพัฒนาสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวทาง
การปรับปรุงระบบการวางแผนพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงพิมพ์, 2525.
- จักรกฤษดิ์ นรินดีคุณการ. "กชช. การวางแผนพัฒนาชนบทอย่างเป็นระบบการ" วารสาร
เศรษฐกิจและสังคม 21 (มีนาคม 2527)
- _____. แผนระยะ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงพิมพ์, 2525.
- จักรกฤษดิ์ นรินดีคุณการ, บรรณาธิการ. การบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
โรงพิมพ์, 2527.
- จำลอง อติกุล. ระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อควรวางแผนและบริหารงานพัฒนาชนบท. สำนัก
ฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การเมืองกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2526.
- ชาติชาย ๕ เชียงใหม่. ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารการพัฒนาชนบทแนวใหม่ (เอกสาร
รเเนียว).
- โชติค ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. กระบวนการวางแผนพัฒนาชนบทยากจน. สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น,
2525.
- โชติค ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ และธเนตร นรภูมิพิทักษ์. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาชนบท
ยากจนโดยระบบดัชนีการพัฒนาหมู่บ้าน. เอกสาร ศปช. 009/2524
กรุงเทพฯ, 2524.
- ธนาคารโลก สำนักงานภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก. รายงานเศรษฐกิจพื้นฐาน เรื่อง ประเทศ
ไทย : การมุ่งสู่กลยุทธ์ในการพัฒนาที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่. รายงาน
ฉบับที่ 2059. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงพิมพ์, 2521.
- ธเนตร นรภูมิพิทักษ์. ปัญหาความยากจนในการวางแผนพัฒนาชนบท. สถาบันคคศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- นฤมล สัตตะยานนท์. พฤติกรรมในองค์การ. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527.

- บุญเสริม วิสกุล. สถิติตอนที่ 1 : วิธีเก็บและรวบรวมข้อมูล. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2517.
- ประธาน คงฤทธิศึกษากร. สภาตำบลกับการพัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐบาล. สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ, 2518.
- _____. การบริหารและการจัดระเบียบบริหารราชการไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
โอเคียนสตรี, 2529.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, บรรณาธิการ. หลักการวางแผนพัฒนาจังหวัด. สำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2526.
- ไพรัตน์ เคชะรินทร์. การวางแผนและโครงการพัฒนาชนบท. การสัมมนานักบริหารรุ่นที่ 19
หลักสูตร การบริหารงานพัฒนาชนบท. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2525.
- _____. คำบรรยายวิชาการบริหารและการวางแผนภาค. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.
- ไพโรจน์ ลิตปรีชา (รวบรวม). การวางแผนเพื่อการพัฒนาประเทศ. สถาบันบัณฑิตพัฒน-
บริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไม้ระบู่โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาชนบทไทย
หน่วยที่ 8 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- มาลัย หุวะนันท. หลักบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2508.
- วีระพล สุวรรณนาค. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพฯ : ไม้ระบู่โรงพิมพ์, 2526.
- ศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำแผนฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาชนบท
กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2531.
- _____. คู่มือการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผน 4 กระทรวงหลักระดับจังหวัด.
กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2531.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. รายงานการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาจังหวัด.
กรุงเทพฯ : ไม้ระบู่โรงพิมพ์, 2525.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. เอกสารหมายเลข 6 เล่มที่ 2 หลักสูตรการฝึกอบรม
เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนของกระทรวงหลักระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : ไม้ระบู่โรงพิมพ์,
2529.
- สนอง จันทนิมธ. "วิธีการและขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด" ใน หลักทั่วไปในการ
วางแผนพัฒนา. เอกสารโรเนียวศูนย์พัฒนาภาคใต้, 2519.

สมาคมสถิติแห่งประเทศไทย และภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานการประชุมวิชาการครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 15 - 16 มกราคม 2525 เรื่อง สถิติกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ไน้ระบูรโรงพิมพ์, 2525.

สุจิตรา ธนานันท์. "ปัญหาการวางแผนพัฒนาประเทศไทย". วารสารการทำเรื่อง ปีที่ 33 ฉบับที่ 345 (ตุลาคม 2529)

สุบิน เกษาคุด. พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

สุวนัย ทองนพ. การวางแผนพัฒนาตำบลและการบริหารการฝึกอบรม. เอกสารโรเนียว.

สมยศ นาวิการ. การพัฒนาองค์การและการจูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร, 2521.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. การใช้ความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตามแนวทาง กชช. กรุงเทพฯ : ไน้ระบูรโรงพิมพ์, 2527.

อภัย เล่าพิเชียร และประธาน คงฤทธิศึกษากร, บรรณาธิการ. บทความทางวิชาการ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เรื่อง การบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ : ไน้ระบูรโรงพิมพ์.

อภัย เล่าพิเชียร. "บนเส้นทางงานพัฒนา". วารสารชุมชนพัฒนา ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2529)

_____. "กชช. การพัฒนาชนบทอย่างเป็นขบวนการ". วารสารเศรษฐกิจและสังคม 21 (มีนาคม 2527)

รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์

จักรกฤษดิ์ นรินดีคุณการ แสง สงวนเรือง และกระจำจ พันธ์มณวิน. "รายงานการศึกษาเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชนบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด". คณะอนุกรรมการกระจายอำนาจการพัฒนาสู่ท้องถิ่น, 2524.

จิตรา พรหมขุติมา. "บทบาทของสภาตำบลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาชนบทของ 4 กระทรวงหลัก : ศึกษาเฉพาะกรณีแผนพัฒนาตำบลประจำปีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- บัญชา เขียวชะเอม. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำแนกหมู่บ้านยากจนในชนบท". วิทยานิพนธ์
สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ประจักษ์จิตต์ อภิวัต. "สำนักงานจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดองค์การและหน้าที่
ความรับผิดชอบ". วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2524.
- ผดุง อารยะวิญญู สุนทร โคตรบรรเทา และมลิวอลล์ ธรรมแสง. "รายงานการวิจัยเรื่อง
ปัญหาในการพัฒนาชนบทของรัฐบาล". 2528.
- พิชัย ธรรมบุตร. "การบริหารเชิงระบบข้อมูลกับกระทรวงพาณิชย์". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. "ทฤษฎีแผนพัฒนาระดับจังหวัด การศึกษาวิเคราะห์เชิงรัฐประศาสนศาสตร์
เกี่ยวกับกระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และปัญหาต่าง ๆ". วิทยานิพนธ์
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2517.
- ภาวิณี เพ็งศาสตร์. "การรับรู้และการยอมรับบทบาทของ อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน)". วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.
- วุฒิชัย จำนงค์. "การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน : การศึกษาเฉพาะกรณีการก่อสร้าง
โรงพยาบาลรามารัตน์". วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต
(รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2509.
- ศูนย์บริการวิชาการ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. การประเมินการดำเนินงานเกี่ยวกับการ
การใช้ประโยชน์ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานพัฒนาชนบท. เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2531.
- สมชาย รัตน. "บทบาทของหัวหน้าส่วนแผนงานในการวางแผนองค์การ". วิทยานิพนธ์
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สมาคมนักวิจัยไทย. "รายงานการวิจัยเรื่องการปรับปรุงคุณภาพทางเทคนิคของการจัดทำ
โครงการและแผนงานในแผนพัฒนาชนบท การประสานงานระหว่างกระทรวงและ
ระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชนบท", 2526.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "การประเมินผลแผนพัฒนา
ชนบทในช่วง 4 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5", 2520.
- สำนักวิจัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. "รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง
ลักษณะชุมชนในชนบทกับประสิทธิภาพในการพัฒนา", 2520.

- _____. "รายงานการวิจัยการวางแผนพัฒนาประเทศไทย การวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการวางแผนพัฒนาในระยะที่ 3", 2525.
- สืบศักดิ์ เอี่ยมวิจารณ์. "ผลกระทบของแผนพัฒนาตำบลที่มีต่อการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด". วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- อนันต์ เกตุวงศ์. "รายงานผลการวิจัยเรื่องระบบการคิดคํ่าภายในองค์การของรัฐเพื่อการพัฒนา". 2519.

ภาษาอังกฤษ

- Campbell, Bonita J. Understanding Information Systems Foundation. New Delhi : Prentice-Hall of India, 1979.
- Davis, Gordon B. Management Information Systems : Conceptual Foundations Structure and Development.
- John, R.A., Kast, R.E. and Rosenweig, J.E. The Theory of Management Systems. London, N.Y. : McGraw-Hill Book Company, 1970.
- Kanter, Jarome. Management Oriented-Management Information Systems. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Co., 1977.
- Kindred, Alton R. Data Systems and Management. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Press, 1973.
- Quyum, Abdul. Techniques of National Economic Planning. Bloomington, Indiana University Press, 1975.
- Terry, George R. Principles of management. 5th ed. Homewood, Illinois, 1968.
- Thierauf, Robert J. System Analysis and Design of Real Time Management Information Systems. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1975.
- Waterston, Albert. Development Planning : Lesson of Experience. Baltimore : John Hopkins University Press, 1965.